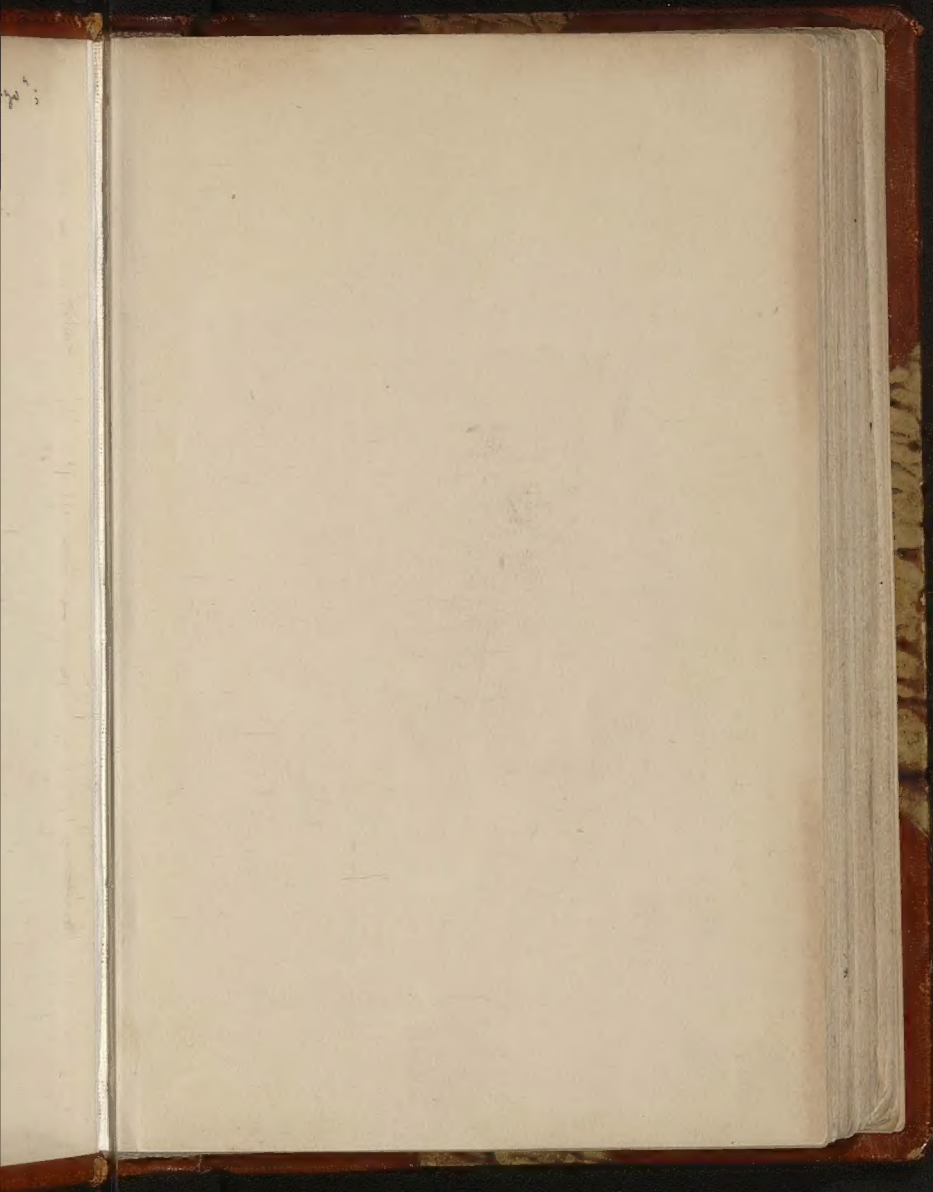

Pochodzi z tzw. „Klocka rarskiego”;
por. Ex libris VI, str. 32 i nast.
Opisano w r. 1936.

Cim. 885

Cim. O. 885

Bibl. J. J. J.

Hist
przysł
cyanie
iako syna
uley k
co

Gisthorya piękna z
przykłady nadobnemi / o Pon
cyanie Cesarzu Rzymskim /
iało syna swego Dioklecyaná dal w na
ukey ku wychowaniu siedmi Miedr
com. Sigurkami teraz no
wo ozdobiona.

Przedmowa kro- tkado Polakow.

Mądrość mądremu służy tylko: a nie inemu.
Boć nie jest głupiemu iest pożyteczna też każdemu.
Boć nie jest głupiego nad mądrość ani lepszego.
Bniey skąby świeckie niemają przyrównania za-
stóry człowiek ma mądrość ma wiele dobroci. Cne-
dobrzeby Bogu służyć dla skąby takowego.
Przeto mili Polacy! gdyż iawnie baczyćcie:
Mądrość pożyteczna iest za sie iey chwycić.
Biegi tu siedmi Mądrow dzieymi przeżywane!
Od Mądrow mądrych powieści dosyć napisane.
Jan Bakalarz z Koscyc dla waszey miłości.
Wypisał ie z kłacziny ku polskiej sławności.
Tu w nich wiele naydziecie milego ku czytaniu
Daj Boże by ku mądrości waszey ku polepszeniu.

Bo
stor

ra mu po
cyana / d
iemne. 2
ie° roznie
przybliża
do Cesarz
gdy do ni
iżci sie z
kornie pr
zli vmre/
odemnie.

Woczynai sie Hi- story siedmi Wdrcow.

Wncyan fro
lowal w Miescie
Rzymie barzo ma-
dry / ktorzy wziat za
zone dziewke Kro-
la Rzymskiego / bar-
zo cudna y ludziona
przyjemna / ktorza
barzo milowal / kto-

ra mu potym porodzila syna imieniem Dyokle-
cyana / dziecie ono roszcz bylo ludziona przy-
jemne. Gdy bylo dziecieciu siedm lat / matka
ieo roznie mogla sie na smierc / widzac iz sie lu-
zy przyblizata ku smierci / poslata swojego posta
do Cesarza / izby do niey rychto przyiechat / a
gdy do niey przyiechat / rzekla mu: Panie wiem
izci sie z tey niemocy nie wyuje / dla tego po-
kornie prosze was o ieden dar / przed chym ni-
zli vmre / on rzekl: Prosz czegokolwiek chcesz
odemnie / bowiemci wysytko co uczynie o co be-

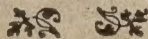
A

ij

dzieff

dzieś prosiła / jeśli podobno będzie / a ona rze-
 kła: Po mojej śmierci gdy druga żona poro-
 miecie / prośe was iżby nad moim synem mo-
 cy nie miała / ale niechay będzie chowan dą-
 leko od niej / iżby mogł nabyć mądrości / y
 nauki / tegoć wam pothym nie będzie żal / y sy-
 nowi będzie pożyteczno ku zachowaniu żywio-
 ta / bo jeśli ona będzie moc miała nad moim
 synem / tedy śmierci nie wydzie. Rzekł Cesarz:
 Mita pání wšystko to já rad učinie / potym
 Cesarzowa umírlá. Cesarz žáluac smierci
 iey učinil iey známienity pogrzeb. Potym
 Cesarz po iey smierci takó byl smetny / iż iney
 žony przez dlugi čas niechčiat poiać. A gdy
 časulednego ležat ná tož / iáť myslíč: iedne-
 go syna mam ktory moim dziedzicem będzie /
 dobrze jest iż póki mlody jest iżby sie učyl ma-
 drości y nauki / przez kthora mądrość aby
 potym zradzil páństvo po mojej smierci. A tak
 ráno wstawšy rádžil sie swej Rády y Pánow
 o te rzec / oni mu rzekli: Múosć iwy Pámie
 w Ržynie siedm Medrcow jest / ktorzy
 ná swiecie przewyššáia wšystki ludzie
 w mądrości y w náuce / wzowčie
 iednego a dáycie mu dziećie ná
 náuče y ná wčt orwánie.

Jako

Jako

C
 stat
 do siedm
 do niego
 A gdy ie
 Wiećie n
 Om odp

Jako Cesarz syna swego sie-
dmi Medrcow poruczył.

Cesarz te rade słysząc / po-
stał list pieczęcia swoia zapieczętowany
do siedmi Medrcow / iżby przez omieszkania
do niego przyiechali / co natychmiast uczynili.
A gdy ie Cesarz wdzięcznie przywitał / rzekł im :
Wiecie nam iley sy dla czegom po was posłał?
Oni odpowiedzieli: Nie wiemy. Cesarz rzekł:

A my

Nam

Mam iednego syná Ettorego wam dam ná
náuke y ku wychowaniu / izby przez wáse náu-
ke y madrość mogli po śmierci moiey dobrze
rzadzić Pánstwo. Rzekł pierwszy mistrz / ktore
mu imię było Bancyllás: Mily Pánie dajcie
mi swego syná vczyć / á iá go przez siedm lath
náucze tego wfyskiego co moi towarzysze w-
mieia. Rzekł wtory mistrz / ktoremu imię by-
ło Lentulus: Pánie służyłem wam przez dlu-
gi czas / á za thom ieszcze nie wziął żadney za-
płaty / ani theż wiecey żadney zapłaty żadam
iedno izbyście mi dali swoiego syná vczyć / á iá
iego náucze przez sześć lat thego wfyskiego
co vmiem sam / y też co moi wfyscy towarzys-
ze vmieia. Rzekł mistrz trzeci / ktoremu imię
było Kato: Pánie wam to iáwno iest iákom
ia swami bywał w wielk ich nieprzespiecza-
nościach żywota / á nie wziąłem za tho żadney
zapłaty / á przetho za zapłatę prośe izbyście
mi dali swoiego syná ku vczeniu y ku wycho-
waniu / á iá go náucze thego co vmiem / y co
moi thowarzyse vmieia za pięć lath / iesli ná-
tho ma rozum dobry. Potym powstát mistrz
czwarty imieniem Málchiorách bázko chudy
yrzekł: Pánie wspomietaycie iákom ia y moi
stárszy służyli wam / á za tho żadney zaplá-
ty nie wzięli / á przeto nic inego nie żadam za
zapłatę

zapłatę / i
náuke / á i
ia sam vmi
Potym p
zefus / y r
sem był w
dy darow
go mieli n
żadney za
nie prośe
ku náuce /
kiego co v
Przyszedł
yrzekł: P
żbie wfysk
żiałem za
zapłatę y
czyć / á ná
warczyse v
siodny po
Mily Pán
chem z wa
żadnielem
iniego m
swego n
vmie

z aptate / iedno izbyście mi dali swego syna na
nauke / a ia go naucze za czterzy lata thego co
ia sam vmiem / y co moi thowarzyse vmieia:
Potym przyshedt mistrz piaty imieniem Jo-
zefus / y rzekt : Panie iuzem sie starzat / a zaw-
sem byl wzywan do waszey rady / Ethorem ra-
dy dawat / wy wiecie : y ktoreście pozylki s te-
go mieli wsfyscy Panowie wiedza / a za thom
zadney zaptaty nie wziat : a przeto nie innego
nie prosze iedno izbyście mi dali syna swiego
ku nauce / a ia go tez naucze za trzy lata wsfy-
skiego co vmiem / y co moi towarzysze vmieia.
Przyshedt fofkhy mistrz imieniem Kleophas /
y rzekt : Panie iuzem sie starzat na waszey slu-
zbie wsfyskiego czasu zywotha mego / a nie w-
ziatem za to zadney zaptaty / a przeto miastho
zaptachy prosze izbyście mi dali swego syna v-
czyć / a naucze go tego co vmiem / y co moi to-
warzysze vmieia / za dwie lecie. Potym mistrz
siodmy powsthat imieniem Joachim / y rzekt:
Mily Panie wsfyszkim wam iawnno / w iaki-
chem z wami nieprzespiecznościami bywat / a
zadnetiem zaptaty za to nie wziat / a przeto nie
innego nie prosze / iedno izbyście mi dali syna
swego na nauke / a ia go naucze tego co
vmiem / y co moi towarzysze vmieia
za ieden rok.

Potym

Wotymiało Cesarz polecil sy
na swego siedmi Medrcm.

M Gv sie tho tak dšiato / odpowiedział
im Cesarz : Namilerſy bārzo wam dzie
lwie za to / iż każdy z was chce w dziec
nie wſiać ku wychowaniu / y teſz ku nauczaniu
ſyná moiego / a wſákoſz gdybrch go iednemu
dać / tedyby drudzy nie byli dobrze odpráwie
ni. A przeto wſyſtkim wam dawam ſ. ná mo
iego ku wychowaniu y ku nauczaniu. A oni w
ſyſtawſy to / klaniaiáć ſie pódziekowali mu /
á wſtawſy dziecie wiezli go ku Rzymowi /
á w drodze rzekli miſtrz Kato do ſwych towá
rzyſtow : Namilerſy towárzyſe ſluchacie rá
de moiey / ieſli dziecie mamy wychować á w
czyc w Rzymie / thedy ſie wielkoſć ludu be
dzie ſchodila / tháć iż dziecie nágábata w
náuce / ále dla poſoiti za Rzymem gdzie zbu
duemy páłac gdzieby mogł być wychowan á
rejon. A oni iego ráde pochwaliliſy náby
li Murárzow y zmurowáli páłac / á w poſtró
dku iego wczynili toſze dziecieciu / á ná wſyſt
kich óciánach onego páłacu ſiedm náuk wy
piſali / dla thego iżby dziecie wſyſtkego czáſu
widziało iáwne ſwoie náuke iáko by ná kſie
gách

gách / á mi
dziecie wcz
lach mowi
ſwego wcz

ſie czego ná
Báncyllas
Odpowied
by pod ká
ſtu Blufc
áż ocuci / w

gách / á mistrzowie vstáhávicznie y pilnie ono
dziecie vczyli przez siedm lach / á po siedmi
lach mówili miedzy sobą: Dobrzeby izbyłmy
swego vcznia posluchali y doświadczyli / iesli

sie czego náuczył w nášej náuce. Rzekł mistrz
Báncyllas : iákoż go mamy doświadczyć?
Odpowiedział Kato : Gdy będzie spat thes
dy pod káżdą nogę tożową podłożymy po li
stku Bluszcjowym / á stóymy przed iego tożem
aż ocuci / wszyscy iego ráde chwalili / pothym
B gdy

gdy spat / włożyli ono liście na młoteczka przez
 rzeczone. A gdy pothym ocucił / bärzo pil-
 no poglądał powierzechu komory. Mistrzowie
 widząc to rzekli: Panie / czemu tak patrząc
 wzgore po komorze? On odpowiedział / dla-
 tego iż albo się wierzch komory skłonił / albo
 się ziemią podemną podniosła. Mistrzowie
 widząc to / między sobą mówili: Jeśli to dzie-
 cie będzie żywo / wtedy będzie mężem bärzo
 nauczonem. A tego czasu przyszli Medrey
 Pánsthrwa do Cesarza mówiąc: Panie tylko
 jednego syna masz / a możeć umrzeć / dla tego
 dobrzeby było iżbyście drugą żonę poieli / a
 choćbyście też mieli y trzydziści synów / wtedy
 wszyscy możecie uczynić wielkimi pány. Kto-
 rym Cesarz rzekł: gdyż tak jest / szukajcie
 mi cudney / słachetney / y wdzięczney panny / a
 ja ja weźmę za żonę. Zechali tedy po rozma-
 tych Krolestwach / y náleżli dziewczę Krola
 Kastle cudną bärzo / Kthora przywiedli do
 Cesarza. Cesarz kiedy ja wyjrzał / rozmiło-
 wał się iey tak bärzo / iż żalostć pierwszey żony
 wszystkie odesłał od niego. Ona tedy Cesarzo-
 wa iż dziatki nie miała bärzo się ste^o smęciła /
 a gdy uslychała iż Cesarz miał jednego syna w
 dalekich shtonách / Kthorego dał być siedmi
 Medrecom wychować y uczyć / myśliła w sobie
 Byten

Byten syn
 ta / tedy by
 czasu

Cesarz

izby

W
 le
 w
 iemnice s
 mas swo

By ten syn Cesárski umart / ábych ja syná miá-
 tá / tedyby syn moy byt dziedzicem. A od onego
 času myslitá iákoby onego syná moglá
 chytrošcia iáká zabić.

Cesarzowa prosiła Cesarzã iżby siwe posly poslat po siwego synã.

B Rzdáto sie iedney nocy / gdy Cesarz
 leżat w swoiey tożnicy / rzekł Cesarz
 wey: Moia namileyša pãni inżci thã
 iemnice sercã moiego powiem / wiedz iż nie
 máš stworzenia pod niebem / ktorebych náw

B ij

cie

cie miłowat. A on rzekł: Miły Pánie iesli
thák iest / tedy iedney máley prosby od was
prose. Odpowiedziat iey Cesarz: Wsystko o
co bedziesz prosiła rad nápetnie. A thoremu
Cesarzowa rzekł: Báciście iż mi ieszcze nie po-
czetá / á przetho dla moiey poćiechy / prose
was iżbyście posłali po swego syná ktorego
ście dáli siedmi Miedrom w dálekie shtony
tu wychowániu y tu náuczeniu / iżbych tak z ie-
go obliczności bytá wesotá / á iż mie Pan Bog
obdárzy ptodem. Odpowiedziat iey Cesarz /
iż siedm laty iákom syná swego nie widziat /
dla tego prośbie twey dosyć uczynie. A ná-
tym miastem kazat pisác listy do siedmi Miedr-
cow y zápieczęthowat swá pieczęć / iżby pod
zdrowim swoim przywiezli syná tego ná gwia-
tki. Poset wziawszy listy przyiáchał do Mi-
strzow / ktorego z wielką wdzięcznością przy-
ieli / á gdy przeczedszy listy porozumieli wola
Cesarstká / w nocy pátrzáli ná gwiazdy / iesli-
by dobrze á szczęśliwie byto podług listhu Ce-
sarstkiego wieść syná do Cesarzá / Echorzy pa-
trzáiac ná gwiazdy / poználi iże iesliby ná
czás náznámonowány syn i dowieźli / tedy w
pierwszym stowie / E choreby syn przemowil /
miał vmrzeć zta śmierć. Mistrzowie wi-
dzac thó zásmučili sie bázno / iż iesliby syná ná
czás

czás názná-
cymiel by-
ze dwoiem
leptey iest
młodzieni-
iżbychmy
li. A gdy
chodząc z
zo smatne-
tku / á oni
wáfego p-
was do o-
dla tego
iáwnie / i
známiono-
re z wst-
rzenie. A
widzieć n-
ná gwia-
prawde n-
gwiazdy /
zobie / iżby
mowil / e-
wiekbym
bienie /
ściá miał
rzeczy we

czás nāznāmionowāny nie przywieśli / wſzyst
cy mieli być poſcināni. Rzekł miſtrz Aleoſas
że dwoiey zley rzeczy mniey ſta wyſeraymy /
lepiey ieſt iżbyſmy wſyſcy zmārli / niźli by chę
młodzieniec miał zginąć. A przetho lepiey
iżbychmy młodzieńca przy zdrowiu zachowa
li. A gdy chāł ſmetni ſtali / młodzieniec wy
chodząc z pātacu widział Miſtrze ſwoie bār
zo ſmetne / y pytał przyczyny takiego ich ſme
tku / a oni odpowiedzieli: Pānie Poſetoycā
wāſzego przwiāchat do nas z liſhy / iżbychmy
was do oycā wāſzego dowieſli nā ſwiaty /
dla thego pātrząiac nā gwiazdy widzieliſmy
iāwnie / iż ieſli was dowieſiemy nā czās nā
znāmionowāny / tedy w pierwſzym ſtowie kto
re z wſth wāſzych wynidzie / zta ſmierćia wy
rzećie. Reorym rzekł on młodzieniec: Chce
widzieć niebo z gwiazdami / a gdy pāthrzat
nā gwiazdy / obaczył iāwnie iż Miſtrzowie
prawde mówili / ale gdy pilniey pātrzat nā
gwiazdy / widział w niekthorey māley gwia
zdzie / iżby przez ſiedni dni żadnego ſłowa nie
mował / thedyby zoſtat przy zdrowiu / aczkol
wiekby nā każdy dzień był wiedzion nā ſu
bienie / a też aczkolwiekby z wielka trudno
ſćia miał być wybawion. A widząc thāt ty
rzeczy wezwat Miſtrzów ſwoich do ſiebie y

rzekł: Namileyfy otho tá máta gwiazda va
káznie iż ieslibych sie wsthrzymał przez siedm
dni od wszelkiego słowa y mowy / thedy moge
zostać przy żywocie / á gdyż was jest siedni za
mie każdy z was swa madrością y swa mowa
y stowry wybaw swego dnia iednego od śmier
ci / á ia osmego dnia bede mowit / á was po
spolu wszyscy z soba wybawie. A mistrzowie
widzac one gwiazdke / vbaczyli iż młodzie
niec wszystkie prawde mowit / y rzekli: Btogo
sławion bądź Pan Bog naywyższy s thátiey
madrości nášego vcińia / ktora iuż przewyż
sa naše madrość. Rzekł mistrz Bancyllas
Panie we zley przygodzie żywothá wászego /
pierwszego dnia was wybawie od śmierci. Ká
to rzekł: á ia wtorego dnia / á thák wszyscy rze
dem mowili. Potim gdy sie ieli gotować ku
iáchaniu do Cesarzá / on młodzieniec spiac w
przypoludnie takie widział widzenie / widziá
to mu sie iż czterzy mácice wyrastáły z iego
łożá / á z nich wyrastáły siedm rozg / w ktho
rych pośrzedku stal Wąż / kthory przez liście
onych rozg wpuszczał iad ku zábićiu iego kto
ry leżał ná tożu. On młodzieniec gdy ocu
cił wezwawşy Mistrzow powiedziat im sen
y widzenie. Oni Mistrzowie vciekli sie po wy
klad thego snu do gwiazd / y náleżli czterzy
mácice

mácice / b
cohá / roz
redni ies
cia iáko v
onego mi
nie iáchá
sie przez
chá / z w
ćiw iemu.
iż Cesarz
rzekli mlod
á przez the
bawieniu
wybawit
y mnić sán
mierthayci
vktioni
Agdy sie C
wi / obia
mu: Mit
niewidzia
rzekł: Cel
dla thego
w swoim
go náucz
wit. Agdy
ni / á Cesa

małice / były czterzy żywioty / a Waż był mąż
cochą / rozgi były siedm dni przysię / w tcho
re dni jeśli by mowit / tedy by hamiętna śmier
cia iako v pierwey powiadał umart. Potym
onego miodziencą oblokłszy w drogę odzie
nie iachali do Cesarza oycą iego. a Cesarz gdy
sie przez Posły dowiedział iż syn k niemu iach
ał / z wielkim zastępem wyiachał na prze
ciw temu. Nistrzowie gdy tho porozumieli /
iż Cesarz wiejeżdża naprzeciw miodziencowi /
rzekli miodziencowi: Panie my odehydziemy /
a przez then czas bedziem myślić o twym wy
bawieniu / iakoby każdy z nas swolego dnia
wybawił was od śmierci. On odpowiedział:
y mnie samemu thą rzecz mita / ale tylko pa
miethaycie na me czasu moiey potrzeby / oni
vstontowšy sie iachali do niektorego miasta:
A gdy sie Cesarz przybliżał ku swoiemu syno
wi / obłąpiwšy go pocałowawšy rzekł ie
mu: Mily synu iako sie masz / przez dlugi czas
nie widziałem cie / a syn vstontowšy sie nic nie
rzekł. Cesarz widząc tho bardo sie dziwowat
dla thego iż nie mowit / v myślił thak Cesarz
w swoim sercu / snadź Nistrzowie iego thak
go nauczyl ižby iadać w drodze nic nie mo
wit. A gdy przyiachali do pałacu / siedli s ko
ni / a Cesarz poiawšy syna za ręke wiodł go
do ie

do iednego gmáchu y posádził go wedle sie-
bie / á pátrzac nań mowit: Powiedz mi mity
synu iákoć sie podobáia ci twoi Mistrzowie?
á on pokłoniłszy sie nic nie odpowiedział.
Dziwuiac sie Cesarz rzekł: Co tho iest mity sy-
nu / iż semna niechcesz mowić? A Cesarzowa
słysząc przyiáchanie synowo y tego milczenie /
bardzo sie weseliła mowiac: Porząd á ogła-
dam go / á vbrałszy sie z pánnami swoimi co
nalepiey mogła / wystá na przeciw iemu / á
Cesarz kázal Cesarzowej siedzieć podle niego
która rzekła: Pánie y toli iest syn wás? On
rzekł: syn ci moy iest / ále oto nie mowi. Oná
rzekła: Daj mi go / á iesli kiedy mowit / tedy
ia uczynie iż będzie ząsie mowit. Pothym go
iela zą rękę izbry znia siedł / ále młodzienc
wyrwał rękę. Rzekł mu oćiec: wstáń á idź
snia / á młodzienc pokłoniłszy sie oycu / iá-
koby rzekł / gotowem mity oycze pełnić wola
twoie / y siedł snia. Pothym Cesarzowa w-
wiodłszy go z soba do komory / á nátychmiast
kázala wszystkim wrócić precz. Potym onego
młodziencá na łóży podle siebie posádziła / y
rzekła: Namilerzsy wielem słysála o twej cu-
dności / álem iuż thego doświadczéła / iż cie
widze oczyma moimi / kthorego miłuię duszá
moią. O mity Dyoklecyanie / wiedz iżem dla
tego

tego oycze
stał posta-
wania / á
iż ola młodo-
go / izbry po-
go mow se-
nie odpow-
Oná widz
potowice
áni żadneg
wiedz mi
la twoie w-
de pożywa-
młodzienc
wrócił sw-
á oná rzekł
Ocho nas
doświadcz-
chowála /
cił. A oná
moy nami-
twoier wo-
swę wole-
owserki v-
známienie
mogł oćci-
mowila:

tęgo orecz thwolego nāmowitā aby po cie po-
stat posta / iżbych sie weselitā z twoiego cęco-
wania / ā dla tęgoć prawdziwie powiadam
iż ola mitoci twęy strzeglam dziewictwā me-
go / iżby pożywał mego dziewictwa / ā dla te-
go mow semna ā spodem spowa: a młodziennec
nie odpowiedz: at ier żadnego słowa.

Onā widzac to rzekła: O mity Dyołecyranie
potowice dusze moier nie chceś mowć semna
ani żadnego znāmienia mitosci włożuieś / po-
wiedz mi czego chcesz gotowām wysyśle wo-
la twoie wypetnić / ā iesli twęy mitosci nie be-
de pożywata. tedyć vmre. Rzekłszy to obłapiłā
młodziennicā chcąc go pocātować. On od-
wrocił swoje oblicze niechcąc ier przyzwolic /
ā onā rzekła: o mity skalnicze czemu to czynisz:
Ocho nas nieth niewidzi / iuż lażwā spodem ā
doświadczyś iżemci thobie moie dziewictwo
chowata / ā on glowe swoje od nęy odwro-
cił. A onā mu włożuac pierśi mowitā: Ocho
moy namileyśy widzisz ciāto moie / kthore tu
twoier woley podawam / pożymar go podług
swęy woley / przrnamnien przyzwol mi / alboć
owserki vmrzeć musze A on ani słowem ani
znāmieniem włożowatęy mitosci / āle iāko
mogl odciągat sie od nęy. A onā widzac rcho
mowitā: O namileyśy sęnu iesli mi nie chcesz

przyzwolic / siadł dla słusney przyczyny nie-
 chcąc mowić / oto pąpír przynamniemy mi wy-
 piś wola chwoie / iesli mam mieć nadzieie w
 twoiey miłości. A on młodzienczek thako pisał:
 Niechce ja miła pání mazać á gwałcić przy-
 bytku oycá mego / bowiem iżbych z tego za-
 dnego pożytku nie miał / iedno iżbych przeciw
 Bogu bårzo zgrzeszył y wpadłbych w prze-
 klectwo oycowo / dla tego mie ná to miła pá-
 ni wiecey nie wiedź.

Cesarzowa tłuśc sie rozdár-
 tá odzienie ná sobie / á iáko syn był iet.

potym

B Ody
 304
 iż
 krwie / y ro
 Bogá pro
 nie zgwał
 lanie Cesá
 do oney ko
 dziei / cze
 Pánie sm
 twoy / ale
 mum go
 wiodła ku
 dła izby n
 grzeszeni
 lić chciat
 mowála
 odzienie
 ście thát
 ná me wo
 ie wola p
 Potym C
 nie podár
 zat go ia
 widzac co
 nie słusn
 práwo ief

czy ny nie
ey mi wy
adziele w
ako pisat:
tćie prz
tego za
o przećw
w prze
mita pá

ośdár
tiet.

potym

Potym gdy przeczytáta one kártke / ro
zdáta zębami y páznoťty odzienie swe
áź do pásá / y zdrápáta swoje oblicze do
krwie / y rostárchawšy głowe ietá wotác Dla
Bogá proše was wspomóźcie mie / być mie
nie zgwaćit ten cztowiek. Cesarz slyšac wo
tanie Cesarzowey zawodem wšedł z rycerzmi
do oney komory y rzekł: O miła páni coć sie
dziecie / czemu ták wotaš? A oná rzekłá: Miły
Pánie smituy sie nádemna / thoć nie iest ten
troy / ále zły Dyabet: Wiećie przyczyne cze
mum go do siebie w wiodtá izbych go przy
wiodtá ku mowieniu / á gdym go przywio
dłá izby mowił / on iat mie przywodzić ku
grzešeniu / ále ižem mu niechćiatá przyzwo
lić hćiat mie zgwaćić / ále sie ia iemu odey
mowátá thák długo / áź mie zekrwáwił / y
odzienie ná mnie podárt iákó widźcie / áby
ście thák byli rychto ku mnie nie przybieżeli
ná me wotanie / iužby był semna wypelnił swo
ie wola przekłeta.

Potym Cesarz widział ia skrwáwioná y odzie
nie podárte y skárgie iey / rozgniewawšy sie ka
zat go iac y ná subienice wiesć. Pánowie
widzac to mowili: Tylko iednego senná maćie /
nie stušno go žabić ták dla lekńey przyciny /
práwo iest wstáwiono dla przestepcow. A prze

C ij

to iez

to iesli ma vmrzeć / tedy niechay podług prā-
wā vmrze / by nie rzecżono: Oto Cesarz trom

prāwā rozgniewawşy sie kazał zabić swego
iedynego synā. Cesarz slyşac to kazał go wsā-
dzić do ciemnice przez noc ażby nāzāintrz byt
osadzōn nā smierć. A Cesarżowa gdy wslyşā-
ła iż syn ieszcze nie byl osadzōn nā smierć / rze-
wno płākālā niecheac mieć poćieszenia od ża-
dnego. Potym gdy Cesarz do niey wszedł wno-
cy / a widzac iā płāczāca rzekł iey: Namileyşā
pāni dla czego tak płāczesz? Onā tak rzekłā:
aża niewiećcie iako syn wāş przetkety rosihār-
chat mie / dla czegoście rzekli byli iż vmrzeć
miat

bzdżā y wiā
rzekł: Iesł
wo / boć m
şy owoc n
bit ono wś
wko vschn
to / ktora
Vbodzy y
şrętki chy
to / przez k
Tedy Cesā
iesćci perso
pi / y vbod
drzewem
przez nāul
może tak
by wāt r y
ka miat / a
se skāsi iż
sli to bedzi
klināć tw
zābili. A p
mocy ā zd
przeklin
broś

blug prā
aratom

ic (wego
at go wśā
iutrz bēt
dy wśyśā
nierē / rze
nia od za
fedi wno
amileyśā
āt rzekłā
y rośhār
iż vmrzeć
miał

dźdźa y wiātru temu drzewku młodemu. On
rzekł: Jeśli tak iest tedy porab wśyśkto drze-
wo / boć mam nadzieie iźci to drzewko da lep-
śy owoc niż to stare. Potym ogrodnik pora-
bit ono wśyśkto drzewo. Potym też y ono drze-
wko vschnęto dla thego / iże wilkości nie miał-
to / ktora brāto od onego wielkiego drzewā.
Wbodzi y niemocni styśac tho przeklināli w-
śyśki tchy ktorych rāda ono drzewo byto wycie-
to / przez ktore niemocni byli wzdrawiāni.
Tedy Cesarzowa rzekłā : drzewo tak ślāchetne
iestci perśonā wāśā / przez ktora niemocni / śle-
pi / y wbodzi māia wielkā rāde / drzewko pod
drzewem / iestci syn wāś przekłety / ktory iuż
przez nāukę swoie poczynā rość / ā then syn ile
może tak żada podćiać rozgi wāśey mocy / iże
by wiātr y słońce / tho iest ślawey chwale świec-
ka miał / ā gdy ia będzie miał tedy perśone wā-
śe śkāzi iźby po śmierci wāśey krolowāt / ā i-
śli to będzie / tedy wbodzi y niemocni beda prze-
klināć tych ktory mogli iac y zābić synā / ā nie
zābili. Al przeto wam rādze poķiście w swoiey
mocy ā zdrowiu iźbyście go ieli / ābyście wśli
przeklinānia vbogich. Rzekł Cesarz: Do-
broś mi rāde dātā / iutro hāniebna
śmierciā vmrze.

C iij

Pierwo

**Pierwsze wywiedzenie Dno
Klecyánowo ná śmierć / gdzie pierwszy mistrz
iego Bancyllas ta przepowiešcia go wy-
báwił ktora niżej nápisána jest.**

A Gdó był dzień / siadłszy ná stolcu przez
kazał czeładzi ižby sęna iego wiedli ná
subienice z trebáciami y z ápiemaki. A gdó sę
ná wiedžiono przez miásto / ludzie wielkim
głosem woláli: Niestotyś iednego sęná Ce-
sárskiego wiada ná śmierć. A gdó go wie-
džiono / tedy pierwszy mistrz Bancyllas rosiad
by ná

by ná kon-
niec gdy
chciał rze-
moin / B-
dy Mistrz
prope wa
naziere
śmierci.
mistrzu k-
on zabod-
sárskiego
rzą: ktore
miał. Ode-
zasiużył p-
N epran-
towarzys-
wómu y n-
ieście co
dla ktoreg-
ki zdam n-
ne powie-
to nie za-
dobrze m-
wi. A te-
prawde p-
wiem prz-
godychmy

Owo
mistrz
go wy
st.

kur prze
wiedli na
A gdy
wielkim
syna Cea
go wies
as wiad
by na

by na koni zabiezał onym ludziom / a młodzi
niec gdy go wierzal / poklonil sie mu / iakoby
chcial rzecz: Pamietać na mnie przed oycem
moim / Boć mie oto wiada na subienice. Te
dy Mistrz rzekł do onych ktorzy go wiedli:
proszę was nie kwapcie sie snim / Boć mam
nadzienie i z łaski Bożej wrab swoje go dzis od
śmierci. A ludzie wstępcy zwołali: O mity
mistrzu kwap sie / a wrabam wciąż swego. A
on zabodł konia przysiał do patacu Cesa
rskiego / a pokleknałszy pozdrowił Cesa
rzą: Ktoremu Cesarz rzekł: Bóg daj by sie ile
miał. Odpowiedział mistrz: Panie inieciem
zastużył pozdrowienie niż ty. Rzekł Cesarz:
Naprawdę / dałem ci syna moiego w twoim
towarzystwie dobrze mówiącego ku wrabowi
wianu w nauczaniu / a teraz sie sstał niemy. A
ieście co gorzej chciał żone moie zgwałcić /
dla korego wciąż u dzis umrze w was wstę
ci zdam na okrutną śmierć. Rzekł mistrz: i
w powiadać i sie sstał niemy. Toć sie ssta
ło nie za nasa wina / abo wiem między nami
dobrze mówił / Bóg wie czemu teraz nie mo
wi. A te i by chciał żone wasze zgwałcić / za
prawde powiadam iści to nieprawda / abo
wiem przez ty część ktorych snami był / ni
gdychmy tego po nim nie poznali. A przeto

C v mity

miły pánie toć záperwne powiádam / iesli sy-
ná swóiego zábięś dla słow żeninych / gorzey
sie wam przyda niż onemu Rycerzowi / który
psa czystego zábit dla słow swoiey żony / który
pies wybáwił od śmierci iedynego syná iego.
Rzekł Cesarz : Powiedz mi przykład ten ie-
ślić miło. Mistrz odpowiedział : Pánie dla te-
go nie powiem / bo niżbych ia tego dokónal /
syn mogiby być obieśon / á cożby mi moje slo-
wá pomogły. Jesli chcecie bych wam powie-
dział / thedy odzowcie zásie młodziencá / á
wsádzcie go do ciemnice / á gdy moje słowá
wysłyszye / iesli nie beda prawdziwe / może-
cie go wybáwić álbo strácić podług swoiey
woley. Słyszac to Cesarz kázal odezwąć mło-
dzieńcá y wsádzić do ciemnice áżby mistrz do-
kónał powieści. Y poczat pierwszy mistrz
táka powieść powiádać.

Powieść pierwszego Mistrza O Weżu.

BYł ieden Rycerz mocny á waleczny bár-
zo / który też ráć miał iedynego syná iá-
ko wy macie / tego syná ráć go bárzo
miłował iż náiał trzy mamki onemu dziecie-
ciu. Pierwsza izby ono żywitá y karmitá / bo-
wiem

wiem było
dla tego /
dla tego /
ciećlu mia-
miłował /
ráć dobry /
biegł / zán-
przeciehał
ná iáka w-
cho miał /
pánem swo-
rym miał
przez ono s-

/ jeśli s
/ gorze
/ i / kory
/ ny / kory
/ na tego.
/ o ten i
/ ie dla te
/ okonat
/ noie sto
/ a powie
/ ieńca / a
/ ie słowa
/ / moze
/ g swoiey
/ pąc mto
/ mistrz do
/ mistrz

istrza

eczny b
/ syn i
/ go b
/ u dzie
/ nita / b
/ wiem

wiem było dziecie młode bardo. Wtóra miał
dla tego / iżby go kapała w onym wata. Trzecia
dla tego / iżby go kotysała. A po onym dzie
cieciu miał też dwoje zwierząt kthore bardo
miłował / psą czystego y Sokotą. Ten pies
tak dobry był iż kiedy za korym zwierzęciem
biegł / zawsze zwierzęcia dodzierzał aż pan
przysiechał. A kiedykolwiek pan miał iechać
na iaka walkę / on pies swego przyrodzenia
cho miał / iż zawsze czterzy kroć skoczył przed
panem swoim / gdy na koni wsiadał / na kto
rym miał iechać na walkę / znamiętoniwać
przez ono skakanie / iż się pan miał dobrze mieć
na oney

na oney walce. A jeśli się paniu miało co złego
dziać na oney walce / tedy gdy Pan wsiadał
na koń on pies ciągnął konia za ogon wyiać.
A tak przez thy dwoie znamiona Rycerz on
wiedział gdy s pożytkiem miał iachać na wo-
ny / albo z szkoda. Sokota dla tego mitował /
iż kiedykolwiek na pole dla tomu iachał / on
ptał zawsze dosyć natowil / a latać nigdy
nieustawał.

¶ Ten Rycerz iż się bardzo kochał w gonit-
wie y w kolbie / kazał iednego czajnika wywotać
dwor ku gonitwie / na ktora kolbe wiele ich
przyiechalo. On rycerz wbrałszy się we zbro-
ję na koniu wyiachał / y paniu za nim y wstrzą-
sł czeladzięgo. A ony mamki zostawiły dziecię
samo w kolebce / tak iż domá żadny nie zostal /
iedno samo dziecię w kolebce / a pies leżący po-
dle ściany y Sokot na żerdzi. A był tam w ro-
spadłym murze waż / o którym żadny niewie-
dział. On waż słysząc gielk wychodzących /
wyciągnął głowę swoją z dziury / a niewidząc
nikogo iedno dziecię w kolebce leżące / prze-
wrocil kolepkę iżby dziecię zabił. Widząc to
Sokot / pátrzył na psa / a gdy wyrzał iż pies
spat / strzydłami swemi iat trzepiotać / iako-
by onemu psu chciał rzec / wstań a wspomóż
dziecię w kolebce naprzecim wężowi / a pies
słysząc

słysząc trza-
szawo-
rozgniew-
bárzo mie-
cie zabił /
miedzy so-
ziadł psa
thak iż si-
kolepki.
czł z mo-
tak miedzy
koż kolep-
na ceterzy
cie iacy pi-
dzieci on-
tem pies
zaiadłszy
swoje ran-
¶ Poty
mamki na-
rzaly kole-
leki krow-
soba / ach-
były thak
przewroc-
szkoda sst-
pan nie p-

stysiac trzepiotanie Sokotowo ocucit / a poy-
szrawszy wsrzat Weza lazacego tu kolepce /
rozgniewawszy sie pies skoczył na Weza / tak
bardzo miedzy soba walczac / Waz izby dzie-
cie zabiti / pies aby dziecię obronił. Al gdy tak
miedzy soba walczyli / on Waz takto bardzo
ziadł psa / iż siniego wiele krwi wypłynęło /
tak iż sie wsięskła ziemia krwią zlatą okolo
koleptki. Pies bacząc sie bardzo rannego / sko-
czył z moca y z gniewem do onego Weza / iż
tak miedzy soba przewrócili kolepkę / a wsa-
koż koleptka przewróciwszy sie wymrocila sie
na czterzy długie nogi / iż wymrocilwszy sie dzie-
cie iący przykryta nie wdusiwszy / tak iż theś
dziecie ono obliczym ziemię niedotykało. Po-
tym pies zaiadł y rozdrapał onego Weza a
zaiadawszy go potoczył podle muru / y iat liżąc
swoie rany.

¶ Potym rychto sie ona kolba dokonata / a
mamki nadrzewiey wśedwszy do patacu / wś-
rzały kolepkę przewrocona / y ziemię okolo
leptki krwawa y pełno krwi / y mowily miedzy
sobą / ach niesthorys / pies zaiadł dziecię / a nie
były tak madre izby podniosły były kolepkę
przewrocona / a izby były wśrzały coby sie za-
skoda sthata / ale mowily: Wcielamy by nas
Pan nie pobit. Al gdy wcielaty pani le potka-
la

Iá y rzekłá im/ dáleko bieżcie: Ony rzekły: o-
 mita páni biada nam y owšem wam/ pies kto
 rego Pan náš thak bárzo miłuię/ záiadł syná
 waszego nam poleconego/ á náiađsy sie krwie
 dziececey potożył sie podle dzieciecia/ á wšyst-
 ká ziemia pełná krwie okoto kolebki. Páni wšy
 śawšy to pádłá w komorze wołáiac y nárze-
 káiac/ ach nieśhetyś coż mam czynić: iużem
 straciłá syná moiego iedyneho. Pan przyie-

ciá ię z oney róły/ wiđzac żonę swoá wołáia-
 cą/ pytał pilno przycińny wołania. Oná rze-
 kłá: Omity pánie biada nam/ pies ten twoy
 ktoręcát bárzo miłuię/ záiadł iedyneho sy-
 ná ná-

ná nářęg
 kowie dzi
 tam do
 swiego
 swemu iá
 mież do
 do kolebki
 zdrowe/
 przez pen
 niac dzie
 s płacem
 niem zabi
 niewiaſty
 ją zabit:
 te wſtaw
 ści boſo ſ
 wſyſteł c
 tym rzeł
 com wan
 czyćcie. I
 wam/ I
 ſwoier żon
 kcerzon
 ſwá mpr
 rze tego d
 wczynicie
 wam ięſ

złoty: o
pies kro
adł syna
sie krwie
a wsił
Pani wsił
c v nárze
ic: iuzem
n przyje

wo wolała
Ona rze
s ten twoy
edynego sy
na na

na náfego / á ono leży poble muru náiadfy sie
krwie dzieciecy. Rycerz zleknawfy sie wśedł
tam do oney komory. Pies gdy wyrzát Páná
swoiego wśhat iáko mogł raduiac sie pánu
swemu iáko był zwykt. Rycerz wysławfy swoy
miecż do rázu ściát onego psá. Pothym śedł
do kolebki / á podnioswfy ia nálażł dziecie
zdrowe / á Wejá zábithego podle kolebki / á
przez pewne známioná poznat / iż pies bro
niac dziecieciá / záiadł onego wejá. Pothym
s płáčem wielkim iat wólac: Biádaś mnie
iżem zábit thák czystego psá dla słowá moiey
niemiáśfy / echory obronił moie dzieciecy We
já zábit: Biádaś mnie / iuz sam sobie póru
te wśtáwie. Złamawfy drzewo ná trzy cze
ści bosó śedł do swiethey ziemie / gdzie przez
wszystek czás żywotá swego żył swiecie. Po
tym rzekł mistrz Cesarzowi: Pánie styśliácia
com wam powieśziat: Rzekł Cesarz Bárzo
czysćie. Rzekł Mistrz: á przeto powiádam
wam / Jesli syná wáfego zábięćie dla słowá
swoiey żony / gorzey sie wam przyda niż temu
Rycerzowi s swoim psém. Rzekł Cesarz / Czy
śtyś mi przyktád powieśdziat / owśet i nie um
rze tego dnia syn moy. Mistrz rzekł: iesli thák
wćzynicie / thedy mądrze wćzynicie. Dzieknie
wam iśesćie przepuścili synowi wáfemu dla
moiey

molew powieści / Bogu was polecam. Cesā
rzowa gdy wstąpiła iż młodozieniec ięscze nie
umarł / płakała rzewno / á siedząc w popiele
niechciała głowy swej podnieść. Cesarz sty
jąc to wstąpił do niej rzekł: O miła pani cze
musz tak bardzo smutna? A ona rzekła: A za ty
sam dobrze niewiesz iakam iromothe podziela
od twego przekleśtego syna / á tyś mi obieco
wał iżby miał umrzeć / á choź ięscze ż. w / zaś
steć powiadam iżci sie przyda z twoim synem
iako sie przydało niektoremu pasterzowi z
dziśnim Wieprzem. Rzekł iey Cesarz. Proś
cie powiedz mi te powieść. Ona odpowiedzia
ła / á coż mi pożyteczno / wezoramci też powia
dała iedną powieść á wżdy nic nie otrzymać
ła. A wśakoż powiemci the powieść dobra /
która ięśli będzieś baczył / wielki z niej będzieś
miał pożytek.

Wtóra powieść Cesarzowej o pasterzu który dziśniego wieprza zabił

Wzi niektory Krol który miał wielki las
w którym był dziś Wieprz tak bardzo o
frutny / iż wśyctki przychodzące zabijał. Krol
sie z tego bardzo smęcił / y kazał woźnemu wo
zać po wśyctkiem krolu stwie / iż ięsliby kto tego
wieprza

wieprza zabił
ie / y wśyctki
mieć. A g
sie thego
chłop paster
ych thego
przyszedł
ce moi kre
śedł do lasu
wielka na
sterz widzi
wbieżał na
nim gryść

wieprza zabił / tedy miał mu dać oziębte swo
 ie / y wszytko Krolestwo po jego śmierci miał
 mieć. A gdy to tak wolano / żadny niechciał
 sie tego podiać. A był tego czasu niekchory
 chłopot pasterz Owcezy / ktory tak sobie myślił /
 bych tego wieprza zabił / nie tylko bych sam
 przyszedł ku wysokiemu stanu / ale też y wszyt
 cy moi krewni y przyjaciele. A wziawszy kł
 sędzi do lasa / ktorego gdy wyrzał on wieprz / z
 wielką nawałnością biegał k niemu. On pa
 sterz widząc gniew onego wieprza bojąc sie /
 wbiegał na drzewo. Tedy wieprz począł pod
 nim gryść drzewo / tak bázno iść widzieli sie
 D pasterzowi

pasterzowi iakoby ius w pasc miato / ale na o-
 nym drzewie byl owoc / Pasterz rwać owoc
 miotat iemu. On wieprz onego owocu tak o
 sie niaiot / i is legt na ziemi pod onym drze-
 wem. Widzac to pasterz pomalu zlasty i es-
 dna ruka wieprza cosat / a druga siedrzewa
 dzierzal / i is iesliby sie Wieprz chciat na n rzu-
 cie izby natychmiast wbiezai na drzewo.
 A gdy tak onego wieprza cosat / Wieprz vs-
 snat. Pasterz widzac i se wieprz vsnat / wyia-
 wszy kord zabiti go. Potym dziewczka Krolewa-
 ska byla mu dana / y Krolestwo po smierci Kro-
 lewskiej. Tedy rzekla Cesarzowa: Panie ro-
 zumieliscie com wam powiadata. Rzekl Ce-
 sarz / rozumiat. Rzekla Cesarzowa: wyloze-
 am powiesc: Wieprz ten tak mocny / zna-
 mie nie wasze moc / naprzeciw ktorey nie mo-
 ze sie iadny przeciwić. Pasterz ten znamionu-
 ie waszego syna przekletogo / ktory ktem swo-
 iey nauki poczywa was nagrawac / bowiem
 iako pasterz drapalacy wieprza / uczynil i s vs-
 snat / dla tego i sby go zabiti / tak Mistrzowie
 syna twoiego przekletogo cieba was swoimi
 powiesciami falszywymy / az syn was zabije
 was / izby mogt krolowac. Rzekl Cesarz: Wo-
 ze thego nie bay izby mnie syn moy tak miat
 uczynic / iako ten pasterz wieprzowi. Powia-
 damci

damci i s b
 to vslysat
 niecie ted
 kazat izby
 a gdy go n
 tac morwi
 Cesarzkiey

Stor
 na smier
 luo

damci iż dzis vmrze naterchmiast. A gdy ona
to wstyskata / rzekla: Mity panie iesli tak wczys
nicie tedy madrze wczynicie. Tedy Cesarz przy
kazal izby czeladz wiowla syna iego na smierc
a gdy go wiedziono ludzie w miescie ieli wo
tac mowiac / ach niefortunys / iz to iednego syna
Cesarzkiego wioda na smierc.

Wtore wywiedzenie synowo
na smierc / gdzie Mistrz iego wtory Lentu
lus ta powiescia nizey wypisana /
wybawil go.

A Gdy go tak wiedziono / a tho wtory
mistrz imieniem Lenculus wsiadł wsi
na konia zabiegał im mówiąc: Namierzy
nie kwapcie się bierzcie / abowiem z łaski
Bożej wybawie go dziś od śmierci / iako go
moy towarzyszył wczoraj wbaćcił A syn go go
wystrzał postrzelił mu głowę swoje / iako by ch
ciał rzec: Pamiętamy na: nie przed orcem moim
Tedy Mistrz z obodystoma orzywiechał do Ce
sarsza / a po kłękawszy przed Cesarzem pozdro
wił go: Odpowiedział mu Cesarz: Bog daj
byś się zle miał. Rzekł mistrz: Spodziewałem
się od was znamienitego podarzenia / a nie ta
kiego łaiania. Rzekł Cesarz: Nieprawda /
dałem wam syna moiego dobrze mówiącego
ku nauczaniu y wychowaniu / a teraz się stał
niemy / a dla tego wam nieprzebie / a co go
rzej żonę moję chciał zgwałcić / a przetho już
dziś umrze / y was wszystkich zdam na haniebną
śmierć. Rzekł mistrz: o miły panie iż mówicie
iż syn wasz stał się niemy / Bog wie jeśli chęć
jest / ale cho jedno wiem / iż nie będzie milczał
czasu swojego. A iż mówicie iż chciał żonę waszą
zgwałcić / tho nie jest prawda / bo wiem by
żona wasza nosiła go w żywocie swoim dzie
wiec Niesiecy / chęć by winę nań nie stła
dawa. A wszakż wieżcie jeśli syna swojego
wła

alafnego d
rzej się wa
ry dla sto
sprawiedli
ty Mistrzu
On rzekł: L
ca prozna
da na sub
wiesci do
prozna pro
ścię the po
odzwoicie s
ba co bede
synu wasze
Cesarz dla
odezwac
obyczajem

Powie
Lenculusa
go me
da

M Je
star
tor

łasnego dla słow żony wászey zabięcie / go-
rzej sie wam przeda niż onemu rycerzowi kto-
ry dla słowa swotey żony był posthawnion nies-
sprawiedliwie na pradze. Rzekł Cesarz: Mi-
sty Mistrzu powiedzmi iako sie to było sstat-
On rzekł: Nie powiem / abowiem brch ia pra-
ca prozna podiat / bowiem syná wászego wio-
da ná subienice / a przeto niżlibych ia tey po-
wiesci dołenal / senby wás vmárt / á thákbych
prozna praca podiat. A przeto i si chcecie sly-
sec the powiesć ku czci y pożytku wászemu /
odzwócie syná wászego / á iesli sie wam spodo-
ba co bede powiádal / choć dobrze albo źle o
synu wászem / czyncie podlug woley wászey.
Cesarz dla pociechowości Mistrzá / kázal syná
odezwąć w ciemnicy wsádzić / á mistrz thym
obyczajem poczał swoje powiesć powiádać.

Powieść wthorego Mistrzá

Lentulusa o niektorey niewiescie / ktora swe-
go mezá swoim falszym wolaniem
dátá wsádzić do ciemnicy / po-
tym do pragi.

Niegdy w nihtorym mieście był Rycerz
stary / ktorypoiat był młoda žone / iá-
ko wy macie / ktora bázgo mitowat /
D iij cąg

tchak barzo / iż na każda noc sam własnemu re-
 kłami zamyskał drzwi domowe / klucze kladał
 pod swą głowę. W tym mieście ta była wsta-
 wa / iż w nocy w dzwonek dzwoniono / a jeśli
 potym dzwonieniu nąydowali tego stroże / ta-
 ki przez wszystkie noc bywał w ciemnicy / a na-
 zaiutrz bywał stawion na prądze. Przypało sie
 iż ten Krcerz dla tego iż był stary nie mógł po-
 cieścić swej żony swym ciałem ku uczyntu cie-
 lesnemu / dla tego ona iako głupia inego mi-
 łowała / a na każda noc gdy maż iey wstał /
 brata pod głowa iego klucze domowe / a tchak
 chodzą do swego miłośnika s kthorem swote
 wola

wola bziła
 ciata pod
 do meża.
 wstawy
 maż ocuci
 nalażt drz
 ra zapart
 na ganek
 vlice pod
 przychodz
 trzećich /
 nalażwfy
 wfy sie m
 żiawfy sm
 rey Krcer
 smiadczył
 iego toia
 widam
 cie stroż
 prądze. A
 to mówisi
 leżała na
 iey / Krcer
 omieścić
 łonata / v
 gom ciał
 ia w cieści

wola dziatátá / á spráwivšy svoje rzeczy / y
čiatá podrybowavšy y vřouvšy wrátá sie
do mežá. Jedney noci gdy spat maž z žona /
wstavšy šlá do mřosníká / pořym rychto
maž ocucit / á gdy žony nie nálaž / wřhawšy
nálaž drzwi otworzone ktore mocno zawo-
ra zápart / á vřynivšy tho wřel do domu
ná ganek / á w nieřtorem oknie řthore bylo ná
vlice podpárwšy sie ležat / izby vyřřat žone
przychodzaca od mřosníká. Potym o řurzech
trředich / žoná iego wroćitá sie do domu / á
nálažwšy drzwi w domu zámnřione zleřna-
wšy sie myřlitá co máatá dziatát / á řhák w-
řawšy řmřatost řetá we drzwi řotátá / řtho-
rey Řycerz řřekl: O žla niewřřřto / inřem do-
řwřdeřřt iakos wiele řroć wychodřřitá z mo-
iego toia / á cudzotostřwos peřnitá / zařřte po-
wřřdam ři iř tam bedřřeř przede drzřwřmi ář
řie řřořřa náberdřřie / á iurřo řie peřřhřwřia ná
pradřře. A oná řřeklá: O mřř pánř řřmřu mi
to mowřř powřřem ři prawde: Gdy mř řwřni
leřřatá ná toiu / przyřřtá dzierřtá od mářři mo-
iey / řtore mi powřředřřitá / iř bych mářřke przez
omřřřřania náwřředřřitá / dla thego iřby iurř
řonáitá / y nie řčięitám was obudřřit / dla the-
gom ták řřcho wřřřitá náwřředřřit / řthoram
ia w řčięřřiey niemocy zosřřhřwřitá řwřpiac sie

do was / a dla te^o / dla Boga otworzcie drzwi
być mie stroże nie wzięli. A on rzekł: Zastępe
nie wnidziesz aż cie stroże naleziesz y wez-
ma. Ona rzekła: Uczynisz sromothę y sobie y
mnie y rodzicom moim y twoim / a dla thego
dla Boga puść mie. Rzekł rycerz: Wspamię-
tay iakoś wiele rázow zgwałciła toże moie /
a cudzotosthwoś popetnita / lepięci izby thu
cierpiatá meke zaśwegrzechy / niżliby miatá
być w piekle. A ona odpowiedziatá: Mity Pá-
nie dla miłości onego ktory wisiat ná krzyżu
za nas nági / smituy sie ná demna / a puść mie.
Rzekł Rycerz: Prožno prosisz / thák bedziesz
przed domem aż stroża przyydzie. Ona rzekła:
Mity pánie / wieś iz thu nie dáleko drzwi jest
stuhudnia gteboka / iesli mie nie puścisz / thedy
sie sámá wole vthopić w studni / niżbych iutro
miatá być ná pradze przed wśystkimi ludźmi.
A on rzekł: Bodayby była vthonetá dawno /
niżes przy mnie cudzotosthwo popetnita. A
gdy tak spotem mowali / potym Ksieżyczaśedł
a ona rzekła: Pánie gdyż tak chceś / iuz sie sa-
má utopie / ale przed tem uczynie testament:
Napiierwey polecam Bogu y Pánnie Maryi
y wśystkim swiethym dusze moie / a ciáto moie
kaze pogrześć w kościele swietego Wawrzyni-
eá / a ine wśysthki rzeczy niechay beda podług
wásey

wásey wol-
dnicy / prz-
wiazawshy
dnia. Stys-
niestore
miaś ośed-
ni ona stry-
worzone
ganek wo-
taenód sth-
zem straci-
godzina k-
Páni stes-
ktery stáro-
mátoś mi-
dysz do ku-
střawshy
radościa
Ale mila
mi co czyn-
a dla theg-
dswiel w
dla tego
mogł. A
tego nigd-
ies / teraz
powiesci

cie drzwi
Zaisie
y woz
y sobie y
dla thego
Ospamie
oje moie/
i izby thu
aby miata
Nity Pa
na Przyju
pusc mie.
k bedzie
narzekta:
drzwi iest
is / cheby
ych iuro
i ludzmi.
dawno /
nita. A
krozafedt
iuz sie sa
estament:
ie Maryi
iata moie
Dawreni
a podlug
wafey

wafey woley. A rzekly cho przystapila do stud
niey / przy kthorey byt wielki kamien / kthory
wtawly obiemá rečomá wrzucitá w sthu
dnia Stysac Krcerz wielki dźwięk / rzekt: Ach
niestoty iuz sie moia żoná utopita / a nátych
mnaft sfedly z gory biežat do studniey / a pa
ni oná skryta sie za drzwi / a widzac drzwi ot
worzone wsfedly zamkneta / a wsfedly ná
ganek w oknie sie podportá / a on Krcerz sto
iac nád sthudnia plakat rzewno mowiac: ma
żem stracił moie żone / nieścieszna cho byta
godziná kthoreiem zamknat przed nią drzwi.
Páni stysac to rosmiawly sie rzekla: O prze
kley stárcze / czemu thám o they dobie stoisze
má: os miat w moim cieie / aź káidev nocv cho
diš do kurew / a tože moie opuścáš. On v
slyšawly glos swer żony ná gorze w oknie / z
rádošcia rzekt: Bogu chwala ižes zdrowá
Ale mi ta páni potowico duše moie y / czemu
mi to czyniš / ábowiem ia chciatem cie skarać
á dla thegom drzwi zamknat / á gdem vstyskat
dźwięk w studni / mniemiatem bes vthonetá / á
dla tegom biežat do studniey izbych cie wspo
mogi. A oná rzekla: Pan Bog wie / ižem ia
tego nigdy sie nie dopuścžatá o co mie winu
ieš / teraz sie to vřazáto / co iest w stárey przy
powiešci: Kto w piecu lega / then drugiego

ożogiem mąca / to jest / ktho sam żył / mniema
by wszyscy byli zli. Takież ty kładziesz te wine
nā mie w kthoreies sam. Zaprawde powiā
damci iż thām thāt długo bedziesz siedział / ā
w tobie stroże te wstāwe nāpetnia. Rzekł en
stārzec: Ciemu mi to przywłaszczasz / stārzaz
tem sie w tym miescie przez wiele lach / ā nā
gdym niebył w tym podeyżrzan āni nāleżon /
Jesli iutro bede nā pradze / thobie y nnie be
dzie wiecżna sromotā / ā dla thego dla Boga
puśc mie iżbych niebył w sromocie. Onā rze
kła: Prozna twoiā mowā / lepiey iżby tu mek
cierpiat niźli by miał być w piekle. Pāmietay
co Medrzec mowi: Trzech rodzajow nā
widzi dusiā moiā / ā przeciwi sie im / Vbogie
go pysnego / ā bogatego ktlamliwego / ā sibi
rego falonego ā nierozumnego. Tyś oto bo
gathy āle ktlamliwy / coć brtā zā potrzebā sro
moć mie / ofālales iżes miał młodość mo
ie po thwey woli / ā ieszcześ biegat do kurew /
ā przeto z wielkiego miłosierdzia Bożego tho
jest iżby tu cierpiat / by nā wieki nie zginat / ā
przeto cierp to skromnie dla twych grzechow.
On rzekł: o miłā pāni / Pan Bog jest miłosier
ny / ā niczego nie żada od cztowiekā / iedno
dosć weżnienia / ā dla thego mie puśc / ā ia
sie chce polepszyć gdyż mi to przywłaszczasz.

Onā

Onā rzekł
znodzieia
ktorec da
Zapravo
gdy tāt m
sac rycerz
iūdzwon
rzekł: To
zbawienie
stroże cho
stojacego
Nie dobre
gdy pāni
że wipom
iż dziem
cia moie
iego pole
grzechu ā
mogłā ve
żywat / we
iżbracie g
cie wstāw
dāli / ā nā
Tedy rzekł
mieliście
bārzo dob
wam / ief

Ona rzekła: á ki dyabel cie wczynił takim ká-
znodzieia / wielkieć iesłh miłosierdzie Boże /
ktoreć dopuściło iżby thui wiecey był stáran:
Záprawde powiádam ci iż cie nie puściże. A
gdy tak mówili: zázwoniono we zwoonek / á sly-
šac rycerz rzekł: O miła páni puść mie / otoć
iuz dzwonia bychci nie był zešromocón. Ona
rzekła: To dzwoniemie známionuie duše twey
zbáwienie / á dla tego cierp ćierpliwie. Potym
šroże chodzac okolo miáštá / nalešli Rycerzá
štolacego ná vlicy nád vštáwe / y rzekli mu:
Nie dobre to známie iż tu o tey dobre štoiš. A
gdy páni ich gtos vstýšátá rzekła: O mili šro-
že wípomożcie mie / dobrze wiećcie czyjámi ia
iesł dziewká / á ten stárzec ná káždá noc opu-
šcia moie tože á chodži do kurew / á ia čekáiac
iego polepszenia / niechétátám obíáwíc iego
grzechu áž sie oto sam wytáwot / á iam nic nie
mogliá vczynić moim młóženim / šowiem po-
šywat šwey woley / dla thego dla Bogá proše
ižbyście go wzięli iáko niešarnego / á wypełni-
cie vštáwe w nim. A oni wzięwšy rycerzá wšá
džili / á názáuierz go pošátowali ná prázde.
Tedy rzekł Mistrz Cesárzowi: Pánie porozu-
mielišcie com powiádat / á on odpowiedziat:
šárzo dobrze. Rzekł mistrz: Zášle powiádam
wam / iesli syná šwego dácie zábić blá stów že-
nitych

ninych / gorzey sie wam przyda niż temu Rycerzowi. Rzekł Cesarz: Przekleta była tho niewiaſta / ktora tak meza ſwego fałſzywie zdradziła. Powiadamci Miſtrzu: iużem ſie tak rozniewiał na te przekleta niewiaſte / ktora meza ſwego zhańbota / iż ſyn moy dziś nie umrze. Rzekł miſtrz: Jeſli tak wczniście / tedy mądrze wczniście / iż tho wam potym będzie muto. A dla thego wam dziekuie iż dla moiey rady ſyn waſz dziś wybawion ieſt od śmierci. A Cesarzowa gdy to uſłyſzała / iż ſyn nie umart / rzewno płakała / a wſedwſzy do ſwego patacu ſamą ſiebie targać wielkim głoſem wołała: Bida daſz mnie iżem ſie kiedy narodziła / iż dziewka ora mego podiała taką ſromotę / ktorey nie ſkarano. Tedy panny ſłyſzac ier płacz powieziały Cesarzowi. Cesarz wſedwſzy do niej rzekł iey: Mita pani czemu tak płaczeſ / nieczyi tego ieſli częſć ſwoie miłuię. Ona rzekła: Bych was tak bārzo niemitowała mało bych dbała / ale o the ſromotę ktora mi ſie ſſtąta / ale wielka moia miłość k wam czyni iż muſzę żałować. Jać was miłuię / y żadam iżbyſcie byli długo żywi / aleć ſie boie aby ſie wam nie przydało iako ſie przydało niektoremu Rycerzowi ſ ſwoim ſynem / ktorego ten Rycerz bārzo mitował / iſz wolal być ścięty niżliby Syn ie-

go

Cesarz mi
mi niebed
cy wſtan
ta dziure
zanieść.
párzat g
wſtawſzy
tworzon
a przyſed
niu wieje
Cesarz: C
wſtawit ſi
na tobie b
wieże /
włożyt
przykryt t
wlażt on
wpadł / t
cym rychl
ſiedſzy do
iżem ſie i
rzekł: Po
bu doſyć n
tak iżenie
rycerz: A
ſli do one
wpadł w

Cesarz ma wszytkiego dosyć / á my s siostrá
mi niebedziemy w takiey niedzy. Tedy w no
cy wstawyšli do wieże / á wrópowy wiel
ka dziure / a wśedzy nábrali skárbu ile mogli
zániesć. On rycerz popláciwşy dlugi / záse
pátrzat gier á kolby. Ráno stroż oney wieże
wstawyşy wśedt do wieże / á widzac skarb o
tworzony y dziure wielka zleknał sie bázno /
á przyśedwşy do Cesarzá powiedziat otkáze
niu wieże y o pokrádzeniu skárbu. Rzekł mu
Cesarz: Czemu mi to powiádasz / zásem cie nie
wstawil strożem mego skárbu / wiedz izci tego
ná tobie bede pátrzat. Tedy on stroż wśedzy
wieże / wtopat wielki dol v dziury / w kto
włożył wielki kóciel pełny smoty y kłn / y
przykrył thát chytro on kóciel / iz kiedyby kto
wlażł ona dziura / nátychmiast w on kóciel
wpadł / ták izby śniego niemogi wśtáć. Po
tym rychto on Rycerz iat záse vbożec / y przy
śedzy do senná iat mowić: Myśly sennu widzisz
izem sie inż záse sfiat vbogi. Ktoremu sen
rzekł: Podśiwá do wieże iáko y pierwey á skar
bu dosyć nabierzewá / á ták dlugi záptáciwá /
táć iz nieprzedam y swiego imienia. Rzekł
rycerz: Dobra tho rada. A w nocy wstawyşy
şli do oney wieże / Ociec nadrzemier wlażł y
wpadł w kóciel aż do śńje / y záwolał wiel
kim

Tim głosem: O mity synu nie chodź sam / Bo
 iesli wnidzieś / tedr niewynidzieś. Syn rzekł:
 Nie day tego Boże bych cie nie miał w spos-
 moc / bo wiem iesli cie tak nayda / tedr wst-
 cy zemrzemy / a iesli cie sam nie bede mogł
 wspomoc / thedy wżdy bede pątrzał obyczaj
 iako cie wspomoge. Rzekł mu oćiec: Nie day
 tego Boże by kto zwiedzial ktorym ia jest /
 a przeto wymi miecz a wtni moje głowe / bo
 wiem iesli mie nayda przez głowy / żaden mie
 nie pozna / a tak ty vchroniś sie sromoty. Kto
 remu syn rzekł: Barzo dobrze mowicie / bo
 wiem by was poznano / a żaden by znas śmier-
 ci nie vśedł / dla tego dobrze jest iżby wam
 głowe vćieto. A wstałszy miecz y vćiał gło-
 we Oycu / a wstałszy głowe wrzucił ia w nie-
 ktory dot. Potym śedł do domu a siostram
 powiedział co sie oycu przdało / a ony vsty-
 śawszy to na każdy dzień płakały. Po śmierci
 onego Rycerza / stroś oney wieże wśedł do
 wieże / a gdy tam znalazł ciato cztowiecze przez
 głowy / dziwuiac sie powiedział tho Cesa-
 rzowi. Rzekł Cesarz: ciato to wważcie ko-
 niowi v ogoná / a wtocźcie ie po Rzymie aż
 do drzwi thego domu / w ktorym vstřycie
 wotanie a piacz / iesli cie tego ktorego to ciato
 jest / wśystki w domu pobierzcie a potraccie.

Tedy

Tedy stroś
gdy ono cie

tego widz
 plátac a
 na tym
 swoich sio-
 stro w gol-
 neto. Cz-
 zostawio-
 przyczyny
 bracia / a
 barzo rani-
 widzac iż

szam / bo
Syn rzekł:
iał wpos
edr wpyt
bede mogł
obrzeżain
; Nie day
m ia jest
lowe / bo
jadny mie
moer. Rco
wicie / bo
nas śmier
izby wam
wciat glos
t ia w mie
siostram
ony wsty
do śmierci
wsebt do
ieccz przez
tho Cesā
płaicie ko
Rzynie aż
wstyfricie
to ciato
pętracie.
Tedy

Tedy stroż wszystko przykazanie napełnił. A
gdy ono ciato wtoczono po mieście / dziewczki

iego widzac y słyszac iely bārzo nārzetāiac
plācāc ā wotāc mowiac / Biādaś nam iuż
nā tym świecie. Syn iego słyszac wotānie
swoich siostr / nātychmiast sie sam rānit ciesz
sko w goleń deka / tak iż wiele krwi wypły
neto. Czeladź Cesārsta gdy wstysfeli wotānie
zostāwiofsy ciato wbiegli do domu / y pytālī
przyczyny wotānia. Rzekł syn : Namileysy
brācia / siostry moje dla tego plācza iżem sie
bārzo rānit w goleń / ā dla tego siostry moje
widzac iże ze mnie krwi wiele wypłyneto iez

ty wotac / oto ogladajcie rane / izci prawde
 powiadam wam. Ona czeladz widzac rane
 wwierzyli mu / a tak wyslo suknie / a ciolo
 onego Rycerza zawiesili na subienicy / gdzie
 przez dlugi czas wisialo / a syn niechcial po-
 grzesc ciola. Rzekla Cesarzowa: Panie y
 porozumielisce com powiadala. Cesarz rzekl
 dobrze rozumial. Ona rzekla: Panie boie
 sie by sie thak wam nie przydalo z waszym sy-
 nem. Rycerz ten dla czci synowey szlat sie
 vbogi / nadrzewiey popelnit zlodzieystwo / by
 Syn nie vpadl w nasmiwanie ludzkie / a po
 wyslyskim syn vciat glowe Oycu y w dot wrzu-
 cit / y niechcial go pogrześc na cmyntarzu /
 ale dopuscit ciatu wisiec na subienicy / a ie-
 sliby byl niechcial go we dnie pogrześc dla
 boiazni ludzkiej / mogl to wnocy dobrze vczy-
 nic. Takiez wy w nocu y we dnie pracniecie iz
 byscie syna swego vbogacili / ale owseki to v-
 czynicie na swa sromote / dla tego radze wam
 izbyscie go zabili przed tym niz czego ztego po-
 nim doczekacie. Rzekl Cesarz: Zaprawde po-
 wiadamci / dobraa mi powiesc powiedzia-
 la / Syn ond przeklety byl / ktory oycu glowe v-
 ciat y niechcial go pogrześc. Wiedz izci

Syn moy tego mnie nie vczyini boe
 go dam stracic

Trzes

Trzeci
na smierc

Wg
 d
 iedynego
 Agdy go
 niem ka
 gdy on m
 mu / iak
 przed oyc

Trzecie wywiedżenie synowo
na śmierć / Ktory rāda Kātonā Mistrzā swo-
iego wzbawion.

W O tym Cesarz przykazat czelādzi iż aby
go wiedżiono na subienice. Ludzie wi-
dzac to wotali iednakiim głosem: Oto
iedynego synā Cesarzskiego wioda na śmierć.
A gdy go tāt wiedli / oto trzeci mistrz imie-
niem Kato zābieżat im na konin. Ktorego
gdy on młodzienc wyżrzał / poklonit sie ie-
mu / iākoby chciał rzecz: Pāmietay na mie
przed oycem moim. A lud wśystek wotal: O

E ij mity

mily mistrzu pokłóć się do Cesarza a wyba-
w swego wcznia / a on zabodłszy konią przytłachat
na patac / a pokłękawszy z wczciwością przed
Cesarzem / pozdrowił go. Ktoremu Cesarz
rzekł: Bog day się źle miał / Ktoremu Mistrz
rzekł: O mily panie spodziewałem się od was
podarowania a nie gniewu. Rzekł Cesarz:
Jakoś zaślubił cię mój / bowiemyś niepodda-
żenie ale okrutna śmierć zaślubił. Dalem sy-
nā moiego wam ku wychowaniu a nauczā-
niu dobrze mówiącego / a teraz się sstał nie-
my / a co gorzej żona moie chciał zgwałcić /
a przeto dziś umrze / y wy wszyscy poginie-
cie. Rzekł Mistrz: Jż mówicie iż się sstał nie-
my / toć jest Boży sad / który głuchym dawa-
słuch / a niemym mowę. Ale jż mówicie / iż żo-
na wasze chciał zgwałcić / temu ja wierzyć
niechce / bowiemybch rad wiedział jeśli ktho-
co widział / abowiemybch złości wieśszy
nād złość niewieścia / y umiałbch wam tho
wypieść / iako niewiaśy sa pełne klamu / a
potwarzy. A jż chcecie dla słow waszey żony
zabić swego synā / może się to wam przydać /
iako się przydało iednemu słachetnemu me-
żowi z żoną y s Groka / ktora bārzo miłował.
Ktoremu Cesarz rzekł: Powiedz mi iako nie-
wiaśy sa klamliwe a potwarzające / a y o tej
sroce. Rzekł mistrz: Nie wczynie tego aż drze-

wiey odzon
wam powi
swoim syne
zwac a do
czat tak po

Howe
Kathona
fytte co lie

Dziękuję ci za
miłość
leżysz w cieniu

wiey obzowiecie syna swego od śmierci / a gdy
wam powiem / tedy czyncie iak o waja wola s
swoin synem. A Cesarz kazal syna swego odes
zwać a do ciemnice wsadzić / tedy Mistrz po
czal tak powiadać.

Powieść trzeciego Mistrza

Rachona o Groce / ktora powiadała panu w
fytke co sie dzialo / kiedy domi mu bylo meza.

B Al metory nie czam w metorym
nieście / ktory miał sroke / ktora bärzo
mitowal / tak iż ia zärzör Jrdowskię
iezytę wczyl / a ona Grocä thäto sie była do

brze onego ięzyka nauczył / iż czyście mówia-
tą. Tą Sroką co kolwiek widziatą / albo sty-
są / zawsze swemu panu powieźiatą. Ten
Mieścżanin miał młoda a cudna żonę iako
wymacie / Ethora nie mitowatą swego meżę /
dla thego iże iey był nie mit / iż był nie dole-
żliwy. Tą niewiastą wżgárdziwszy meżę / in-
go mitowatą / thak iż gdy małżachat po kupi-
oną sobie po mitosniką stātą / iż snim legā-
tā niemal na każdą noc. Srokā gdy tho wi-
dziatą wśyſtko panu gdy przyeździł pawiā-
datą / thak iż sławā stynetā po wśyſtkim mie-
ście o iey cudzołostwie. On mieścżanin cze-
sto roć iā s thego kārāt / a onā odpowiedziā-
tā / Ty wierzyś tey swojej Sroce przeklethey /
Etorā poſci będzie żywā / zawsze będzie niezgo-
dā miedzy nami. On rzekł: O miła Páni / Sro-
kā thā nie umie kłāmāć / ale iako widzi a sty-
sy tho powiāda / a przeto wiecey oney wierze
niż thobie. Przydātō sie tedy iednego czaſu /
iż mieścżanin iāchat na kupia / a żonā iego
poſtatā sobie po mitosnikā / iżby do niey krom
omieſtkānia przyſeđt. On odożył aż do no-
cy aby go ludźie nie wyſzżeli. A gdy bytā noc
przyſeđt do mitosnice kōtāthaiac we drzwi /
onā to styſac otworzytā mu mówiac. Nie-
boy ſie / podj śmiele / boć nas żadny nie wyſzrzy.

On

On odpow-
oſtārzy / a
te. A onā
nab Srok
thedy kēd
mówiac ty
bārzo tey
głos / rzekł
dla nocne
dzieć / ale
niſz zdrāde
chceſi spāc
powiādan
wśyſtko m
rzekł do
wiādat / i
ktā: nie bo
nocy. A
pānia / a o
do siebie
wā drābin
pomieſzcze
weżyniły
pod Etor
dāch miod
ti / piasek
thak iż the

cie mówią
/ albo sły-
sają. Ten
żone iako
tego meż-
nie dole-
meż- / in-
to po kupi-
nim leg-
dy tho wi-
t p-
ktim mie-
żanin cze-
nawiedzia-
zeklethey /
ie meżgo-
ani / Gro-
widzi a sły-
they wierze-
go czaś-
żona iego
niey trom-
aż do no-
py była noc
we drzewi-
c. Nie-
nie wyż-
On

On odpowiedział: Ona Sroka przeklęta nas
ostkarczy / a tak przez nie przywdziemy w sromot-
te. A ona pani rzekła: tej nocy się pomściwa-
n nad Sroka. A gdy już wśedwszy / siedłcham
thedy kedy Sroka byta. Sroka wstyskała go
mowiac ty słowá: O moia namilsza choć się
bárzo tej Sroki boie. A Sroka styszac tego
głos / rzekła: O niedzny człowiecze / aczci ja
dla nocney ciemności ciebie nie moge wi-
dzieć / ale wždy twoy głos słysze / iż thy uczyni-
ś zdráde nad moim Pánem / gdyż s pánia
chcesz spać / iż páná niemáš domá / a wśákoż
powiadamci / iż iáko rychto Pan przwiedzie-
wśesko mu to powiem. Styszac tho fryierz
rzekł do swoiey mitosnice: Otoż zamci nie po-
wiádał / kta Sroká nas zesromoci. Oná rze-
kła: nie boysie / boć Sroká weźmie pomście tej
nocy. A wśedwszy do komory spał oney nocy s
pánia / a ona wstawszy o kurzech / wezwawszy
do siebie dziewki rzekła: Podźwá á weźmiá
wá drábiny á wleżwá ná dom / bo się tej nocy
pomścije nad thá Sroká / á wziawszy drábine
uczyniły w wierzchu domu dziure / ná miejscu
pod kthorym thá Sroká stála / á wlażwśy ná
dach miotały one cáta noc ná Srokę kamycz-
ki / piasek / á wode laty kolátháiac nad nią /
thák iż theż Sroká práwie ná polu vmárá / á

uczyniwszy to zlázy / á mitosník ráno chytem
wyshedt. On mieszcżánin przyiáchawšy do
domu / skoro wshedt w dom náwiedził Sroka
iáko zwykt był / y rzekł iey: O Sroko sroko / iá-
kos sie tu miała pokim ia tu nie był: Oná rze-
kla: Mity pánie powiádamci tho com slyśá-
lá. Zoná thwoiá w nocy puszczáta do siebie
mitosníká / kto regom bárzo karáta / y rzekłám:
to powiedzieć przed wámi gdy przyiedziecie /
á wsákże wždy on thego niedbaiać wshedt do
komory / y s pánia moia / á thwoia żona spat.
Iż mie pytháš iákobych sie thu miała pokis
nie był / záprawde nigdym sie tháko śle nieś
miała iáko przestey nocy / iż práwie iákoś
bych iuż bytá vmártá / bowiem deszcz / śnieg /
gráb / grom / pádat ná mie przez wšysthke noc
ták bárzo iżem iuż bytá vmártá. Páni slyśac
to rzekłá: Mity pánie wierzyś ty swoiey Sro-
ce / iż powiáda przestey nocy by był gráb / y
deszcz / á wsákż thego roku nie bytá nochták
iásná iáko tá. Máž rzekł: poyde popytam u
sasiádow / bowiem wiecey Sroce wierze niżli
thobie. I šedł do sasiádow pytáiac iesliby
przestey nocy był gráb / álbo też deszcz. Oni
rzekli iż niebyto przez wšystek rok thák iásney
nocy iáko tá. On mieszcżánin slyśac tho šedł
do domu y rzekł: Mita páni iákos ty powiá-
data

data tákci
to thá. Z
możesz báć
swoim kła
ták iżem i
Theby on
Zajem ci
nie karmi
czyniac n
thák iż mo
Rzekłá S
klámáć /
powiáda
wiádata
śnieg / de
vmártá /
á nie zgod
moia / á r
Páni gdy
wíac: O
dziwá u
te / weyř
dziure y d
włázły by
tám one
řná drá
mienie / p

dąta takci jest / iżci nie była noc iasniewsa iā
to thā. A onā rzekłā: mity pānie iuż dobrze
możesz bāczyć iż thā Srokā jesth kłamliwa / ā
swoim kłamem czyni niezgodę między nami /
tak iżem iuż po wszystkich miescie zhanbionā:
Thedy on mieszcānin sedłs do Sroki rzekł:
Zażem cie własnymi rekāmi nā każdy dzień
nie karmil / ā thys też powiādātā / niezgodę
czyniac między mna ā między żona moia /
thā iż moia żonā stynie po wszystkich miescie.
Rzekłā Srokā: Wie B O G iżci nie vmiem
kłamac / ale cociem wiǳiātā ā styśātā / thoć
powiādam. On rzekł: kłamaś / zażes nie po-
wiādātā iāto by they przestęły nocy był grad /
śnieg / deszcz / tak bārzo iżes prāwie mātō nie-
vmartā / odcych miasth nie bedziesz kłamātā /
ā niezgody czynitā między mna ā między żona
moia / ā wziawšy Srokę zerwat iey ście.
Pāni gdy tho wyśrżātā / bārzo sie weseliātā mo-
wiac: O mity pānie dobrześ uczynil / iuż be-
dziewā w pokoju żytā. A gdy zabit one Sro-
kę / weyśrżat wzgorey wśrżat w wirzchu domu
dziure y drābine / przez kthorā żonā y dziewkā
włāzły byty nā dom y dziwowat sie czen uby-
tām one drābine pośławiono / potym wlażw-
šy nā drābine / nālazi nā dāchu drobne kā-
mienię / piāsek / y sad wody. A gdy to wyśrżat /

poznał zbráde swoiey żony / iáko ná Sroka la-
ty wodę / kámyki / y piasek miotháiac / kthore
Sroka mniemáta by byt deszcz á grad. A zlażw
sy z drábiny / iat wolác wielkim gtosem / Biá-
daś mnie / iże dla słow moiey żony zábitem
táá dobra Sroka. A nátychmiast dla żatósći
przedawşy wşystko siedl do ziemie swietey / s
kąd sie nigdy nie wrocil do żony.

Potym rzekł Mistrz Cesarzowi: Pánie rozu-
mieleście com wam powiádał: Rzekł Cesarz:
bárzo dobrze. Rzekł Mistrz: Izali nie bytá
przekłeta tá niewiásta / kthora przez swoje też
zábitá Sroka. Rzekł Cesarz: yowsem bárzo
zla / y bárzo mi žal tey Sroki / ktora thák dla
prawdy stráciła żywoth. A dla thego iżes mi
powiedziat thák dobry przykład / iuż dziś nie
vmrze moy syn. Rzekł mistrz: Pánie iesli thák
uczynicie / tedy mądrze uczynicie / á dla thego
wam dziekuję iżescie dla mnie przepuścili swe
mu synowi / Bogu was polecam. Cesarzo-
wa słyşac iż onego dnia byt miodzieniec wy-
báwion ptákáta rzerwno / thák iż gtoş ieş sły-
şano / s ádaś mnie iżem kiedy zostáta Cesa-
rzowa / lepiey byto bych bytá vmártá / niżem
w ty strony przyniesioná. Cesarz wżdy cieşac
ia pytat ieş wolánia: Oná odpowiedziáta:
Zonam twojá iesłh / dopuściles synowi twe-
mu

mu

mu prze-
obiecates
iákoż ni-
bárzo by-
wiedliwo-
z Mistrz-
odtożył ie-
cie iży d-
tożyłście
wi / zápr-
wam prz-
rzowi z si-
rzekł / po-
rzekł / c-
dziáta by-
wiedziáta
larz: O-
nigdy r-
moie sta-
żywotán
wásemu
tu stásem
pozytecz-
wáty n-
po

mu przekletemu zekrwawić mie y roścarchać:
obiecates go dać zabić / á othoć ieficze żyw /
iakoż niemam boleści mieć? Rzekł Cesarz:
Bárzo bychci sie w thym rad spodobat / y sprá-
wiedliwość uczynit / ále wczorá od iednego
z Mistrzow stuchatem takiey powieści / izem
odłożył iego osadzenie. Oná rzekła: powiáda-
cie izby dla iedney powieści Mistrzowey od-
łożyliście skazanie náprzeciw swoiemu syno-
wi / záprawde powiádam wam / iz sie thák
wam przyda / iako sie niegdy przydáto, Cesa-
rzowi z siedmia Mistrzow. Kthorey Cesarz
rzekł / powiedz mi profe cie te powieść. Oná
rzekła / coż mam prozno pracowác / bych wie-
dziatá by pożytek uczynily ty stowá moie / po-
wiedziatá bychci czysta powieść. Rzekł Cesa-
arz: O miła páni coćiem rzekł / wždy sie tho-
niegdy wypetni / á áczkolwiekćiem odłożył
moie skazanie / wszákżećiem mu wždy przeto
żywotá nie dat. Rzekła Cesarzowa: coć ia ku
wásemu zdrowiu powiádam / to mistrzowie
ku skazaniu / á tak mi to powiádanie nie nie-
pożyteczno / á wszákóž iesli bedziećie mieć sto-
wá ty moie w sercu / powiem wam czysta
powieść / y poczelá tak powiádać.

Czwart-

Czwarta powieść Cesarzowey / iako siedm Mistrzow weżarowali byli czarnoksięstwem iednego Cesarza / dla czego ie potym dal potracić.

N Jegdy w Rzymie v Cesarza bylo Medrcow siedm / ktorzy wespół o państwo rzadzili / iako to też twoi siedm Medrcow czynia / tak i Cesarz przez ich rady nie niechciał czynić. Ci siedm medrcow / widzac i Cesarz niechciał nie przez ich wolew czynić / tak weźmili czarnoksięstwem / i Cesarz bedac na palacu / zawždy dobrze widział / a kiedy wyia-

wiadał
widział / a
wojney
zysku a pa
iesliby mog
palacem /
sarz był k
patac. Al
prawali v
i kobykol
ztorá do n
przez the
gdy iedneg
dle Cesarz
ly panie c
wiedzial i
dostacel /
brze widz
nie nie mo
wa: Vo
mi iści teg
cow na tr
rzadza wś
pogaday /
przero po
i by was v
wzroku n

Caesar
wali byli
a dla

rio Me
pánstwu
dm Me
rady nie
widząc
er cienie
arz będąc
a kiedy
wyjść

wriáchat álbo wyszedł s pátacu / tedy nie nie
widział / á to weźmili czarnoksięstwem izby
wojnicy mogli rzadzić páństwu / nabywając
zysku á páństwu. Agdy iednego czasu kusili
iesliby mogli wrocić wzrok Cesarzowi przed
pátacem / tego weźmć niemogli / á tak Ce
sarz był krom wzroku gdy wychodził przed
pátac. A ci siedm medrcow tak to sobie wy
práwili v Cesarza / izby pod winami wstáwili
iz ktobykolwiek sen iáci widział / by s funtem
złotá do nich po wykład chodzili / á tak izby
przez the droge wiecey pieniedzy zebráli. A
gdy iednego czasu Cesarz siedział smutny po
die Cesarzowej / rzekła mu Cesarzowa : M
ty pánie czemuś tak bázno smutny. Wopo
wiedział iey / O miá páni cierpie wielki nie
dostátek / iz póki iessem w pátacu / pety do
brze widze / á iáko rychlo z pátacu wyjde
nie nie moge widzieć. Rzekła mu Cesarzo
wa : Wdziatay podług moiey rády / á wierz
mi iz ci tego nie bedzie žal : Maf siedm medr
cow ná twym dworze / ktorzy swa mądrościa
rzadza wssytko páństwu / s tymi w tej rzeczy
pogaday / ieslić ci w tym winni / poznacie : á
przeto postawsy po nie / groźno przykázacie
izby was vzdrowili / boć mni mam iz ták zósie
wzroku nábedziecie. Potym Cesarz podług
rey

tey rady postat po ony siedm Medrcow iżby
do niego przyiachali / á gdy przyiachali rzekł
im : Dia tegom po was postat / wiecie iż w
pátacu dobrze widze / ále gdy wynide s pátac
cu / tedy nic nie moge widzieć / á przeto przy
kázanie wam pod gárdty wáshymi / iżbych ia
zasie nábył wzroku przez mądrość wáše / á
wy iesli to uczynicie / tedy odemnie dobrze be
dziecie dárowáni. Oni rzekli : Cesárzu / rzeczy
trudney od nas žádacie / á wśák oś bierzemy
sobie ná rozmýslanie do dziesiáci dni / á tak
potym damy odpowiedź. Rzekł Cesarz : do
brze. Potym oni siedm medrcow myślili iako
by Cesárzowi mogli wzrok przywrócić kiedyś
by wychodził przed pátac / á żadnym obyczá
iem niemogli ktemu przydź / á zasmućiwşy
sie mówili : Jesli Cesárza nie vzdrowimy / te
dy wşytcy zemrzemy / á chodząc po páństwie
przydáto sie iż šli przez iedno miásto / y náleżli
w posrzed miásthá dzieći gráiaci / á niekto
ry cítowiek przyszedwşy do onych mistrzow /
dáwáiac im funt złotá mówił : O chwálebni
meżowie / wyłóżcie mi sen ktorym they nocy
miał / á to złoto weźmiecie. Tedy niektore dzie
cie z onych dzieći rzekło mu : Nie day im zło
tá ále powiedz mi sen / á ia ię tobie wyłożę.
On odpowiedział : Widziáło mi sie / iż w
pos

posrzed
ktorego t
iż wşy
cie. We
tám ná ey
wşyšet ro
miast sed
pátac ná
on y wşy
á gdy tho
cia powia
dat dwa su
Ktoremu
bych to ia
Medrcy n
wyłozto
two imie
Rzekł mu
drość / zá
lożyc mogł
the gadke
iż w pát
s pátacu
to mogli v
weźmiesz.
wiem czego
wie: N

postrzobku mego sádu wynikneto szzobdo / od
ktorego thát wiele strumientow pochodzilo
iz wysstek sad woda poláto. Rzekto ono dzie-
cie. Weźmi motyke á idź do swego domu / á
tám ná tym mieyscu starb naydzieś / iz thy y
wysstek rod twoy bedzie bogáty. On nátych
miasť sedwshy do domu / wskedł do sádu á ko-
páiec ná thym mieyscu nálast taki starb / iz
on y wyssteká iego rodzina sstali sie bogátymi
á gdy tho nálast wrocil sie do onego dziecia
cia powiádáiac mu iz starb nálast / ktoremu
dat dwa funty zlotá zá wyklad onego snu.

Ktoremu dziecie rzekto: Nie day tego Boze
bych to ia brat / idź á pros Bogá zá mie.

Medrzy widzac iz ono dziecie ták medrze sen
wytozrto / rzekli mu: O mite dziecie ktore iest
two imie? Ono rzekto: dziecia mi Serlinus.
Rzekł mu: widzimy iz wielka iest twoia ma-
drość / zádamyć iedne gadke by ia nam wy-
tozyc mogł. Rzekto ono dziecie: powiedzcie
thę gadke. Oni rzekli: Pan náš Cesarz gdy
iest w pálacu thedy dobrze widzi / ále kiedy
s pálacu wychodzi tedy wzrok tráci / iesliby
to mogł wleczyć thedy od nas dobra zapłate
weźmiesz. Rzekto ono dziecie: tho wysstek
wiem czego wy zádadacie. Rzekli mu Mistrzo-
wie: Mite dziecie byś snami chciało idź do
Cesá-

Cesarz / a wziawszy ie przywiedli do Cesarza / a przyszedszy rzekli do Cesarza: O to nam s soba tho dziecie przywiedli ktore woli waszey dosyc uczyni. Rzekl Cesarz: Namileyszy obiecucie mi to izby bylo pewno co to dziecie bedzie powiadało. Oni wszytcy obiecowali mowiac / izchmy doswiadczyli iego miedrosci. Obrociwszy sie tedy Krol do dziecia rzekl: Mozesli mi ty przyczynę ślepoty powiedziec a mnie wleczyć? Rzeklo dziecie / moze. Rzekl Krol: coż semna bedziesz działal? Rzeklo dziecie: Wnidźmy do komory w ktorej spiasz / a tamci powiem co mamy czynić: a wskedwshy do komory gdy dziecie wsrzalo to ze Cesarstie / rzekl slugam Cesarstkim: Ostawcie toze rychto a dziwy naydziecie pod tożem. A gdy toze odstawiono / bylo pod tożem żrzedło ktore miało siedm strumieniow w rzacych. Tedy dziecie rzeklo Cesarzowi: O to panie iako slugo żrzedło to bedzie s siedmiu strumieniow pod tożem / niemożecie miec nigdy wzroku przed palacem. Cesarz widzac żrzedło dziwowal sie y mowil dziecieciu ias to to żrzedło s tymi strumieniami moze być oddalono. Rzeklo dziecie: tylko przez ieden obyciay / ktorego iestli nie uczynicie / nigdy zdrowia niebedziecie miec. Rzekl Cesarz : po-

wiedz

wiedzi mi co
petnie. Rze
wrzacych n
obyczaiem
państwie /
ktorzy falsz
rzadzili / ci
laczem nie n
czyć / a prze
ty strumien
porch: m C
tychmiast s
rzeklo dziec
też na drug
Cesarz dob
selit. Atak
dosyc. Tedy
zumeliście
zaisles mi t
rzekla: tak
swoimi pon
Krolowat /
od ktorego
iest / siedm
kasić az ieg
tho żrzedło
wiey go day

wiedz mi co mam czynić wszystko cho rad na-
petnie. Rzekło dziecie. Ty siedm strumieniow
wrzacych nie moga być stracony / iedno tym
obyczaiem : Macie siedm medrcow w swoim
pánstwie / ktorzy mie do ciebie przywiedli /
ktorzy falszywie á zdrádnie ciebie w pánstwie
rzadzili / ci uczynili swymi czáry iz przed pá-
laczem nie widzisz / á tego záste niemoga vle-
czyć / á przeto wszystko posćinaycie / á wszystko
ty strumienie zgina pospołu y z żrzdłem.
Pochłm Cesarz wszystko ono wypetnit á na-
tychmiast strumienie y z żrzdłem zniknely. A
rzekło dziecie Cesarzowi: wsiadź na kon á ia
też na drugi / á tak wyiechawszy przed pálac
Cesarz dobrze widziat / s czego sie bázwo we-
selit. A tak onemu Serlinusowi dal bogáctwo
dosyc. Tedy rzekła Cesarzowa : Pánie poro-
zumiełiscie com powiadáta. Rzekł Cesarz :
zásttes mi dobra powiesć powiedziáta. Oná
rzekła: takieżci thwoi Medrey chca uczynić
swoimi powiesćiami / izby syn twoy nad toba
krolowat / bowiem cho żrzdło iestci syn wáś
od ktorego pochodzi siedm strumieniow / to
iest / siedm Medrcow / ktorego niemożecie
skázić áż tego siedm Mistrzow poginie / á tak
cho żrzdło / to iest syn / zginie. A przeto drze-
wiey go day obieśc / á potym siedm medrcow

a tak dobrze będziesz rządził swoje państwo.
 Wiatychmiasz Cesarz przykazał iżby syna wle-
 dziono na subienice.

Czwarte wywiedzenie syno-
 wo na śmierć / Ktorego Málchiorách Mistrz
 powieścica swota wrbawit.

W O tym słudzy chcąc wypełnić przyka-
 zanie Cesarzkie / wiedli syna na śmierć /
 a gdy go wiedziono / Ludzie wotáli :
 Oto iedyneho syna Cesarzkiego na śmierć wio-
 da : Tedy czwarty Mistrz imieniem Málchio-
 rách bázro suchy / wsiadwosy na koń zabiezał

mło-

młodzień
 chciał zro-
 im / oth
 wotáli : M
 a wybaw
 gam / nie
 w Bódze.
 wśy preth
 wil. Kco
 sile miał p
 dsił / dale
 im dobrze
 my / a co g
 przeto vn
 wie Bog
 wśy syn t
 wiedzieć
 cie sie reg
 chciał żon
 wierzyć. A
 ny / boies
 iednemu
 przydało.
 chceś mi
 wejynili ie
 pánienie
 cym ia 30

e państwo.
y syna wies

e swo-
ach mistrz
l.

nie przeta
na śmierć/
nie wotali:
mierć wio-
Machio-
on zabiejał
mło-

młodzieńcowi / a on sie mu uklonił / iakoby
chciał rzec / pamietał na mnie przed oycem mo-
im / othoć nie wiode na subienice / a ludzie
wotali: Mity mistrzu pokwaj sie do Cesarza /
a wybaw swego weznia. A Mistrz mowit stu-
gam / nie kwajcie sie snim / boć mam nadzieie
w Bogu / iż go dziś wybawie. A przyjecha-
wszy pretho do Cesarza pokornie go pozdro-
wit. Ktoremu Cesarz rzekł: Bog daj aby sie
zle miał przeklethę starcze / boś mie thy zdrá-
dził / dalemci syna mego y thowarzyšom two-
im dobrze mowiacego / a teras sie sstat nie-
my / a co gorzey / żone moie chciał zgwałcić / a
przeto umrze / y wy pomrzecie. Rzekł mistrz:
wie Bog który nie może być zdrádzon / czemu
waj syn teraz nie mowi / ale wrychle bedziecie
wiedzieć / ale ieszcze czas nie przyszedł iżbyś-
cie sie tego dowiedzieli. A iż mowicie iżby on
chciał żone waje zgwałcić / temuć nie stusno
wierzyć. A iesli go straciecie dla słow swoiey żo-
ny / boie sie iż sie wam thak przyda / iako sie
iednemu stharem Rycerzowi s swoia żona
przydało. Ktoremu rzekł Cesarz: Ty starcze
chcesz mi wezynie / iako niegdy siedni medrcow
wezynili iednemu Cesarzowi. Scharzec rzekł:
Panie nie iesłh wola moia bych miał wam w-
czym ia zaślodzić / bo co ieden albo wiele ich

S ij

nico

niedo z tego uczynia / cho drugim nie ma być
przywtaſzczono / bowiem wyſtępek dwu albo
trzech niema idſz ku ſzkodzie drugim / bowiem
we wſełkim ſtanie ieſt wiele ztych y dobrych /
ale to wam za pewne powiem / iż ſie wam ſie
przyda / ieſli ſyná ſwego dſiſz daćie ſtraćić dla
ſłow ſwey żony / á to wywiode z námiennita po-
wieſćia. Ktoremu rzekł Ceſarz: radbych ſły-
ſzał co to za powieſć. Rzekł mu Miſtrz: Jeſli
ſyná odzwiecie od ſmierci / chedy wam po-
wiem. Potym Ceſarz kazał ſyná odezwąć od
ſmierci á wſádzić do ciemnic / á Miſtrz iá-
tá ſwoie powieſć powiádać.

Powieſć czwartego Miſtrza
o niewieſćie niektorego Rycerzá / Kthora pa-
tałá miłóſćia ku niektoremu kapłanowi
nád przyzwolenie ſwey matki.

Al niektory Rycerz ſtáry y ſpráwiedli-
wy / Ktory przez dlugi czás niemiáł żony.
Potym przyſli iego przyiáciele iákoby
y panietá wáſego páńſtwá do was / rádzac iż
by poiał żone. Potym gdy był ypominán od
przyiáciot / poiał żone cudná / Rzymſká dzie-
wke / Kthora bázro miłowat / á mieſzkáiac s ſo-
ba po trzy láchá nie mieli płodu. A gdy nie-
któ-

ktorego z
lá máchke
mácko.
iákó ſie tu
zo ſie / Bon
wſyſtho
pná leżał
cieſzenia
choce Kogo
ciátá moie
omita dſi
ta y ocie t
á nigdy ch
ſeżáli. A o
wemci iſe
giego poć
Ktory ieſt
Koby dren
bla tego in
tá: O mił
wac / pow
tá dziew
Rzekłá m
rzá albo d
ſym grzec
cerza albo
mie opuſc

nie ma być
dwo albo
bowiem
dobrych/
ie wam że
stracić dla
ienica po-
obych sły-
trzy: Jeśli
wam po-
bezwad od
Nistrz iat

Nistrz ja
thora pa-
lanowi
ti.

prawię bli-
miał żony.
iele iakoby
rządzac i
minan od
msta dzie-
taciac s so-
A gdy nies-
ktos

ktorego zaránia wstata do kościotł / potka-
ta matkę / rzekła iey: Dobrze zaránie mita
matko. Ona iey podziękowawszy y pręhata /
iakoć sie twoy mąż podobą: a ona rzekła: Bára-
zo sie / bowiem gdy w tożu leże podle niego /
wspłkto za iedno / iakoby też podle iakiego
pnia leżała / bowiem żadnego cielesnego po-
cieśnienia nie moge od niego mieć / a przeto
chcę kogo innego miłować / zabę mi po trosze
ciata moiego pozdrawiat. Rzekła iey matką:
o mita dziecko nie czyn tego grzechu / bom
ia y oćiec twoy mieszkalisziny przez dlugi czas
a nigdychmy sie thakiey gluposci nie dopu-
szcżali. A ona rzekła: O mita matko nie dżi-
wemci iżecie oboie byli młodzi / a ieden dru-
giego pocieszał / nie thakci jest o moim pánie
ktory jest stary a zimny / a nic nie może / ale iá-
koby drewno albo pień na tożu prozno leży /
dla tego innego chce miłować. Rzekła mat-
ką: O mita dziecko / jeśli innego chcesz mił-
ować / powiedz mi kogo miłować chcesz? Rze-
kła dziewczka: zaiste kaptana tego kościotł.
Rzekła matką: czemu kaptana? a nie Rycer-
za albo dworzánina? boby tho było z mniey-
szym grzechem. Rzekła dziewczka: Bych ia Ry-
cerza albo kogo innego miłowata / rychtoby
mie opuścił / a potymby sie semnie nasmitę

wat / t i k i z e b y t o z m o i a s r o m o t a n a m i e w i e s
d z i a n o / a l e k a p t a n m u s i t h a c i b y s i e s a m n i e
z e s r o m o c i t / a t e z c o k o l w i e v k a p t a n a b e d e z a
d a t a t o m i d a / b o k a p t a n i k t o r z y m i l u i a / r a
d z i s t e w i a s t a m d a w a i a / a p r z e t h o k a p t a n a
c h c e m i l o w a c a n i e i n n e g o . R z e k t a m a t k a :
S t u c h a y m o t e y r a d y a b e d z i e t h o b i e d o b r z e /
S t a r z y l u d z i e j e b a r z o o k r u t h n i / k u s g o d r z e
w i e y / a i e s l i c p r z e p u s c i / t e d y t h e g o k a p t a n a
m o z e s m i l o w a c . R z e k t a d z i e w k a : M i l a m a s
t k o n i e m o g e c t h a c d l u g o c i e k a c / b o c m i s i e
t e g o k a p t a n a c h c e . R z e k t a i e y m a t k a : p o d
m o i m b l o g o s t a w i e n i s t h w e m w e j s i t h a c i a k o c
k a z e / a d o s w i a d e j g o d r z e w i e y . R z e k t a d z i e
w k a : d l a t w o i e g o c b l o g o s l a w i e n i s t h w a b e d e
p r z e z t e n c z a s t e m e k e c i e r p i a t a / a l e p o w i e d z
m i i a k o g o m a m k u s i c . R z e k t a m a t k a : M a c
n a o g r o d z i e n i e k t o r e d r z e w o / k t o r e b a r z o m i
l u i e / p o r a b z e i e g d y n a t o w p o i e d z i e a s p a l
i e / a i e s l i c o d p u s c i / t h e d y p r z e s p i e c z n i e m o z e s
t e g o k a p t a n a m i l o w a c . R z e k t a d z i e w k a : w
s y s t k o t h o w y p e l n i e / a t h a c p o d z i e k o w a w s y
m a t c e / s t a d o d o m u . M a z / i z n i e r y c h t o p r z y
s t a / p y t a l i e y g d z i e b y b y l a : R z e k t a : M i l y p a
n i e w k o s c i e l e m M s e y s l u c h a t a / y z m a t k a m
t e j g a d a t a . R z e k t R y c e r z : M i t o m i t o i z b y w
z a r a n s u k a t a k r o l e s t w a n i e b i e s k i e g o . P o t y m
r y c h t o

rychto Rycerz
Tedy rzekł
oto wiara
iachawsy
a narabim
ie. Ogrod
a za nim
drwa / as
maj barzo
porabto d
thegoc ni
wo nad in
sy siekiera
y wlozyla
przyiach
mu zabiez
izby sie pr
siedzial g
drzewa / y
bracie czu
wo niedan
som ie po
pani nary
wielkie si
bita / a og
irawasy m
stki zle dni

rychło Rycerz iáchał ná łow iáko zwykły był.
Tedy rzekłá páni ogrodnikowi: Nity brácie/
oto wiátr wielki zimny iesth / á pan moy przy-
iáchwšy thedy vziebnie / podziwá do ogrodá
á nárabiwá iákich dREW / v ktorých sie vgrze-
ie. Ogrodnik wziawšy siekiere siedł ná ogrod
á zá nim páni stá zbieráiac y thu y owdzie
drwá / áś przystá do onego drzewá / kthore
máź bárzo miłowat / y rzekłá ogrodnikowi/
porab to drzewo. Ogrodnik rzekł: Nita páni
thegoć nie veźynie / boć pan miłwie tho drze-
wo náđ ine drzewá. A oná słysząc tho wziaw-
šy siekiere z reki iego / porabítá ono drzewo
y włożyła między inne. Wieczornej godziny
prziáchał rycerz z łowu bárzo vziabšy / páni
mu zabiežátá y skóteł przy ogniu postáwítá/
ižby sie przy ogniu rozgrzał. A gdy ták pan
siedział grzełac sie v ognia poczuł wonnośc
drzewá / y zázwoławšy ogrodniká rzekł: Nity
brácie cžwie po wonności iž tho iest onodrze-
wo niedawno wsádzone. On rzekł / tho iest/
som ie podrabít ná przykázanie pántey. A
páni nátychmiast rzekłá: Pánie bacząc iž
wielkie zimno / dla tego mi to drzewo podra-
bítá / á ognia dla was veźynítá. A rycerz po-
žrzawšy ná nie srogo rzekł: Bog dayci wšy-
stki zle dni / wiedziálas ižem to drzewo bárzo

miłował / a tyś ie podrabia. Ona slyšac to
plakata rzewno / y rzekła: O miły panie dla
wășegom to dobrego uczynia / a dla tego to
za dobre macie przyiać. Rzekł iey Ryecz:
nie płacz / odpuszczamci tho teraz coś uczyni-
ła. A pani wstawšy rano ſtá do Kościota / a
ná drodze potkala ia marta / ktora ona po-
zdrowiwszy rzekła: Już miła matka podług
thwoiey rády kuſitam mego pana iakoś mi
kazála / a on nágniewawšy ſie gdy widział
iżem iela troche plakać / wſyſtho mi odpu-
ſcił / a przeto od tychmiaſt tego káptana be-
de miłowała. Rzekła matka: O miła coko
ſtárzy ludzie áćci odpuszczá raz / ale drugim
rázem dwoiáko tho zápláca / a przetoć rádze
iżby go ieſzcze wtore kuſita. Ona rzekła: ách
nieſtotyś / namileyſza matka coż tho mowiſz:
nie mogeć dáley cierpieć / boć takie gryzienie
w żywocie mam dla miłoſci chciwoſci / kto-
ra mam ku temu káptanowi / iż teź y ty ſama
miałaſby mieć lutoſć nádemna. Rzekła mat-
ka: O miła coko / pierwſzy raz kuſitaś twego
meżá dla moiego ſłogostáwienſtwa / ieſzcze
go wiecey kuſ dla ſłogostáwienſtwa twego
oyca / a ieſli wtore káramie wydzieſ / thedy już
miłuy káptana. Ona rzekła: O miła matka /
coć tho bázro cieſka meka będzie czekać takó
dlugo

dlugo / ale
ca / ieſzcze
wiedziáć
dobrze wi-
mituie / d-
ze / zábi-
to nie zbu-
wka: wſ-
niemaſ d-
kupowa-
matki / ia-
noc nábd-
cerz tego
ſiedwſy i-
ni widza-
gi vderzy-
wyplyna-
ta a nag-
zlymi / k-
tak mi w-
A ona od-
baczyće
przydziá-
na toże a p-
Rzekł iey
nie niſ to-
niem. O

slyszac to
anie dla
tego to
Rycerz :
swozymi
pociotla / a
ona po
o podlug
iako mi
widzial
ni odpus
lana be
ila corto
e drugim
toe radze
ekla : ach
mowis
grzysienie
eci / kto
y trsama
ekla mat
as twego
a / sepeze
a twego
chedy iuz
a mako /
ekac tako
dlugo

dlugo / ale dla stogostawienstwa moiego o
ca / ieszcze go wthore bede kusita / ale mi po
wiedzi iako go mam kusic. Rzekla matka : ty
dobrze wiesz izci ma sczenie iarto / ktore barzo
mitnie / dla tego ize sczeka a toza iego strze
ze / zabije tho sczenie przed nim / a iesli cia o
to nie zbije / tedy mitny kaptana. Rzekla dzie
wka : wszystko to wypelnie / alec wiem to izci
niemasz dziewczki takiey / ktoracby tak drogo
kupowala stogostawienstwo swojego oycy
matki / iako ia. A przyfiedwshy do domu / gdy
noc nadchodzila postala toze pawtoka / a Ry
cerz tego czasu siedzial v ognia / sczenie w
fiedwshy iako zwykto brzo / wlaszto na toze. Pa
ni widzac to iawshy sczenie za poslednie nos
gi vderzyla go o sciane az mu mozg z glowy
wyplynal. Rycerz widzac to rzekl : O przekle
ta a nagorsza niewiaszho miedzy wshyszkimi
zlymi / ktorem kiedy widzial / czemuś sczenie
tak mi wierne zabila przed moimi oczyma.
A ona odpowiedziala : O mily panie za nie
baczycie iz toze wasze drogim odzieniem iesz
przyodziane / a sczenie vblociwshy sie wlaszto
na toze a posciel tak drogo pomagalo.
Rzekl iey rycerz : Wiecielem milowal to scze
nie niz toze ze wshyskim swym drogim vsta
niem. Ona rzekla : Cokolwiek ia czynie dla

wászego dobrego / to wszystko wam nieprzy-
jemno / á rzekłszy tho iela płakać biadać. A
rycerz widząc iey płacz rzekł: Przestani tego
płaczu / jużci teraz odpuszczam. A ona rzekła /
Boże day bych wiedziata wasze pomyślenie /
rádabych ie wypełniła. A ráno wstawszy szła
do kościoła / á znalazwszy matkę w Kościele /
rzekła iey: O miła matko dobry dzień / jużci
Káptana chce miłować / bo dosyćiem drogo
kupowata iego miłość / przez tak długi czas
dla waszego błogostawieństwa czekać w
syrkom tho uczyniła coś mi kazała / á gdy
troche iela płakać / wszystko mi odpuszcili com
uczyniła. Rzekła matka: niemášci wietšej
srogosci nad srogosc starych ludzi / rádzec iż-
by ieszcze raz kusila. Ktorey rzekła dziewczka /
Matko niepuszczay prozney páry z wst / boć
tho wszystko darmo / bo byś wiedziata iakom
ia wiele cierpiata dla miłości tego Káptana /
byś mie też miłowata / za tegobyś mi przy-
zwolila / iżbych sie ia tego Káptana dowo-
la. Rzekła matka / prosze cie posłuchay mie
ieszcze / á ia już slubnie wiecey cie niegabać:
bo dobrze wieś iżśśśś pierśi moje y wielem
boleści przy thobie cierpiata / dla pierśi y
też dla boleści moich ieszcze kus trzeci raz / á
iesli wydzieś karania / slubnieć iż cie wiecey
nie

nie bede g
to / Thod
przez ta
koj iśes s
powiedz
tka: w p
mażtwo
dziech /
miasta B
my za sto
gdy nakt
potajem
brusowyc
kom zley
rze á nie
tko wsta
własny fi
rzewno j
ieć Bogi
Káptana
dziewka:
matkę si
wszystcy n
siadł na
przeciw
á gdy na
płcia na

nie bede gábátá. Rzekłá dziewczka: Młá mat
ko / Thoć bedzie częsta meká nie dorwać sie
przez ták dlugi czas thego káptaná / á wsá
koż iżes slubitá mie w tym wiecey niegábác /
powiedz mi iáko go mam kusić. Rzekłá má
tká: w przyszła niedziele iáko dobrze wieś /
mój twój ma uczynić gody / ná kthorych go
dziech / Oćiec twój y ia y theż známiennik y z
máská Rzymu beda / á gdy wszyscy siedzie
my zá stot / á ty náprzeciw oycu siedzies / á
gdy nákláda iedzenia y picia ná stot / thedy
potáiemnie wnieś klucż twój v strzepakow o
brusowych / á to też słowá rzeczesz: Ocho iá
kom zley pámieci / zostáwiliá nóż w komo
rze á niewzieliá go s soba / á rzekły tho chu
tko wstań á pómi zá soba ná ziemi obrus / á
włázuy sie iáko by tho uczynitá zniebaczká / á
rzewno żátuy / á iesli wydzies karánia / slubus
iec Bogu iż cie nie bede gábátá gdy bedzies
káptaná młowátá / álbo kogo inego. Rzekłá
dziewka: wszytko nápetnie / á pożegnawszy
mátkę stá do domu. A przyszła niedziela / y
wszyscy ná gody wezwáni przysli / Oćiec iey
siadł ná przodku stotu / á oná posádzoná ná
przeciw niemu / á ták wszyscy rzędem siedli /
á gdy nákládziono rozmaitych potármow y
picia ná stot: Páni rzekłá glosém / ocho iá

kom

Kom zley pámieci / nożám zapámietáta w ko-
 morze / musie idź poń / á wsthawşy z prethká
 zerwáta zá soba ná zemie kútki srebrne y tež
 potravę wşytki / y wşy skto co byto ná stole.
 A Rycerz wzrzawşy to / bázno sie rozgniewat /
 á zástromawşy sie / iny obrus kázal dáć / y w-
 şy skto znouu kázal gotowác / á potym z wese-
 lem pobudzat wşy skti / iżby z weselim iedli / á
 po onych godziech wşy skcy Rycerzowi podzie-
 kowali. Rano Rycerz wstawşy w kościele
 mşey sluchat / á po mşy sedł do bárwierzá y
 rzekł. Vmieşli ty pućcić żenie moiey krew z

żyły ktoráć ia tobie wkaże. Rzekł bárwierz :
 vmiem

vmiem. P
 domu / á p
 tá / rzekł
 żeże / wşo
 maj : dyt
 tedy ty iuż
 y czemuż n
 krew pućci
 gdyćiem ie
 wdáć iest /
 taż coś m
 mi drzewo
 cżorá ku m
 brus s stoł
 á z iurney
 zta á iurn
 lich strom
 pláćiac w
 wiac : Pr
 rzekł : Od
 od Bogá
 chley reke
 niewyciąg
 wyrwawş
 wiele zleg
 aż do rám
 rzowi : Z

sta w ko-
przechla-
rne y te-
stole.
niemal/
ac y wo-
m z wese-
m iedlu a
i podzie-
koscielo
wierza y
y krew z

wierz:
ymiem

ymiem. Potym mu Rycerz kazat za soba do
domu / a przyshedwshy do toza gdzie zona lezala
ta / rzekla zenie: wstana rychto. Ona rzekla: ie-
scze / wpat niemasz trzeciej godziny. Rzekl
maz: by tesz wiec y pierwszej godziny nie bylo
tedy ty usz wstana. Rzekla zona: O mily panie
y czemuż mam wstac: Rzekl Rycerz: bedziesz
krew puszczata. Ona rzekla: O mily panie nie
gdyciem iej nie puszczata. Rzekl rycerz. pra-
wdac iest / a przeto tez szaleiesz / aza nie pamie-
tasz cos mi uczynila / Napierwey podrazilas
mi drzewo. Wtore zabitas moje szczenie / a w-
czora ku moiej wielkiej fromocie zerwasz o-
brus s kotu / Coz cho wszystko sie dzieie ze zley
a z iurney krwi. A przetoż chce aby the krew
zta a iurna wypuscila / bys potym rzeczy ta-
kich fromotnych wiecey nie czynila. A ona
ptaczac wstala rece w niebo podnoszac / y mo-
wiaz: Prosz cie smiluy sie nademna. A on
rzekl: Odemnie nie prosz mitosierdzia / ale
od Boga / ale oto radniey przyymi pokute a ry-
chley reke wyciagni az do ramienia / Bo iesli
niewyciagniesz / thebyc s serca twoiego krew
wyrwawshy cie wypuszcze / pamiethay izes mi
wiele ztego czynila. A ona wyciagnela reke
az do ramienia. Potym rzekl rycerz barmie-
zowi: Zadni glebozo / bo iesli ty nie dobrze
zata

zátneš / tedy ja ciebie zátne / á bárwierz do
brze záciat / thák iže krwie wiele wypłyneto /
á nie kazat iey żyty záwiezowác / áz iuž ietá
blednać. Potym rzekł: iuž záwiaż the reke / á
druga wyciągni áz do rámienia / Oná rze-
kła: O mity pánte dla Boga smiluy sie ná-
demna / otc iuž vmre. Rzekł iey rycerz: coś
miatá pomyslić gdys mi one troie zta rzecz
uczynitá / tedy one lewa reke wyciągneta do
rámienia / á bárwierz záciat ták gliboko iż
wiele krwie wypłyneto. A gdy iuž poczeła
blednać y mdleć / y kazat iey reke záwiezác /
y rzekł Rycerz: Juž idź ná toże á odtychmiasz
sie poleps / á rzeksz tho posiedł precz. A oná
zemdlona wláztá ná toże / á záwoławsz kus-
charki rzekła iey: rychto idź mi po máthke iżby
do mnie przysła przedtym niżli vmre. A gdy
to mátká usłysáta z weseliem przysła do dzie-
wki / á oná usłysawsz mátkę rzekła: O nami-
leysz máthko iuž ciem práwie vmártá / bo-
ciem ták wiele krwie wypusćitá / iż temu nie-
wierzyś. Rzekła mátká: wsátomci powia-
dáta / iżci stárzy ludzie sa okrutchni / ázali chceś
iuž mitowác Kaptaná. Oná odpowiedziáta:
Uliehay Dyabel weźmie onego káptaná / y w-
yszt iine / odtychmiasz nikogo nie bede mito-
wátá iedno swego mežá. Tedy Mistrz rzekł:
Celá

Cesarzow
com wan
wszystki
chat tam
na troie
nie wazpi
owsze i by
bita. Rze
dze i by do
nam gor
zabijecie
nie vmrze
moiey por
nowi. A
vmart /
conalepi
do oycá iá
powiada
ciála prec
do niey y
iáchac: O
żyta w ch
bys thák
oná rzekł
iade / bo
niżli wid
bedzieś si

Cesarzowi: Panie iako sie wam tho podob
com wam powiedziat. Rzekl Cesarz: miedzy
wszystkimi powiesciami ktorychem kiedy stu
chat ta mi sie barzo podoba / abowiem tha zo
na troie rzecz swoiemu meżowi weżmiał / a
nie wacpie iżby był czwartha rzecz weżmiał /
owseki by był inż barzo swiego meżá zhańs
bitá. Rzekl Mistrz: a dla tego też y wam rás
dze iżbyście sie wysłrzegáli swoiey żony / by sie
wam gorzey nie przydát / iesli dla słow iey
zábijecie syná swiego. Rzekl Cesarz: inż dżis
nie umrze syn moy. A on rzekl: Dzieknie iż dla
moiey powiesci przepuścicie dżis swoiemu sy
nowi. A Cesarzowa słysząc to iż ieszcze syn nie
umárt / wśedşy do swego pátcu obrátá sie
co nalepiey / y kazátá konie siódát chcąc precz
do oycá iáchąc. Króćce widząc to Cesarzowi
powiádali iako inż Cesarzowa náziwierz ch
ciála precz iáchąc. A Cesarz słysząc to wśedł
do niey y rzekl: O namileyśa gdzie tho chceś
iáchąc? Oná rzekła: do oycá mego gdzie bede
żyła w chwale. Rzekl iey Cesarz: mniematem
bys thát nikogo nie miłowátá iako mnie. A
oná rzekła: prawdác iesť / ale dla tego od ciebie
iáde / bo rádniey wole słyszeć twoie śmierć
niżli widzieć. Ale krom wacpienia thát długo
bedzieś słuchał tych mistrzow / áżci sie przyda
iako

iáko sie przydáto Oktáwianusowi Cesárzowi
 ktory ták byt takomy / iż go pánieta tego po-
 grzebli żywego nálawšy mu ztothá w gebe.
 Rzekt Cesarz : Namileyša powiedz mi kto-
 rym obyczaiem. A oná rzektá: niepowiem ále
 poiáde precz. A Cesarz rzekt: Boże tego nie
 day / boby rzeczono iżby to było dla mey winy
 á nie dla twoiey. A oná rzektá: prawdać jest
 iżci dla twey winy / boś rzekt: iżby Syn twoy
 miał umrzeć / ktory oto ieszcze żyw / dla tego
 twym słowam od tych miáśt nie moge wierzyć
 Rzekt Cesarz: O namileyša páni / ná każde-
 go páná zależy wiele rzeczy słuchać á dobrze
 rozwáżać / nimby mieli przydź ku uczynkowi /
 boby mu bytá wielká sromotá / á przeto pro-
 sie cie powiedz mi nieco pożytecznego iáko-
 bych sie w tych rzeczách miał rzadzić. A oná
 rzektá: radąc powiem iedne powieść / ále od
 tych miáśt niestuchay ták chciwie tych mi-
 strzow / y ietá ták powiádać.

Wiata powieść Cesárzowey
 o Oktáwianusie Augustusie / ktoremu Rzy-
 miánie náłali ztothá w vřtá / y żywego
 pogrzebli.

Oktáwianus Cesarz krolowat w Rzy-
 mie bázgo mady / á thát bázgo miał
 chciwość

chciwość k
 lowat. Je
 le przeć
 i wiele k
 Rzymian

gilus i
 w nauce
 kiej. Mi
 ka uczyni
 przyjaciel
 zbudowac
 bto telko
 poszodku

chciwość ku złotu / iż nąbawysztto złoto mi-
 tował. Jego czasow Rzymianie czynili wie-
 le przeciwności innym rodzajom / tak bårzo /
 iż wiele krolestw pobudziło sie byto przeciw
 Rzymianom. Tego czasu w Rzymie bry Vir-

gilius Tłłłłłłłł / ktory wszytki inne przewyższat
 w nauce / a nawiecey w nauce czårnoksie-
 skiej. Mieszcżanie go prosili iżby swoia nau-
 ka uczynił nieco / cymby sie strzegli od nie-
 przyjacielow. On czårnoksiecka nauka kazat
 zbudować niektora wieże / na wirzchu ktorey
 byto celko obrazow ile ziem na świecie / a w
 poszrodku uczynił ieden obras ktory mial w

G

reku

reku iábsko zlothe / każdy obraz okolo wieże
miał zwonek w swoich reku / á każdy obraz
miał oblicze obrocone ku ziemi náznámiono-
wany / á ile króć kthora ziemiá miała o-
stać od Rzymiánow y sprzeciwić sie im / ná-
tychmiał obraz náznámionowany oney zie-
mie zwonit we zwonek / tedy Rycerz ná to iuz
náznámionowany swoje wlocznia obrócał
ná one ziemię. A ták Rzymiánie widzac to
teżdzili ze wssyłka moca ku podobianiu oney
ziemi: A thák żadna ziemiá nie mogła sie
sprzeciwić Rzymiánom iżby nie byli ostrzeże-
ni przez ony obrázy ná oney wieży. Potym
Virgilius uczynił ogień ná iednym mieyscu w
mieście / v ktoregoby sie zázwoy vbodzy grza-
li. A v ognia uczynił wodę plynącą z iednego
źródła iżby sie vbodzy nápijali y też vmywa-
li / á v ognia y v wody uczynił niektory obraz
stoiący / ná ktorego czele był ten napis: Kto-
rymnie vderzy nátychmiał pomste wezmie.
Obraz ten przez wiele lat stał / potym przy-
szedł niekthory żak / á przeczedł on napis / y v-
myślił co thy zá pomsthe wezmiesz / rádniey ia-
wierze iż iesli ia ciebie vderze / thedy pod no-
gami thwóimi w ziemi nálażłbych skarb / dla-
czego niechcesz iżbych cie vderzył ábyś nie v-
padł / á podniosłby swa reke vderzył w on o-
braz

braz ták iż
ogień gáśnie-
bu nie ná-
padł / smuc-
zginął kto-
nam odiał
cháli sie tr-
dy ciepłie-
dzy soba /
Rzymiány
mamy ku-
dzie stała
nić. Ná to
kli: Co
zobrázmi-
miány. Kr-
cie żadać.
dow złota
złotem fli-
stey uczyn-
den sad zł-
li wthor-
czwarcey.
przysli do-
decie á d-
wiadacie.
kley ziemi

braż tak iż upadł. A gdy się to stało / thedy
ogień gaśnat / woda zginęła / a żadnego skar-
bu nie znalazł. A w bodzy widząc iż obraz
upadł / smucili się mówiąc : Bog daj by then
zginął który dla chciwości skaził then obraz / a
nam odiał takie wesele. Potym rychło zies-
chali się trzey Krolowie / którzy wielkie krzyw-
dy cierpieli / od Rzymianow / y mówili tak mie-
dzy sobą / iako brachmy mogli się pomścić nad
Rzymiany. Mówili niektorzy iż prozno się
mamy kuścić / bowiem iako długo wieża bez
dzie stała z obrazami / nic nie możemy uczyni-
ć. A to słowo powstali trzey Kycerze y rze-
kli : Co nam chcecie dać iesli skazim wieże
z obrazmi / tak iżbyście mogli zwyciężyć Rzy-
miany. Krolowie rzekli : Czegokolwiek będzie-
cie żadać. A oni rzekli : żadamy czterzech se-
dow złotych : Potym Kycerze wsiawszy sedy ze
złotem sli do Rzymá / a w pirwey brony Rzym-
skiey uczynili wielki dot / a thám zakopáli ie-
den sad złotá. Potym w wtorey brony zakopá-
li wthory sad / w trzeciej brony / trzeci sad / a w
czwartej / czwarty. Potym weszli do miastá y
przysli do Cesarzá / kthorym Cesarz rzekł : ska-
żecie á dla czegoście tu przysli : a co mi po-
wiadać. Oni rzekli : panie iesłesmy z dale-
kiej ziemi / a iesłi hesmy wyłabacze a wieściz-

Kowie snow / á sny náše nic nie známionuła
iedno złoto / dla tego skárby zátópáne náydus
iemy / tak iż wiele Złotá możemy mieć / á the
żechmy strzeli o twoiey dobroci / á dla tego ch
my przyšli iesliby potrzebował násey służby.
A Cesarz rzekł: tego doświadczcie / á iesli was
nájde prawdziwe / będziecie dobrze dár owá
ni. A oni rzekli: Żadney iney zaptáty nie żada
my żá práca / iedno potowice tego co náydzie
my. Ktorzy rzekł Cesarz: dobrze mówicie /
podźcie zámna / á oni šli zánim aż ná pátać /
y wezwáni sa ná wieczerza / á powiečerzy
rzekli Cesarzowi: Pánie iesli chcecie potożym
sie ná tożu / á skáršy z nas będzie pátrzał snu
rey noc / á nájąntrz wam powie. Rzekł Ces
sarz: idźcie we zdrowiu / Boże dáy wam do
bry sen iżbychmy mogli skarb náleść. Oni šli
á one wyszłhł noc strawili w weselu / y w ná
śmiewaniu / á ráno przyšli do Cesarzá / y rzekł
skáršy z onych Kycerzow: dobrym sen miał / iż
przed brona Mieysca głąboko w ziemi iesłh
śad zátópány pełen Złotá / podłmy tam / y wás
śá Wielmożność snámi. Rzekł Krol: porde á
ogladam iesli tho prawda co powiádać / á
gdy przyšli do brony / wyieli śad ze Złothem /
ktory tam byli zátópáli. Cesarz widząc tho
weselił sie bázro / y dáł im potowice Złotá.

Tedy

Tedy rzekł u
rze sen. K
dobry sen. 2
y wtorey b
gdy przyšli
pełen Złotá
li / y dat im
nie ta they
Boże dáy
godziná t
wstawšy r
warrey bro
podłmy á
ćiey brony
do czwart
selit sie b
wiaz: nig
wdziwych
po drugim
dy swoy sen
będziem ie
mamy ná
kość złotá
bry sen á
ni oney no
przešłych
wi: Pánie

Tedy rzekł wtory Rycerz: Pánie intro y ia vř
rze sen. Ktoremu rzekł Cesarz: Bog či day
dobry sen. A ráno przysedšy do Cesarzá / rzekł:
v wtorey brony iest drugi sad peten Złotá: A
gdy przysli ná ono mieysce / wyieli wthory sad
peten Złotá / Ktory tám był przed tym wtoży-
li / y dat im połowice. Rzekł trzeci Rycerz: Pá-
nie ia they nocy sen bede miał. Rzekł Cesarz:
Bożec day dobry sen / á kiegosteciená to
godziná Ktoreiescie do mnie przysli. A ráno
wstawšy rzekł Cesarzowi: v trzeciey y v cza-
wartey brony sa dwa sedy Złotá. Rzekł Krol:
podšmy á ogladamy. A gdy przysli do trze-
ciey brony / wyieli sad peten złotá. Potym šli
do czwartey brony / y czwarty sad náleži / we-
selit sie bázno Cesarz / y dat im połowice mo-
wiac: nigdy m ták niewidział ani slychal pra-
wodziwych ludži. Tedy oni trzey rzekli ieden
po drugim: Dotrchmiaš widzielišmy kaž-
dy swoy sen / ále theraž z woley Božey špotem
bedziem ieden sen widziec / á przez then sen
mamy nádziecie / iž nádziemy wielka wiel-
kość złotá. Rzekł Cesarz: Bože wam day do-
bry sen á požtecinę podług swey táski. A o-
ni oney nocy nášmiwáli sie z Cesarzá iáko y
przešlych nocy czynili. A ráno rzekli Cesarzo-
wi: Pánie dobreć nowiny mamy iesli ná wies-
Złotá.

li chcesz być bogacty / iuż możesz być. Rzekł Cesarz : Ktorem tho obyczajem : A oni rzekli : wi-
dzielimy iednak siem / iż pod fundamentem
wieże w ktorej sa obrazy iest thako wiele Zło-
ta / iże go wyszli konie co kolwiek ich w Rzy-
mie nie wiozsa. Rzekł Cesarz : Boże tego
nie daj / iżbych wieżę z obrazami miał skazic /
przez ktorą miewamy ostrzeżenie od naszych
nieprzyjaciół. A oni rzekli : Panie powiedzcie
nam iestliście nas kiedy w kramie nalezli.
Rzekł Cesarz : nigdy / boście meżowie praw-
dziwi. A oni rzekli : My vmiemy takó chytró
kopac iż wieżę bedzie mocno statá / aż Złoto
wyszli wywziemy / ale potrzebno iżby tho
było w nocy / by ludzie zbieżawszy sie Złota nie
pobrali gwałtem. Rzekł Krol : Idźcie z tąską
Boże á ia do was ráno przyjde. Potym oni
odesli z woselin / á o pól nocy ieli kopac aż
iuż wieżę gothowá bráku wpádnienu. Po-
tym ognia podłożyszy prędko wysli z miá-
stá / ledwie w mili byli gdy ogień z iedney stro-
ny iat gorzeć / á z drugiey wieżę wpáda.
A takó oni Rycerze wciñili iż oná wieżę z ob-
razami zgorzawszy wpáda. A ráno gdy páno-
wie onego Miásthá widzieli wieżę skáżoną z
obrazami / bázno tego żáłowáli / y rzekli Cesa-
rzowi : Panie dla czego thá wieżę z obrazami
wpá-
pá-

wpáda : ob-
nieprzyjac-
zowie przy-
wielkosć
wieże iżby
mogli go
drze to Zł-
że. A oni
wásse serc-
nie od nár-
sney żadze-
was spá-
go nártál-
grzebli.
ciele wale-
Cesarzom
powiáda-
se s piaci-
wászym /
wby wásse
klety z mi-
snywe pon-
wielk a pi-
że wásseg
smysły w
opátrzne
Cesarz : Z-

Rzekł Cesarz: Wi-
monchem
wiele Zło-
w Rzy-
sę thego
lat skazie/
od nasych
owiedzie-
ależli:
ie praw-
to chvero
as Złoto
iżby cho-
Złota nie
cie z łaski
otym oni
kopac aż
mu. Po-
li z mias-
dny stro-
sta.
nież z ob-
dr panno-
kajona z
ekli Cesar-
obrazami
vpas

vpadła: ob Etborych mieliśmy ostrzeżenie ob
nieprzyjaciół. A on rzekł: Trzey fałszywi me-
żowie przyszedłszy mówili iżby thą a wielka
wielkość Złota była pod fundamentem they
wieże iżby wyszli. Ponie co ich w mieście / nie
mogli go wwieść / powiadał iżby tak o ma-
drze to Złoto chcieli wyieść krom skazema wie-
że. A oni rzekli: gdy thą a chciwość ogarnet-
wase serce iż dla thego chciemy straciłi ostrzeże-
nie ob nasych nieprzyjaciół / dla thego wa-
sę żadzey dosyć uczyniemy / a thą szkoda na-
was spadnie. A natychmiasz wychwyciwszy
go natkali mu złota w gardło / y żywo go po-
grzebli. Potym rychto prziechali nieprzyja-
ciele walcząc na Rzymiany. Tedy rzekł tak
Cesarzowa: Panie zrozumiełicie com wam
powiadała / wieża ta z obrázky iest ciato wa-
se s piacią smystow / a po i thy beda w dziele
waszym / żadny nieprzyjaciół nie uczyni krzy-
wdy waszemu ludu. Widząc to wasz syn prze-
klety z mustrami swymi myśla iakoby przez fał-
szyw powiesci mogli was skazić / Etborych z
wielką pilnością słuchacie / tak bardo iż wie-
że waszego ciata podkopawia / obrázky to iest /
smysty wasze kazac / a gdy tak was wrzżo nie-
opatrznego / thedy was skaza y zabija. Rzekł
Cesarz: Zaprawdę powiadam / dobras mi po-

wieść dziś powiedziatą / nie obalać mie thak
 takó wieże / bowiem oco sie oni praciua / dziś
 umrze. Rzekł Cesarzowa: tak uczynicie a
 madrze uczynicie / a będziecie trwać w żywo-
 cie / we czci / y też w mocy. Tedy Cesarz rano
 syna swojego krom wszelkiej odwłoki kazał
 wleść na subienice / y tak sie stało.

Piathe wywiedzenie synowo
 na śmierć / Ktorego Mistrz iego Jozefus
 taka powieścią wybrał.

Q Gdy Lud wysłuchał iż syna wiedziono na
 śmierć / y stał sie płacz wielki w mie-
 ście.

ścis. Algd
 zabiezał in
 uklonił si
 ray na ma
 bienice. T
 kwąpćie s
 dze / iż go
 chał do C
 Ktoremu
 y swoimi
 mieli zdra
 z wieża y z
 mistrz: iak
 ale tylko t
 żył. Rzekł
 moiego do
 wi. A co
 cił. Rzekł
 madrość
 iest mowi
 słyścić:
 gwałcić/
 wlażwie i
 na takie s
 wiem / iest
 ny / gorze
 łowi z G

mie thāt
ia / dżiś
czyńcie ā
w żywo
arż rāno
ti kazał

nowo
dzefus

iono nā
i w mie
ście.

ście. A gdy go thāt wiedziono / piaty Mistrz
zabiezał im nā koniu / ā syn wżrzał w syna mistrzā
włkonit sie mu / iākoby chciał rzec: Pamię
tay nā mie przed oycem moim / otoż idę na pu
bienie. Tedy rzekł mistrz: Namierzy nie
kwāpcie sie snim / boć mam nādzieie w Bo
dze / iż go dżiś wybawie. A rzekł to przyia
chat do Cesarzā v pokornie go pozdrowit.
Ktoremu rzekł Cesarz: Bogday sie ile miał
y swoimi towarzyszmy / mniacie byście mie
mieli zdrādzić iako oni trzey Krcerze Cesarzā
z wieżā y z obrāzy / nie bedziecie tāk. Rzekł
mistrz: iakoż go oni zdrādżili / tegoć niewiem
āle tylko to wiem iżem wam tego nie zaslū
żył. Rzekł Cesarz: āżam wam niedał Senā
moiego dobrze mowiacego / ā tho iūż nie mo
wi. A co gorzey jest / żone moie chciał zgwał
cić. Rzekł Mistrz: iż nie mowi toć wielka
madrość / āleć to wiem iż ci tho w iego mocy
jest mowić ālbo milczec / iakoż w krotki czas v
słyszcie: A co mowicie iż żone wāse chciał za
gwałcić / temu nie wierze / y rozum tego nie
wkażuie iżby tāk mady wāś syn miałby sie dać
nā tākie śaleństwo / Ale tho wam iedno po
wiem / iesli go dacie zābić dla słow wāsey żo
ny / gorzey sie wam przyda / niżli Jpokrāte
sowi z Gālenusem swoim wnektem / kthorv

G v cjaśu

czuści potrzeby weźmiił pomste náb Ipoćrása
celem. Rzekł Cesarz: to bych rad słykał o I
poćrásie. Rzekł mistrz: záiste nie powiem/
coby mi był zá pożytek tey powiesći / bowiem
niż bych iey dokónał / Syn wász byłby obieśon:
ale iesli chcećcie tey powiesći słuchać / odzow
ćcie od śmierci Syná swoięgo á dayćcie go do
ćiemnice / á gdy iey dokónam / tedy wásze sum
nienie niechay osadzi iesli ma być zábit álbo
nie. Tedy Cesarz kazał odezwąć syná od śmier
ci á wsádzić do ćiemnice / tedy Mistrz iat
the powiesć powiádać.

Powieść piątego Wistrza o

Lekarzú Gálenie / Ktorego tego mistrz zábit /
ktorego śmierci pochył żalował / bo od
żadnego nie mogli być vzdrowion.

Al niektórzy sławeyny Medzecz imię
niem Ipoćras / bázro dowcipny / Kto
ry inne wszytki przewyżkał w nauce y
miał niektorego wneśá imieniem Gáliena /
ktorego on bázro miłował. Al ten Gálienus
był bázro ofregó rozumu / y záwżdy ná to stał
iżby sie nauki lekárskiej od swęgo Wuiá ná
uczył. Ipoćrás bacząc tho iáko nawiecy
mogli / táł przed nim nauki swoięy táł / wie
rzac iż dla ofresci swoięgo rozumu by sie nau
ki

li lekársk
á Gálieni
cey przy
iż sie sta
Ipoćrás
nie iż Kro
sły do I
á Syná i
przez list
stareczne
do Węgi
Gálienus
iżby z vo
iż Ipoćr
wymaw
wy / dla
miásto G
wásze v
Krolow
dzieci
Krolow
iżbych w
lepiey pr
moge po
iutrzy. 2
Krolow
mi nie m

ki lekárstkey náuczył / tedyby go przewyjšyl/
á Gálenus bacząc wola swego Wuiá wie-
cey przytożył myśli ku oney nauce / táko báz-
zo iż sie stał dostátecznym lekárzem. Bacząc to
Ipokrás bázzo mu nie sprzyjał. A przydało
sie iż Krol Węgiersti postat známenitýe po-
sly do Ipokrétésá iżby do niego przyiáchal/
á Syná tego vzdrowit. Ipoekrás sie wymowit
przez list / á iż wiedział swego wnęká býć do-
státecznego w tey nauce / dla tego go poslat
do Węgier iżby vzdrowit syná Krolowstiego.
Gálenus gdy do Krola przyiáchal / przyet-
ieřty z wéřciwořćtá: Ale sie Krol dziwowat
iž Ipoekrás nie przyiáchal / ále go Gálenus
wymawiat mowiac: iżby miał čieřćie sprá-
wy / dla thego przyiáchać niemogł / ále mie
miářćo siebie postat / iż z tářty Bořey dziećie
wáře vzdrowie: A spodobáta sie odpowiedź
Krolowi. Sam tedy Gálenus ředwřy do
dziećiećiá / á gdy vřřzat ie° wode y puls / řekł
Krolowey: Námileřřa páni potrzebno ieřř
ižbych wáře wode y Krolowřřa ogladał / tedy
lepieř przycýne niemocy tego tho dziećiećiá
moge poznáć / Oná obiećáta to wćýnić nářá-
iutř. A gdy ogladał oboie wode / odwiódt
Krolowa ná řřone y řekł: Mita páni zá zte
mi nie miećcie / ále mi powiedźćie řřhory ieřř
Oćieć

Ociec tego dzieciecia. Ona rzekla: Ociec ien
go iest pan moy Krol. On rzekt: zaiste nie. O-
na vslyshawfy to rzekla: Bytho tak bylo izby
tho mowil s prawego serca / gloweby twoie
scieto. On odpowiedzial: a ia powiadam / iz
Krol nie iest iego Ociec / a iam tu przyiachal
izbych byl darowan / nie izbych byl scieth / a
gdyz ia tu sciecieia mam czekac / tedy was Bo-
gu polecam / nabadzcieś sobie inego lekarza.
Stysac tho Krolowa rzekla: O mily mistrzu
nie odchodzie od nas / boć mam wam chas
iemnice swoje powiedziec / ale mie nie obja-
wlaycie. Rzekt Galienus: Nie day tego Bo-
ze. Rzekla Krolowa: s przygody Krol z Bur-
gundyey przyiachal byl do pana mego / a z ien-
go zlaczenia poczelam tho dziecie y porodzi-
la. A on rzekt: nie boicie sie / bowiem praw-
de powiadacie. Syna tez waszego dostatecz-
nie v zdrowie / natychmiast dziecieciu dat
iesc wolowego miesa a wody pic / y v zdrowil
go. Krol widzac syna zdrowego darowal le-
karza / a e Krolowa osobno darowala barziej
potem iachal precz. A gdy przyiachal do I-
pokrasa / rzekt mu Ipokras / v zdrowiles
dziecie: rzekt Galienus: v zdrowil. A rzekt I-
pokras / cos mu dat za lekarstwo: rzekt Galie-
nus: wolowego miesa iesc a wody pic. A
rzekt

rzekt Ipo-
rzekt Galie-
pokras
si then m-
w nauce /
Przydalo
idi do ogr-
Galiena
do ogroba
wem. A g-
Po woni
a wyrwi i-
A gdy dale
ktore ziele-
wi ie / bo-
nus sie sa-
wyiawfy
serca / cak-
sie Ipo-
gunki / a
niowie st-
go swymi
Ipokras
Przyniesi-
deni posth-
ktore ziele-
zat sto dzi-

rzekł Ipochrás / tedy matka jego iest kurwa /
rzekł Gálienús : takci iest . Wiatychmiasz I-
pochrás zayrzał tego Gálienowi y wymyslił / ie-
śli then nie będzie zabít / tedy mie przewyższy
w nauce / á od onego dnia wymyslił go zabít.
Przydało sie iednego czasu iż Ipochrás chciał
iść do ogrodu gdzie były ziola / y wezwawszy
Gáliena rzekł : Namileyszy brácie podziwá
do ogrodu nárwierwá żłot / On rzekł : gotho-
wem. A gdy weszli do ogrodu / rzekł Ipochrás :
Po woni czuje źiele dobre y mocne / schyl sie
á wyrwi ie z źemie / y wczymit tak Gálienus.
A gdy báley śli / rzekł Ipochrás : Już czuje nieś-
które źiele które ważne iest iako złoto / wyr-
wi ie / boć sie ná wiele rzeczy godzi / A Gálie-
nus sie schyli iżby źiele wyrwał / á Ipochrás
wyławszy Dęke s tchylu przekłót Gáliena aż do
serca / tak iż ná tymże mieyscu umiart. Potem
sie Ipochrás roznie mogł aż ná śmierć z bies-
gunki / á leżac nie mogł sie wleczyć. Jego wcz-
niowie słyśac przychodźili do niego / chcąc
go swymi náukámi wzdrowić / ále ni mogli.
Ipochrás widzac cho rzekł swoim wcznióm :
Przyniesćcie mi sad pełen wody / á gdy prze-
deń posłh iwidno / kázal wcznióm wtożyć nie-
które źiele w on sad / które im pomenit / y ká-
zał sto dziur przewierćcieć w sedzie kthoremiby
woda

wodá wyciekła / á gdy weżynili żadna kropiá
 wody nie wyciekła. Rzekł Ipočas: Oto na-
 mileyszy jako pomisłá Boża spádná ná mie iá-
 to idawnie widziéie / iuż jest sto dziur serokich
 y długich / á dla mocy ziela ktore w sedzie jest /
 żadna kropiá wody nie może wynisć / á ia nie
 tylko cho ziela / ale wiele inych ziot bratem ku
 vztrowieniu swemu od biegunki / á wy wszy-
 scyście pracowali / á nie mogliście mie vztro-
 wić. Namileyszy by wnet moy Gálienus kros-
 regom zabit / byt żyw / dobrzeby mie byl vztro-
 wit. Oto pomisłá Boża nádemna / á rzekłszy tho
 obroćimysy sie ku ściénie vmarł. Thedy rzekł
 mistrz Cesarzowi: Pánie porozumieliście com
 powiádał. Rzekł Cesarz: bázro dobrze. Rzekł
 mistrz: cożby ztego byto by Gálienus byt żyw.
 Rzekł Cesarz: y owšemby bytá bázro dobra
 rzecz: bowiemy Ipočas thego času nie v-
 mări byt / á dla tego sprawiedliwego Sadu
 Bożego / lekarstwo mu nie mogło pomoe. A
 dla tego wam powiádam / iż sie wam gorzey
 przyda / iesli dla słow swotey żony zabijecie sy-
 ná swoiého iedinego / ktoryby was wspomógł
 ciału potrzebności / iesliby kiedy potrzebá.
 Rzekł Cesarz: Záprawde nie vmrze dziś syn
 moy. Rzekł mu mistrz: mądrze weżynicie / á ia
 wam vziétnie / iż dla powieści moiey odpus-
 ści-

sciliście syn
 iże syn Cesa-

darta swoi
 Wiadał m
 chátá / iákie
 iego / á ia t
 pie. A Cesa
 niey rzekł:
 smeci / pr
 ia moge m
 á żona two
 nie pobiela
 zabić syná

szliście synowi waszemu. Cesarzowi a slyšac
iż syn Cesarzowi nie zginął onego dnia / roz

darła swoje obziemie wołać y narzekać:
Wiaდას mnie iżem kiedy tu wty strony przysia-
chata / iakie wesele jest w Krolestwie oycá mo-
iego / á ia tu tyle smetow á vdraczenia ciera-
pie. A Cesarz slyšac to wołanie / wšedšy do
niej rzekł: O miła páni czemu sie tak bázno
smeciš / przestań od płaczu. Ona rzekła / iako
ia moge milczeć / gdym ja dšewka Krolewstá
á žoná twojá / á przy tobiem iakie wżgardze-
nie podieta / á obietales mi wiernie ižby miał
zabić syná twóiego / czego mi od ciebie nie mo-
gła

glá otrzymać. Cesarz rzekł: niewiem co mam
 czynić / tydzień podle dnia pracujesz sie iżbych
 ia zabił syná mego / á mistrzowie zaśie pracu-
 ia o tego zdrowie / á ia nie wiem w ktorey stro-
 nie swas prawda iest. A ona rzekła / chy wie-
 rzysz wiecey Mistrzom twoim niżli mnie / á
 przetoć sie tak przyda / iako sie przydało nie-
 kthoremu Krolowi z tego Marszałkiem.
 Rzekł Cesarz: Prose cie powiedz mi rychley
 te powieść iżbych go ia rychley mogł zabić. A
 ona rzekła: wszystko to uczynie ku twej woli /
 ale prose cie iżby inż baczył lepiey słowa moje.

Szosta powieść Cesarzowey
 o niektorym Krolu nieczystym y opuchłym /
 ktory prosił swiego Marszałká iżby mu
 niewiašte przypiodł ná noc dla
 pozdrowienia.

BY niektorv Krol bázro opuchły á nie-
 czysty / tak bázro iż niewiašty nie chćia-
 ły do niego chodzić ale im gárdzily. Ten Krol
 mešł gwałtem wšiac z Rzymia ciála Swie-
 tego Piotrá y Páwła. A gdy był ná drodze
 w niektorym Mieście / wezwał swego Mar-
 šalká ktorego bázro milował / y w ktorym
 miał

miał nadzie-
 sy bracie su-
 bych spał te-
 niewiašty
 opuchli á ni-
 from wielk-
 á zam nieb-
 czego chce
 śiac złotych
 dżionv chćia-
 żony / ktora
 rzekł: Mar-
 bogacóna.

co mam
sie izbych
ie pracs
orey stro
thy wie
mnie / á
dátó nies
tkiem.
ni rychley
zábic. A
ey woli/
wá moie.

gowej
uchlym/
by mu
la

hly á nies
nie chciá
Ten krol
ta Swie
ná drodze
go Mára
khorym
miat

miat nadzieie nád ine. Rzekł mu: Namiley-
fy brácie szukay mi cudney niewiasty sktora-
bych spał tey nocy. A on rzekł: O miły pánie
Niewiasty wiedza wász niedostátek / iżesćie
opuchli á nie zdrowi / á żadnáć nieprzydzie
krom wielkiey zaptáry do was. Rzekł Krol:
á zam niebogáry / niecháć żada Niewiasthá
czego chce / dam iey / by też wiec chciála y ty-
siac złotych. Mársálek słysząc to / podwie-
dziony chciwością pieniędzy siedł do własney
żony / ktora była bázro cudna / y czysta / R-
zekł: Namileyfa przez cie możewá być w-
bogáconá. Oná rzekła: powiedz mi ktorým
oby-

obciciem. A on rzekł: Pan mój chce mieć
niewiastę na tę noc / ale iż jest opuchły a nie-
czysty / ledwie może naleść niewiastę ktoraby
chciała do niego iść / a przetho mi przykazał
iżbych mu ziednał niewiastę cudną za pie-
niadze / theż choćaby chciała y Thysiacą zło-
tych / a przetho namileysza dowiodę cię do to-
ża tego w nocy / a pothym od niego wstanieś
przede dniem / a thak za iedne noc będziesz
miała wiele pieniędzy. Rzekła niewiasta:
Choćby theż niebyt thak opuchły a nieczysty /
Boże tego nie day / bych ia dla tych cześnych
rzeczy miała napelnić thak ciężki grzech na
przeciw B O G u. Rzekł Māršatek: ia Pánu
Bogu służyć / jeśli ty moiey woley nie napel-
niś / nigdy y mnie dobrego dnia nie będziesz
miała. Ona styśac to / bārzo sie bala / thak o iż
z boiaźni mu przyzwoliła / aczkolwiek iey wo-
la na to nie była. Māršatek styśac to przy-
szedł do Krola / y rzekł: Pánie ziednałem ci ię-
dne niewiastę bārzo cudną y słachethna / aleć
mniey niechce wziąć iedno thysiac złotych / a
teżci niechce przyść aż w nocy / a zaśie wyndź
przede dniem by iey ludzie nie wyżreli. Rzekł
Krol: bārzo dobrze. A gdy była noc / Mārša-
tek żonę swoję wiodł na tożę Krolewskie / a
zamknawszy drzwi / szedł precz. Krol wszedłszy
do

do niej na
wnych rze-
turzech p
iuzci bedzi
ten tysiac
aby iey lu-
rzekł: Za-
midzie boć
to / ośbedł
szedł do K
cie ia. O
wmidz pr-
wyszedł bā-
ziedli y go-
znaki dnia
Krola y rz-
bedzie w se-
go ia iuz r-
lic niewst-
tek iuz sien-
ly pánie p-
styśac the-
my jeśli pr-
tna otwor-
ste / widza-
lechy cile-
zestromoci

bo niey ná tože dowiádomat sie ná niey dsi-
wnych rzeczy. A on Māršatek wsthawšy o-
kurzech przyšedł do Krolá y rzekł: mrtv pánie
iuzči bedzie rychto dzień / do brzeby ižbrście
ten tyśiac złotych dáli / by niewiáštha wstía-
aby iey ludzie nie widzieli. Rchorému Krol
rzekł: Zaišheć powiádam ižci iešce nie wro-
nidzie boć mi sie podoba. Māršatek slyšac
to / odsedł smetny. Zás po máłym czásie przy-
šedł do Krolá y rzekł: Pánie iuzči swita pušć-
cie ia. On rzekł: owšeki tego nie wdziátam
w nidiž precž á zámkní drzwi. On Māršatek
wyšedł bázro smetny / iákoby mu pól obiad
ziedli y gorzey / chodzac y thedy y owedy áž iuz
znáki dñia wyřzát / náthychmiast wšedł do
Krolá y rzekł: Pánie iuzči dzień / á niewiášthá
bedzie w sromocie iešli ia kto wyřzy / á dla te-
go ia iuz rychley pušćcie. Rzekł Krol: owše-
řć nie wstánie y daley. Slyšac tho Mārša-
tek iuz sienie mogł wstrzymáć / ále rzekł: Mía-
ly pánie pušćcie ia boć ieřt moiaž žoná. Krol
slyšac tho rzekł: Otworž okna iž ogladá-
my ieřli prawda ieřt tho co powiádař. On o-
řná otworzył / a Krol weyřzawšy ná niewiá-
řte / widzac iž žoná Māršalkowá rzekł: o prze-
klethy cžłowiece / ižes dla trochy pieniedy
z sromocit swoje žone / ižes mi ia przywiódł

z kromia moiey wiadomości / wynidź rychło
s Krolestwa mego / bo iesli tego dnia nie wy-
nidziesz / haniebna śmierćia vmrzysz. Mar-
śatek słysząc to vciekł / a wiecey nie był widan.
Potym po odiachaniu Marsalka / krol zebrat
Zastepy obegnat Rzym / tak długo iż iuż
Rzymianie chcieli mu dać ciata Swiethego
Piotra y Pawła / a byli tedy w mieście siedm
Medrcow iako y wy macie / kthorych mado-
scia wszystko miastho było rządzono. Przysli
tedy Rzymianie do Medrcow y rzekli : Co
mamy czynić? Miasto iuż jest w wielkim wpa-
dzie / albo musimy dać Miastho / albo ciata
swietych Apostolow. Rzekł pierwszy mistrz :
Ja pierwszego dnia bede w mocy trzymat mia-
sto / y ciata swietych Apostolow zachowam /
a tak wszyscy rzędem mówili / iako też mistrz
wie twoi twotemu synowi obiecali. Krol iat
sturmować na miasto / a pierwszy medrzec wy-
siedwshy z miastha tak mądrze iat mówić ku
Krolowi / iż krol przestat od onego vczynku / a
tak każdy Medrzec ieden za drugim czynił / aż
przyslo na ostatecznego Medrca. Siódmego
dnia przysli mieszkanie do onego Medrca y
rzekli : O mily mistrzu krolci przysiągł iż iutro
Miasto chce mieć / tedy wszyscy zemrzemy /
wybaw nas iako y thowarzysze twoi vczynili.

Rzekł

Rzekł mistrz
ry vczynek
ciecie. Na
wać na mie-
ra śachow
Pawiego y
sięgo iako
czoma nag
soka wieże
y tak y owa
wno bowi
cięciech On
wi: O mi
wieże tego
syc cho dzu
ki niewien
li kthory
mi nas wy
my mieśka
Coż mamy
mieszkać th
ich bog nie
Zastepem
vciekające
bili y wiele
tak przez p
jest zwycię

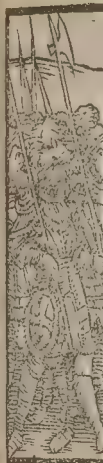
nibz rychlo
ia nie wy
s. Mar
byl widan.
Krol zebrał
lugo i z in
Swierhego
ście siedm
ch mado
o. Przysli
rzekli: Co
ktem wpas
albo ciata
chymistrz
zmat mia
chowan/
cz mistrzo
i. Krol iat
nebrzec wy
mowic ku
vczynku/a
m czynit/aż
Siódmego
Medreay
ogit i zuro
zemrzemy/
oi vczyml
Rzekł

Rzekł Mistrz: niebovdie sie / Jutro ia niekto
ry vczynek vczyml i z Krol s tym zastepem v
ciecze. Názamierz Krol iat bázro fthurno
wac ná miasto / á Mistrz oblokt sie w niekto
ra sáchowána suknie / fthora suknia byla s
Páwiego y z innego isknacego sie pierza ptá
fsego / iako s Szczyglowego. á ze dwiema mie
czomá nágimi ktore sie isknely y wlażt ná wys
soka wieże / gdzie go Krol mogł widzieć / á
y ták v owák sie ruchaiac isknat sie bázro / dłu
wno bowiem trzymat ony miecze nágie w v
ściech Oni z zastepu widzac to mowili Krol
wi: O mily Pánie / za nie widzisz ná wierzchn
wieże tego wielkiego cuda. Rzekł Krol: Do
syc tho dziwna rzecz iest / ále co by bylo / owse
ki niewiem. Oni rzekli: Bog to iest krześcian
ski / fthory z niebá sstapil / ktory tymi mieczá
mi nas wsfystk pobje / iesli tu dluzey bedzie
my mieścáć. Krol widzac to sat sie y rzekl:
Coż mamy działac: Oni rzekli: conarychley z
mieyscá thego vciekamy / by temi mieczmi
ich bog nie pobit nas / á ták Krol ze wsfystkim
Zastepem iat vciekáć. Rzymianie widzac ich
vciekanie zbroyni bieżeli za nim / y Krol á za
bili y wiele inych / thák i z máto ich vcieklo / á
ták przez przecetyne onego Stárcá on Zastep
iest zwyciezon. Tedy rzekla Cesárzowa Cesá
z iij rzowi

rzowi porozumielisście to com wam powia-
dała. On rzekł: Bardzo dobrze. Ona rzekła: / za-
ście pierwey nie słyszełi iako Marszałek w Kro-
rym miał nadzieie / żone swoje dla
żadliwości ztóra stracił y zesromocił / a przeto
skrolestwa jest wygnan. Takież syn was dla
żadliwości ktora ma ku Państwu izby Krola
wał / chce was skazać y zesromocić / ale gdyś
ty w swey mocy / wdziałay iako Krol uczynił
Marszałkowi swemu / a jeśli go niechcesz za-
bić / wypadź go skrolestwa swego / iżeby wie-
cey nigdy nie był / a tak możesz być w pokoju.
Potymieś słyszał iako Krol miasto oregnął / a
iako zdradzon przez Medrce / miasto opuścił
a nakoniec przez przyczynę iednego Scharcę
zabity / y zastęp iego zwyciężon. Takieżci twoi
Medrcowie chcą tobie uczynić / izby cie swoia-
mi chytrosciami zwiedli / a nakoniec zabili /
iżby syn twoy mógł Krolować. Rzekł iey Cesa-
rz: Zaprawdę powiadam tobie / iżci tho tak
nie będzie / boć syn mój iutro umrze / tedy przy-
kazat czeladzi izby go wiedziono na śmierć.

Szoste wywiedzenie synowo
na śmierć / Ktorego Mistrz Kleo-
fas wybawił.

Ludzie

Do
ty
ofa
mowi: O
veinia tw
glowe: iak
przed orec
Mistrz co
Klepnaw
Kcoremu
gle dni. R
zastuirt st
Rzekł Cesa

am powia-
 zekta: za-
 tek w kro-
 e swoje dla
 t / a przeto
 en was dla
 zby krola
 / ale gdys
 rol wzniat
 echces za-
 iedy wie-
 w pokoiu.
 regnat / a
 sto opuscil
 o Scharca
 iezici ewoi
 wielmoia
 niec zabili
 kt iey Ces
 iet cho tak
 / tedy przy
 smierc.

Rozwie żatuiac go y placzac wołau. 2. a
 trzymiaſt ſoſtr Miſtrz imieniem Kle-
 ofas przriachal na koniu / ktoremu lud
 mowił: O miły Miſtrzu idź na patac a wybaw
 reinią twego: A miodzieniec poklonił mu
 głowe: iakoby chćiat rzec: Pámietay ná mie
 przed orcem moim / othoc ide ná ſmierc / a
 Miſtrz co rychley przriachal ná patac / a po-
 kłenawſzy przed CESárzem pozdrowił go:
 Ktoremu rzekł Ceſarz: Bog darci wſyſſhki
 zle dni. Rzekł Miſtrz: Bog wie iżem tego nie
 zaſtúirt ſłyſzec / ale wiecey wziac zapláthe.
 Rzekł Ceſarz: Kłamaſ / bowiem dalem w c m

ynowo
 kleos

Ludzic

h iij

lyná

syna mego dobrze mowiacego / orhoz sie teraz
sstat niemym / a co gorzey zone moie chciat
zgwalcic / a dla tego dzis vmrze y wy wszyscy.
Rzekl Mistrz : iże mowicie by sie sstat niemv:
Zausze temu nie wierze / boć moze mowic iesli
chce / ale potrzebno iest iemu iż teraz milczy /
bowiem go po trzech dniach vstyszcie mowia
cego: iesli bedzie żyw. A iż mowicie iż zone wa-
se chciat zgwalcic / dżiwuie sie waszey mado-
ści iż tak latwie wierzyćcie swoiey żenie / abo-
wiem iesli go zabijecie / tedy sie wam przyda /
iako sie niegdy przydalo niekthoremu Ryce-
rzowi / ktory tak vwierzył slowo y radzie swo-
iey żony iż potym byl ciagnion v konia ogonē /
y potym obieşon na subienicy. Rzekl Cesarz:
dla milego Boga powiedz mi te powieść iż
bych s tego vpadu mogli wynidz. A on rzekl:
Nie powiem aże mi drzewiey młodzienciec be-
dzie odezwany / Bo oto go iuż chca obieśc / a
gdy dokonam powieści / niechay bedzie w wa-
szey mocy wybawic go albo nie. Potym Ce-
sarz kazal go odezwac a wsadzić do ciemnice /
a mistrz przed wszystkimi iawnie poczat
tak powiadać.

po

Pow
niektore
y meza y

B
R
R

ry poial
dewsyte
wa miku
wata / iz
la do swe
Przydai
siebziaia
chodzaci
demu iey
ryczers
the vlice
iaca / po
anatyck
wsy do
ney mite
mna ied
tych. O
kiedy do
dziala /

Powieść Hostego Adistrza o
niektorey Niewieście / Ktora sama siebie bje
y meżą y czterzech Rycerzow przywiola swy
mi stowy ku śmierci.

Niektory Cesarz / Ktory miał trzech
Rycerzow Ktore bardzo miłował / a w
Rzymie był też ieden stary rycerz / Kto
ry poiat był młoda a cudna żone / Która na
dewszystko miłował / tak y wy te swa Cesarzo
wa miłowiecie. Páni tak tak wiele a stołko śpie
wata / iż tym śpiewaním wiele ich przyciąga
ła do swego domu / y od wielu była požadana.
Przydało sie ieden raz gdy w swym pałacu
siedziata ku drodze iżby patrziła na przy
chodzące / tedy tak stołko śpiewata iż każ
demu iey było miło słuchać. Sprzeczdy ieden
rycerz starszy z dworu Krolewskiego šedł przez
te ulice / a gdy ia słyszał tak stołko śpiewa
iaca / podniósł oczy patrzał na nie pilno /
a nátychmiast był ziet iey miłością / a wśed
wszy do iey domu tak snia mówić o nierzad
ney miłości. Rzekł: wieleć mam dać spi
mna iedney nocy. Ona rzekła: day mi sto
tych. On rzekł: tyć dam / iedno mi powie
dz kiedy do ciebie mam przyjść. Ona odpowie
dziata / gdy bede mieysce miała y czas / tedy cie

3 v w tey

w tey rzeczy v pewnie. On Rycerz máiac do-
ść w obietnicy pożegnał iá / y siedł do Cesárzá /
A drugiego dnia także siedzac domá ku dro-
dze / ielá stodko śpiewać: S przrgody wtory
Rycerz z dworu Cesárskiego gdy iey śpiewá-
nie vslýřat / zlet iest iey miłostí / y poczał śnia
mowić o nierzadney miłostí rzekac: Tami-
leyřa coć mam dáć iżbych stoba grác mogł.
Oná rzekłá: sto złotych á nie mnúey / On ná-
tychmiast rzekł: dam / ále s pilnością náczat
pytać czásu kiedyby do niey miał przydź / A
oná rzekłá: Kiedy czás á mierscy bede miátá /
tedyć opowiem / idź teraz do domu by cie lu-
dzie nie vřřřeli. On pożegnałsy iá siedł do
Cesárzá. Trzeciego dnia także siedzac domá
przećiw drodze ielá śpiewać. Trzeci Rycerz
Cesárski ktory te^o dnia ona droga siedł / s przy-
gody vslýřat iá śpiewáiacá / y tak sie mu spo-
dobat / tak iż sie mu roznáto śmierć / by był
śnia nie mowit / á pothym mowiac śnia pytał
iey czegoby chćiałá / by śnia mogł y daley. On-
ná rzekłá: day mi sto złotych. On rzekł: barzo
rad dam / iedno mi powiedz kiedy mam przřć
Oná rzekłá: Vpátrze czás godny w rychle
řrom podeřřzenia / á tedy po cie pośle álbo sá-
ma powiem. On rzekł: barzo mi sie podoba /
á pożegnałsy iá siedł do Cesárzá. A ci trzey
Ryce-

Rycerz
giego rá-
a pełna
rego Ryc-
temnice
moley ra-
chwa ot-
chat two-
dworu C-
gim / tak
a każdy n-
porozum-
złotych /
wielka r-
wielk tob-
klá / dam
ná pierw-
wtoreg-
á gdy bed-
czem dol-
nidzie iel-
eaz bedzi-
bole sie
a tak bed-
Oná rze-
dokonan-
cerz rzekł

Rycerze tak o z ona pánia gadáli / iż ieden dru
giego tájemnie nie wiedział / ále páni chytra
a pełna złości. Przysła do swóiego meża sta
rego Rycerzá / rzekła: Panie mam wam tá
jemnice powiedzieć. A jeśli wcześnié podług
mojej rady / nábedziéwá wiele piémiedzy / bo
chwa oto wbo dzy. Rzekł mąż: rad będę stu
chał twojej rady. Oná rzekła: trzey rycerze z
dworu Césárskie^o przysli do mnie ieden za dru
gim / tak iż ieden o drugie^o tájemnicy nie wie
/ a każdy mi snich dáie sto złotych / iżbych snim
porozumienie miatá. Bychmy mieli ty trze stá
złotych / a iżbych nie spátá snimi / bytaby cho
wielka mądrość. On odpowiedział / co to
wielkóbie mto / y mnie téż jest mto. Oná rze
kła / dam wam dobra radę. Pierwego rycerzá
ná pierwszą godzinę wnoc wzowe ze złotymi /
wtorego oś urzech / trzeciego ná świtaniu /
á gdy beda wcho dzić / ty stoy za drzwiami z mie
czem dobrzym / a kiedy ktorykolwiek snich w
nidzie ieden za drugim / thedy każdego zabij / á
tak bedziéwá mieć złote. A on odpowiedział /
boie sie by sie thego ludzie nie dowiedzieli /
a tak bychmy byli tei y pogineli zla śmiercią.
Oná rzekła: iac ten wcześnek pocine y dobrze
do konam / przeto sie nie boy. Słyszac to Ry
cerz rzekł. wóysk radę twoją nápełnie. Pá
ni

ni nątych miast po pierwszego Rycerza posła-
ła iżby do niey rych to przyśiedł / on nątych miast
przyśiedł. Ona rzekła: Namileyśy iesli chceś
moley mitości pożywać / przydziesz ze złotymi
pierwa godzinie w noc / a tak swa wola nąpet
niś. A on rzekł: gotowem to uczynić / a nątych
miast odsiedł. Potym posłata po wtorego ry-
cerza / y kazała mu przydść s pieniadzmi o ku-
rzekł: On slyśac to weselił sie y odsiedł. Potym
po trzeciego posłata iżby do niey przyśiedł / a
gdy przyśiedł. Rzekła mu: namileyśy na świ-
taniu do mnie przydziesz s pieniadzmi / a wo-
la twoie nąpetnie / a nieopuszczay tego czasu
boć innego nie bede miała tak godnego. On
rzekł: barzo rad przyde. A gdy byto w nocy
Pierwszy Rycerz przyśiedł o pierwey godzinie
w nocy ząkotat. Ona iuż bedac gotowá rze-
kła: a przyniosles s soba złote. On rzekł: mam
wszystko gotowo. Ona otworzyła drzwi y pu-
ściła go. A gdy wśedł / maż iey nątych miast
go zabit / y ciało iego wewłokł do ciemney ko-
mory. O kurzech przyśiedł wtory Rycerz z pie-
niadzi y tak iez zabit / y do oney komory do
drugiego wewleczon. Na świtanu przy-
śedł trzeci Rycerz / a tak iez zabit / y do oney ko-
mory do drugich wewleczon. A gdy sie to tak
sstało / rzekł tak Rycerz maż iey: O mila páni
iesli

iesli ty ciá-
rzemio há-
buc / by
godzie sie
laciem th
podobno
wiesćiey.
techorz byl
stroze sli
a gdy brá-
siebie y rz-
táiemnic
a troche
przyiat g
obádwa
namileyś
cie wezw
obiáwić
tu y spán
pan moy
iego ther
bráćie ni
mogli m
wiem ies
náleżono
prośe cie
ciáło / by

ieśli ty ciała v nas beda należione / thedy zem-
rzemy hantebna smiercia / boć tho nie może
być / by nie była gadka na dworze Cesarst m
gdzie sie Rycerze podzieli: Ona rzekła: Pocze-
taciem tho dobrze y dokonam / nie boriecie sie/
Podobno wy iescie niewiecie chytrości nies-
wiesćiey. Pani ta miała rodzonego brata/
ktory był strożem onego Miasta. Ona gdy
strożę sli okoto miasta / stanęta we drzwiach/
a gdy brat iey siedł vlica / wezwála go do
siebie y rzekła: O namileyşy bracie mamci
tatemnice powiedzieć: Wnidz do mego domu
a troche posiedź aści powiem. On wśedł y
przysiał go Rycerz maż iey wdziecznie / y siedł
obadwá v ognia. Thedy pani rzekła: o moy
namileyşy bracie / ták iest przyczyna czemu
cie wezwála / boć tatemnice lercá mego mam
obiáwić / przestley nocy niektory rycerz wśedł
tu v spánem moim gádatac sie iat mu tárac/
pan moy rozniewawşy sie zábit go / a ciało
tego theraz leży w komorze: Mor namileyşy
bracie niemamyć żadnego w ktorymbysmy
mogli mieć nádziecie ták iákó w thobie / bo-
wiem iesliby ciało tego vmártego było v nas
náležiono / zta smiercia zemrzemy. A przeto
proşe cie dla Boga znieś gdzie od nas tho
ciało / by go v nas nie náležiono / a nie mu
nie

nie powiadała o drugich jedno o lebnym Rycerzu zabitym. A on rzekł: Bierz mi to cieleśta rzecz powiadaj / a wszakoż was wspomoge / włoż mi go w wor a ia go zaniöse do Morza / gdzie ciała iego nigdy nie ogladaia. Ona slyšac to weseliła sie bierz / y włożyła mu ciało to pierwszego Rycerza w wor. On strzoż wziaw slyšac to pretko bieżał y wrzucił ie w morze / a uczyniwszy to wrocił sie do domu swoiey siostry y rzekł: Natocz mi dobrego Wina boście już srey troski wybawieni. Ona rzekła: Bierz cho zapiac / a wstawy wesiła do komory rzekomo aby winą natoczyła / w ktorey thám były ciała onych vmartych / y zawołala wielkum glosem / przed miłym Bogiem coć dziwno iż Rycerz on wrzucony w morze / przybieżał zaszle Stroj slyšac to dziwnował sie mowiac: Day mi go sam zaszle iż spátrze iesli powtore wstanie / y wsiadł ciało wtorego Rycerza / ktore minimal by było pierwszego / a włożywszy ie w wor wrzucił w morze wielkie kámién y wiazawšy v srie / y wrzucił w wode / bo wiem morze pośrzod miásta plynelo / y wrocił sie do domu swoiey siostry mowiac: Już mi natocz dobrego winá / boś mi już krom watpienia wybawioná. A ona rzekła: błogosławioneś thy od milego Boga / y wesiła do komory iakoby

rze

rze kómo
wielkum
sie rycer
slyšac to
wieiem go
mieni w
mi go trz
w wor / k
przed mi
ogien wie
gdy gorza
iżby jobie
rzeczy był
ná koniu
lá być ná
bnawšy p
táł stal v
rwo cy k
sláche neg
cerz ále d
citem cie
kim kámi
gien iżby
wšy Ryc
A potym
wiadaiac
iako go n

rzekomo winą chciała natoczyć / y zawolala
wielkim głosem / ach biadaś mnie owoż za-
sie rycerz wrzucony w morze przyszedł. Stroj
slyszac to rzekł: ki dyabet to jest za rycerz: pier-
wieżem go wrzucił w morze / wtorem mu ká-
mien wiazat v syie / a cho zá sie wstał: Day
mi go trzeci raz: A wstałszy trzeciego rycerzá
w wor / ktorego mimat być pierwszego / szedł
przed miasto do niektorego dolu / y uczynił
ogień wielki / y wrzucił Rycerzá w ogień: A
gdy górzat on Rycerz / tedy stroj odszedł daley
izby sobie żywot wyprożnił / a tak bázno oney
rzeczy był pilen. A przyiáchal niektory rycerz
ná koniu z dalekich stron ná kolbe / ktora miá-
ła być náziutrz godziny pierwszey / ktory z nie-
bawšy przyszedł do ognia y grzał sie / á gdy
tak stał v ognia. Stroj przyszedł y rzekł: kto-
rys ty ktory tam stoisz: On rzekł: iestem rycerz
slachetnego rodu / rzekł stroj: nie iestes ty ry-
cerz ale dyabet / ábowiem pierwszy raz wrzu-
ciłem cie tak prosto w wode / Wthore z wiel-
kim kámieniem / Trzeci wrzuciłem cie w o-
gień izby zgorzał / á oto tu ieszcze stoisz / á wsta-
łszy Rycerzá s koniem wrzucił go w ogień.
A potym przyszedł do domu swey Siostry po-
wiadaiac iev iáko go drzewiey spalił / á potym
iáko go znalazł stojacego ná koniu / á iáko ko-
niá

niá y Rycerzá po wtore wrzucił w ogień / y
rzekł: iuż mi daj dobrego winá. Siostrá sty-
fac to rzekłá. Ten rycerz ná koniu / byłci nie-
ktory rycerz / ktory ná kolbe ná turo przylá-
chal / á nátychmiast wstawyś dáłá mu winá /
A on po tym podziękował iey y odszedł.

Po krótkim cześie / powádził sie Rycerz z żo-
na ták iże rycerz dáł iey pogebeł. A ona roz-
gniewawşy sie rzekłá przed wşyſtkiemi: O
nedzny człowiecze / za mie chceś zabić iákoś
zabił trzech rycerzow Cesařskich. Ludzie sty-
fac to powiedzieli Cesařzowi / á nátychmiast
oboie ietho y wiedziono do Cesařzá. Nátych-
miast niewiáſtá przed wşyſtkiemi zeznáła iá-
ko máż iey pobit ony rycerze / y trzy stá złoty ch
wziat. A gdy sie prawdy dowiedziano / oboie
ná subienice wleczono y wiazawşy koniowi
y ogoná / y obieſono. Tedy rzekł Miſtrz Cesa-
řzowi: á porozumieliście com wam powiá-
dał: A on rzekł: porozumiał / ále owſieki tho
byłá przekłeta niewiáſtá / okrutney śmierci do-
ſtorná / ktora meżá ſwego podwiodłá ku meżo-
boſtwu / á potem go wydáłá. Rzekł miſtrz:
zaúſte boie ſie iż ſie wam gorzey przyda / ieſli
ſyná wáſzego zabijecie dla ſłow wáſzey żony.
Rzekł Cesařz: záprawde powiádam tobie /
iż nie umrze dziś ſyn moy. Ktoremu Miſtrz
rzekł

rzekł: dzieł
ścił synow
młodzieni
ſy ſie iáko
tá: Biada
la zabić ſie
Rzekł Cesa
ſie ówietym
ci nádziele
Oná rzekłá
mota y two
iáko ſie prz
cerzem. R
iáko ſie ſni
zo ráda po
żmie

Siódni
wey o niek
rzą / ktor

Wtore
żone
wm
noſił / á pá
dalekich ſu

rzekł: dziękuję wam iżesście dla mnie odpu-
ścić synowi swojemu. Cesarzowa słysząc
młodzieniec ięszce nie stracon / rozgniewa-
ł się iakoby śalona do Cesarza bieżąca / y rze-
kła: Biadaś mnie miły panie / iuż mam wo-
la zabić się / gdyż thak mam żyć w boleści.
Rzekł Cesarz: Boże tego nie daj / przeżegnay
się świętym krzyżem / a poczekay mało / mam
ci nadzieie iż they rzeczy będzie rychto koniec.
Ona rzekła: Koniec będzie zły / bo moia sro-
motą y twoią / aleć tho wiem iżci się przyda /
iako się przydało Krolowi z iednym swym Ry-
cerzem. Rzekł Cesarz: prośe cię powiedz mi
iako się snim dziato. Rzekła Cesarzowa: bār-
zo rada powiem. A s tad wielki pożytek we-
źmiecie / y poczelą tak powiadać.

**Siodma powieść Cesarzo-
wey o niektorym Cesarzu / ktory miał Ryce-
rza / ktoremu bārzo wierzył / ktory potym
żonę iego wwiódł.**

Bł niektory Krol / ktory bārzo miłował
żonę swoię / thak bārzo iż ia też chował
w mocney wieży / a zāwždy k luce s soba
nošil / a pāni się dla thego bārzo smęciła. W-
dālekich stronach był niektory Rycerz walecz

ny á mocny / Ktory niektorey nocy widziat tá-
 ki sen / iże widziat niektora / Krolowa báz-
 cubna / Ktorey nádevsystko požadał / y znał
 ia iákoby ia swoimi oczymá widat. Al Krolowa
 ona takież taki sen widziatá onego Rycerzá /
 Ktorego znátiomosc miatá / iákoby go kiedy wi-
 dziatá / á wśákoż myslitá to w swym sercu iżby-
 go kiedy ogladáta / nie dla nierzadney miłosci /
 ále iżby swego snu doświádeczyłá. Rycerz on
 widzac to widzenie / slubit iżby nie chciał y re-
 dney nocy byc w onym Krolestwie / ázby one Kro-
 lowa nálaží / á wsiadłszy ná koni iezdził po zam-
 kach y Krolestwach / áz przyiáchał do onego
 miastá

miastá w K
 ży miastá
 cie. S praz
 tu nie wie
 Krolowa
 to zwykła
 pátrzáta
 niostoby
 miast ia po
 dział / y ná
 śac spiewa
 sen widziá
 dżit okoto
 mogli prze
 czac przez
 nápisatá li
 otworzy
 wey / weśe
 by / táł i s
 wezwany
 lem o cho
 dzieś sem
 ty Pánie
 was otrzy
 podle M
 brácie mi
 ley przyśe

miasta w ktorym miescicie ona krolowa w wie-
zy mieszkata / on tez iat mieszkac w onym mies-
cie. S przygody iedne^o dnia chodzil okoto zam-
ku nie wiedzac izby na onym zamku byla ona
Krolowa / o ktorey sie mu snito / a krolowa ias-
ko zwykla byla / lezata w oenie na zamku / izby
patrzata na przechodzace. A Rycerz pod-
nioslosy swdie oczy / a gdy ia wyszat / natych-
miast ia poznal iz ona byla / ktora we snie wi-
dzial / ynaczat spiewac Ona Krolowa sty-
sac spiewanie poznata go iz on byl / o ktorym
sen widziata. Rycerz ten na kazdy dzien cho-
dzil okoto zamku patrzac iakoby do paniey
mogl przyjsc / a snia mowic. Ona krolowa ba-
czac przez znamiona iz snia chcial mowic /
napisata list y zrucila mu iz wieze. Rycerz
otworzylsly list / a rozumiec wola Krola
wey / weselit sie / y poczat czynic gonitwy y kol-
by / tak iz slawa iego przysta do Krola / a krol
wezwalysy go rzekl: Namileysy bracie / wie-
lem o thobie dobrego slysat / iesli chcesz bez-
dzielemna mieszkac. On odpowiedzial: Nie-
ty panie tho bych rad uczynil / bych mogl od
was otrzymac / iz bych sobie dom zbudowal
podle Muru zamkowego / dla thego iz kiedy
byscie mie w noc zawotali / iz bych tym rych-
ley przyszedl do was. Rzekl mu Krol: dopu-

ścianami / możeś budować. Rycerz potym na-
bywszy Murarzow iat dom budować / thak iż
stroná jedná domu była ná murze Zamko-
wym. Potym z murarzmi mówił / iżby zbu-
dowawszy dom mogli iako chytro wykować
dziure w murze / iżby Krolowa mogt nawie-
ścić. Jeden murarz uczynił dziure bázro chy-
tra á tájemna / á gdy ia uczynił / thedy go Ry-
cerz zabit / by przezeń niebyt wydan Krolowi.
Potym wszedł do Krolowey y táskawie ia po-
zdrowił. Krolowa widzac go dziwowatá sie /
yrzektá : Jákoś tu wszedł / nawiecey gdym thu
sámá / á on rzekt : Miłość thwojá przywiodlá
mie ktemu / iżem tu wszedł dziura / kthoram
sobie uczynił w murze zamkowym / á dla tego
stoba etcet. Bos ty oná o kthoreiem widzenie
miał. A oná rzektá : Boże thęgo nie day bych
ia tháki grzech pod pánem moim miała po-
petnić. Ktorey rzekt Rycerz : iesli mi dobra wo-
la nie przyzwoliś / tedy cie miecżem przebi-
ie. A oná boiac sie śmierci / spatá snim / á w-
strzasnawszy iey kápturá siedł precz. Potym
Krolowa myslitá sámá w sobie / iesli to Krol-
wi powiem / tedy mi sie przyda wiele zlego /
bo bych sámá sobie sromote uczynitá / á páná
bych swego bázro rozgniewatá / y rycerzá bych
zefromocitá / ktoryby potym śmierci nie wszedł
á dla

adla tego
porchym ki
ra do krol
Oná poty
gi / ktory
Ten rycerz
zwyciestw
wat / tak
wszystkieg
rego dnia
do onego
Krolem iad
miasł nág
wszystek d
ra goline
Krolu po
ná kthore
datá bylá
tychmiasł
sercu / to
lowey ná
ze snu / ba
mo sie w
Krolu nie
do domu.
Rycerz na
mu / y ná z

a dla tego tej głupości nie uczynie. A Rycerz
pothym kiedy chciał thedy wchodził ona dziu-
ra do Krolowey / wola swa s Krolowa czyniac.
Ona potym dała mu pierścien niektery dro-
gi / ktory iej dat był Krol na znamie miłości:
Ten rycerz zawždy na każdej Kolbie otrzymał
zwycięstwo. A dla tego go Krol bårzo miło-
wał / ták iż go pothym uczynił Marszałkiem
wszystkiego Krolestwa. Przydąto sie niekto-
rego dnia iż Krol chciał iachac na tow / poslat
do onego Marszałkã iżby sie na then dzien s
Krolem iachac na tow nagotował / on natych-
miast nagotowawszy sie iachac. A gdy przez
wszystek dzien smiesyli / przyiachali w niekto-
ra goline á tam siedli. A Rycerz siedzac przy
Krolu poczat spãc máiac reke wyciągniona /
na kthorey był pierścien na pãlcu / kthory mu
dała była Krolowa / ktory gdy Krol wsrzat / ná-
tychmiast poznat pierścien / y mowil w swym
sercu / to iest mój pierścien / ktorym dat Kro-
lowey na znamie miłości. Rycerz ocuciwszy
ze snu / baczac iż Krol widziat pierścien / rzeko-
mo sie uczynił niemocny y rzekł: Miłościwy
Krolu niemoc mie iakãs ziele / musz iachac
do domu. Rzekł Krol: iedż. Potym wsiadłszy
Rycerz na koniã zãwodem przyiachac do do-
mu / y na zamek wszedł potajemnie: A rzekł Kro-

lowey / weſmićie pierſcień ktoryście mi dali /
Boć iſy ſ przygody Krol widział na moim pal-
cu / wiemci to pewnie iſci go będzie pytał / Ko-
roć przyędzie / a dla tegoćiem przyiachał na-
przód / bychmy niebyli zeſromoceni / a rzekſy
co y wyſedł precz / a natychmiaſt potym Krol
przyiachał wy / wſedł do Krolowey y rzekł / po-
wiedz mi miła pani gdzie ieſt pierſcień / Kto-
rymci dał na znamie miłoſci / wkaż mi iſy. Ona
rzekła : a coż wam teraz po nim. Rzekł Krol /
ieſlić go nie wyſrze / tedy ty umrzeſ : A ona ot-
worzyły ſkrzynkę / wkażała pierſcień. Krol
widząc pierſcień rzekł : O iako podobny tho
ieſt pierſcień / pierſcieniowi Rycerzowemu /
ktorym widział na tego palcu / y mniematem
by tho był y rozgniewatem ſie był na cie / ma-
jąc na cie złe domniemanie / a iuż ſie da-
wam winien / Boć mie podobieństwo zdrá-
dziło / bom mniemat by takiego żadnego pier-
ſcienia nie było. Rzekła Krolowa : miły pa-
nie nie dziwci tego / iż ieden pierſcień podo-
bny ieſt drugiemu / iako pierſcień waſz pier-
ſcieniowi rycerzowemu / a iſcieć mieli o mnie
złe domniemanie / Boże wam to odpuſć. Po-
tym rychto rycerz miał cienić niektóre wielkie
gody. A rzekł Krolowi : Miłoſciwy Krolu / mito-
ſnićia moia z ſiennie moiey przyiachała / a dla
tego

tego cym
tebli y z m
wielka ci
cynie te d
lac ſie wſ
wey obled
dziej za m
lem. Rze
twoia.
wſedł K
też przyſi
rzekł Ryc
cherna / o
cerz : Pa
dle Krola
nie pilno
bna ieſt n
a wſiſt o
wiecey w
cjom wta
ku Krolu
lim to co
mowił ſa
wiaſta w
we wſyſt
wieſcie n
zdradziła

tego czynie gody / prośe was iżbyście semna
iedli y z moia miłosnica / boć tho będzie moia
wielka część. Rzekł mu Krol / bärzoć rad w
czynie te część y miłość wkaże. Rycerz weś
lac sie wśedł dziura ną zamek / y rzekł Krol
wey obleczyć sie w nadrośse odzienie / Wo
dżis za moim stotem będziecie obiedwać s Kro
lem. Rzekła Krolowa / niechay będzie wola
twoia. A gdy była godzina y czas obiadu /
wśedł Krol do domu onego Rycerza / potym
też przestł y Krolowa / Ktora gdy Krol wyszł
rzekł Rycerzowi / Ktora to jest tak cudna / ślā
chetna / ā wdzieczna / oblubienica. Rzekł ry
cerz: Pānie miłosnica moia / y posādził ia po
dle Krola / ā Krol y tedy y owedy patrząiac nā
nie pilno / mōłłł sam w sobie: O iāko podo
bna jest niewiāstā tā Krolowey żenie moiey /
ā wśātoż go mocność wieże zdrādziłā / tāk iż
wiecey wierzył słowom Rycerzowym niżli o
czom wiaśnym. Potym Krolowa ietā mowić
ku Krolowi: Mity pānie rāćcie ieść z weś
lim to co nam Bog dat. Krol styśiac iey glos
mōwłł sam w sobie: O mātko boża toć tā nie
wiāstā w mowie / nā obliciu / w ruchaniu / y
we wśyśtlich inych rzecziach jest podobna nie
wieście moiey: A zāmśe go mocność wieże
zdrādziłā / bōwjem nie śmiał rzecz iżby iego

żoná bytá / álbo nie bytá / ále prošíł rycerzá ižby
rychto byto po obiedzie / ižby mogt wnidz ry-
chto ná zamek / bo myślit w swym sercu / po-
de á ogladam iessi tam krolowa iest ná zame-
ku. I mowit rycerz krolowi: mity pánie nie-
kwápcie sie á nie testnicie. Rzekł krol: mam
spráwe ná zamku / á dla tego musze tam idz.
Rzekłá krolowa: badzcie oco snámi weseli/
niechay krolowa ná swoim pátaču bedzie we-
solá. Rzekł krol Rycerzowi: seymicie rychto o-
brus / boć tu dluzey niechce być. Rycerz nápe-
nit przykázanie krolewskie. A gdy zieto o-
brus / krol mu podziekował y iáchat ná za-
mek / á nim krol doiáchat do zamku / rycerz zá
sie wpusćit dziura krolowa ná zamek / tak iž
krolá vprzedzítá / bo krotka droga bytá / á z-
iawšy z siebie odziednie / oblokłá drugie. A
gdy krol wšedł ná zamek á vyžrzał krolowa /
y obtápit iá rzekac: O namileyša páni tužem
či wtore zgrzešyt náprzećiw tobie / á oná rze-
kłá: powiedzcie mi iáko. Krol Rzekł: Obie-
dwałem dšis z moim Rycerzem / y z iego mito
snica / á od tego času ktoregom sie národził /
nigdym nie widziat niewiáštby podobney to-
bie / w mowie / w ruchániu / tháko ižem sie
kwápit z domu rycerzowego / ižbych ćie ogla-
dat. Oná rzekłá: Pánie bázwoście zgrzešyli /
á za

á za niew
ko bázwo
wyniść
klucze no
ieden czt
mu / iáko
widzieliś
bny pierś
wdać iest
cerz do k
lu / od da
czas żeby
dla tego
nit / wcz
wiedz mi
ie kthora
snia słub
część wcz
ludźmi w
mi to byt
Záiste ná
nápełnie
tendzień
ściotá / k
wał słub
rycerz ka
dziura / 30

aża niewiecie iż wieża tego zamku iest thā
to bārzo mocna iż żadny nie może wniść / ani
wniść / iedno drzwiami / od kthorych wy sami
klucze noście / a teści to rozum wkażcie / iżci
ieden człowiek może być podobny drugie
mu / iako y onegdy gdyście mie nawiedżili /
widzieliście iż pierścień Rycerzow był podo
bny pierścieniowi waszemu. Rzekł Krol: pra
wdać iest / a dla tego mci zgrzeszył. Potym Ry
cerz do Krola przyśedłszy rzekł: miłościwy kro
lu / od dawnych czasow służyłem wam / iuż
czas żebych się też wrocit do swojej oyczyzny / a
dla tego za wszystkie służbe ktoram wam czy
nit / uczynicie mi iedną rzecz. Rzekł Krol: po
wiedz mi co za rzecz. On rzekł: miłośnica mo
ja kthoraście widzieli the chce poiać / y brać
snia służ w kosciele / przeizbyście mi the
część uczynili / izbyście mi ia przed wszystkimi
ludźmi własnymi rełomā oddali / bowiemy
mi to była wielka część y chwata. Rzekł Krol:
Zaisze nam ielszy Rycerzu / wola twoie w tym
napelnie. Rycerz wstąpił dzien służy / a gdy
ten dzien przyśedł / tedy Krol przyśedł do ko
ściota / Kaptan też vbrałszy się stat / izby da
wał służ Rycerzowi z miłośnicą w kosciele / a
rycerz kazał krolowey izby zesta z zamku ona
dziura / zabrałszy wszystkie stārby Krolowskie /

y nadrożſſe rzeczy. Potym drubzy dwá rycerze
wiedli iá do koſciotá / mniemáiac by bytá mi-
toſnicá onego rycerzá. A gdy przyſſli do koſcio-
lá / rzekł Káptan / á ktoż ma oddáwáć te pá-
nia temu Rycerzowi. A Krol rzekł: iá iá od-
dam memu Rycerzowi. A wziáwſzy iá Krol zá-
reke rzekł: ná mileyſſá páni / thys bárzo podo-
bna Krolowey / á dla thego cie bárzo miłue /
wtore iż z dworu mego bedzieſz żona moiego
Rycerzá / á rzekſzy thodał reke iey w reke one-
go Rycerzá. Káptan potym dat im ſlub w ko-
ſciele / á poſlubie rzekł Rycerz Krolowi. Nito-
ſciwry Krolu okret gotow ieſt / w ktorym mam
iáćháć do moiey ſhrony / proſze was iżbyſcie
ſemna wſiedli w okret / á thám przed wſyſtki-
mi náuczaycie żone moie / iáko mnie náde-
wſyſtko ma miłowáć. Rzekł Krol: bárzo rad-
to uczynie / y ſedł Krol ſnim do okretu / a wiel-
ka wielkoſć ludu zá nimi ſtá / dla thego iż on
Rycerz byt bárzo miły / á wiele ſie ich ſnućito
z iego obiáćhania. A gdy ſie iuż przybliżáli
do okretu / rzekł Krol Krolowey: Námileyſſá
páni ſluchay rády moiey / á bedzie thobie do-
brze / toć ieſt mażtwoy / ktorego nád wſyſſhko
powinnás miłowáć / ſoć tego Bog chce iżby
mu bytá we wſyſſhkim poſlušna y wierna / á
rzekſzy to dáł iá Rycerzowi mowiac: iedżtá o-
bá

bá z ſtóg
przenieſi
Ktoniwyſy
nioſt żag
dla tego
dlugo ſta
Potym K
lażt Krol
okoto wſy
re / Krol
lowa wſy
rzerwno
rym iá m
ále práw
rzył ſłow
ſnym oć
rżowi: P
wiadáſz:
Oto iáko
Ktorey oeb
w tych ſie
rzy ná th
żoná zefr
ich ſłow
widziat. 2
to ſyn two
towego re

bá z Słogostawieńskhwem moim / Bożewas
przenies we zdrowiu / a Rycerz skrolowa po-
ttoniwszy sie mu weszli w okret / a żeglárz pod-
niost żagle / a iż mieli po sobie wielki wiáthr /
dla tego bázó pretko wiezli sie. A Krol táto
dlugo stat ná brzegu: poki okret mogt widzieć
Potym Krol wrocił sie ná zamek / a gdynie ná-
lazt Krolowey / bázó sie zasmućit / a chodzac
okoto wsiystkiey wieże / ná konicu nálazt dżiu-
re / ktorá byl Rycerz uczynit / przez ktorá Kro-
lowa wysła. Krol widzac tho ptákal bázó
rzewno mówiac: Biadaś mnie / rycerz w kto-
rym ia miał taką nádziecie / wziat moje żone /
ale práwtem też był śalony gđym wiecey wieś-
rzył słowam Rycerzowym niżli moim wła-
snym ocióm. Tedy rzekła Césarzowa Cesa-
rzowi: Pánie porozumieliście com wam po-
wiádała: On rzekł: bázó dobrze: Oná rzekła:
Oto iáto ten Krol wierzył temu Rycerzowi /
ktory otho żone iego wziat y wwiódł / takież ty
w tych siedmi Miedroch máś nádziecie / ktho-
rzy ná tho stota / iżby mie ktoram iest twoiá
żoná zesromócili / Bowiem ty wiecey wierzyś
ich słowam niżli temu coś własnymi oczymá
widziat. Bowiemes ty widziat známioná iá-
to syn twoy roztárchat mie / a thę widziś iáto
twego tego przekletego syná bronie / gđiż ty
máš

maß sie bać być sie nie przydało iako ythemu
 Krolowi / o ktorym powiadałamci. Rzekł Ce-
 sarz: Owszeki wiecey wierze własnym oczom /
 a dla tego każe go nazać i utrzi obieścić / y przy-
 kazat czeładzi aby go wiedziono
 na subienice.

Siodme wywiedzenie syno-
 wo na śmierć / ktorego tego Mistrz Joachym
 swoia powieścią wyrabowił od śmierci.

L Wdzie widzac to mowili ach / niefortunys
 Oto iedynego syna Cesarzkiego wioda
 na

na śmierć.
 Joachym u
 dzienec
 Koby chci
 cem moin.
 mileyfy br
 wiem man
 wor dñs z
 mity Mistr
 wybar sw
 A mistrz k
 s siadfy o
 wfy przed
 remu rzekł
 go / a on rz
 to mowił
 rzyfom tw
 go / a tera
 chowaniu
 moie zgwa
 cy poginie
 wiedacie i
 wor moy i
 fycie go m
 ogladat / d
 wiecey nie
 prawi tey

ythemu
zekt Ce-
ocjom/
y przy
o

yno-
oachym
erci.

iestorys
wioda
na

na śmierć. Potym oścaci Mistrz imieniem
Joachim wsiadłszy na konia zabiegał inn. Mito-
dzeniec widząc Mistrza pokłonił się mu / i
koby chciał rzec: Pamiętaj na mnie przed o-
cem moim. A mistrz mówił oney czeładzi: Na-
milesz bracia nie kwapcie się s synem / bo-
wiem mam naosziecie w łasce Bożej / i z tego ży-
wot dziś zachowam. A lud wszyscył mówił / o-
mily Mistrzu pokwapij się na patać Cesarzki / a
wybaw swego wężnia / a my będziemy czekać.
A mistrz kwapiąc się przyjechał do Cesarza /
s siadłszy skonia wśedł na patać / a pokłeka-
wszy przed Cesarzem pozdrowił go. Kto-
remu rzekł Cesarz: Boże nie daj ci nic dobrego
go / a on rzekł: Mily panie com uczynił i z mi-
to mówisz? Rzekł Cesarz: dałem tobie y tową
rzyšom twoim syna mego dobrze mowiące-
go / a teraz nie mowi / dałem go wam ku wy-
chowaniu y ku nauczaniu / a on chciał żone
moie zgwałcić / dla tego on umrze y wy wszy-
cy poginieć. Tedy rzekł mistrz: panie i z po-
wiedacie i s wasz syn nie mowi / pokładam ży-
wot mój i z iutro przed siódma godzina wsly-
ście go mowiącego. Rzekł Cesarz. heh tho-
ogładał / dosyć bych w tym miał. Rzekł mistrz
wiecey niechaj niebedzie żyw i eśli się niewo-
prawi s tey winy fałszywey / kthora jest obwi-
nion

nion przez Krolowa žone wáſe / á wſáko
wiem to pewnie / ieſli go dacie zábić dla ſtow
wáſey žony / przyda ſie wam / iáko ſie teſz nieſ
gdy przydało niſktoremu Rycerzowi / Eſthory
wmárt dla trochy krowie ſwoiey žony. Rzekł
Cesarz: Proſzę cie miły Miſtrzu powiedz mi te
powieſć. Rzekł Miſtrz: odzowćcie młodziem
cá od ſubienice / á ja wam powiem známie
nita powieſć. Rzekł Cesarz: Bárzo go rad od
zowe / á nawiecey iſz mowiſz iſz iutro mam go
ſłyſeć mowiacego. Potym młodziemiec ode
zwan od ſubienice / á nie wſádzon do ciemni
ce / ále pod ſtrożą poſtáwion / tedy Miſtrz iá
táka powieſć powiádać

Siódma powieſć oſtátniego
Miſtrzá Joáchimá o niſktorym Rycerzu / Eſ
ry dla trochy krowie ženiney Eſtora iey wy
ciéktá s pálcá iey / wmárt.

Al niſktory Rycerz / Eſtory miał cudna
žone / Eſthora bárzo y náſzyt miłował /
táć iſz nigdy przez niey nie mogli być.
Przydało ſie iednego czáſu iſz oboie gráli koſt
ki / Rycerz s przygody trzymał noſz máty. Oná
táko gráiac ſnim obráſiła ſie w pálec noſzem /
táć iſz bárzo troſſke krowie wyplynęło. Ry
cerz widzac krew ná pálcu y žony / wpadł ná
ziemie

ziemie táć
nit / á žona
Rycerz tro
rechley mi
ram dla E
to / ieden
bieżeli iſzy
táka boleſ
iſz nim R
go ſmierci
máley rze
theſz náſzy
coſz mam c

wfát
la słow
też nies
Rzekł
dz mi te
todzień
znamie
radod
mam go
iec odes
ciemni
istrz iat

niego
erzu/ko
ey wys
at cudna
itował/
ogt być.
ali kof
aty. On
e nożem/
to. Ry
ypadł na
ziemia

ziemie iakobygo w głowe ktho nabársiey ra
nit / a żoná ietá go lać woda iżby otrzeźwiat.
Rycerz troche otworzywszy oczy rzekł: Co na
rychley mi sukaycie Káptaná / boć oto vmie
ram dla krwie swoiey żony. Studzynywidać
to / ieden za drugim do kościoła po káptaná
bieżeli iżby ciáto Boże przyniośt / ále on miał
táka boleść dla oney trochy krwie swey żony/
iż nim Káptan przyszedł / vmárt wnet / kóre
go śmierć zátowano w mieście / iże thát dla
máley rzeczy vmárt. A oná páni iego bázro y
thęż názbyt plákátá mowiac: Biádaś mniey
coż mam czynić / oto ja już iáko Synogárlica /

od.

od tych miast bede mieścić krom meża. Po-
tym go pogrzebiono z wielką poćciwością /
a gdy go pogrzebiono / pani tego pądtá ná
grobie / a przyaciéle iey widząc cho chcieli iá
s thám odwieść / ale oná slubiła nigdy z o-
nego miéysca nie chodźć / ale dla miłości swe-
go meża tam vmrzeć. Ktorey rzekli przyacié-
le: O namileyśa páni coż pożyteżno dušy iego
iż tu leżćcie ná thym miéyscu / lepieyć dá-
wać obfite iáłmużny zá iego duše / niżli tu ná
tym miéyscu mieścić. A oná rzekła: żta ráda
wáska / bo mi źle rádzić / bo iá nie odeyde
s tego miéysca / ale dla miłości iego ná thym
miéyscu vmre / gdy on dla miłości moiey v-
márł. Widząc cho przyaciéle zbudowali iey
domek máty ná iego grobie / do ktorego iey
dali wšytki potrzeby / a zámknawšy iá thám
fli precz. A tego času była wstawa w onym
kroleštwie / iż ieśli iákiego złodzieiá ieto / te-
dy ieden z Miášthá miešćánin strzegáł zło-
dzieiá ná subienicy by go nie szymowano / a
ieśli złodzieiá szymowano / thedy strož stráćit
wšytko swoje imienie / a żywoth iego byt w
mocy Krolewškiey. Przydátó sie onego dnia
ktorego Kycerz był pogrzebion iž niektory zło-
dziey byt iet y obiešon. Serož pobług wstá-
wy vbrať sie oblicznie y iáchať do subienice
przed

przed miast
silne zimno
pieć niemo
rzať ogień
chat do miá
iey. Pani ob
przypáć al
Namileyśa
ktory do wa
cierpie / iž tu
nie miał zg
ale sie boie
nie mowit.
to stale iž n
wit. Kom sz
stá / a dla w
tu ná tym m
wpuściłá
rzekł iey: O
kro ižć nie
cobie zá sie
ni tyś cudn
lepiey byt
mużny daw
tu mieścić
A oná rzekł
cho był mia

przed miastho / ale tego czasu o put nocy bylo
silne zimno onemu strojowi / tak iz daley cier-
piec niemogt / a weyjrzawszy do Miasta wy-
szat ogien w domku oney paniey / y przyya-
chat do miasthana koniu / y wszedl do domku
iey. Pani stykac go mowila / Kto iest ktory tu
przyychat o tey godzinie. On odpowiedzial:
Namileyfa pani iam iesth sasiad wasz stroj/
ktory do was kdale / bo thako wielkie zimno
cierpie / iz iuz daley cierpiec nie moze / abych sie
nie mial zgrzac. Ona rzekla: wpuscila bym cie
ale sie boie aby czego nieslufnego przedemna
nie mowit. On iey odpowiedzial: obiecuię
to stale iz nie wam mierzionego nie bede mo-
wit / kom stykat od inych izes swieta niewia-
sta / a dla wielkiey miłości meza thwego chce-
tu na tym miejscu mieścić. Potym gdy go
wpuscila iat sie tam grzac / a gdy sie zgrzat
rzekl iey: Onamileyfa pani nie badzci przy-
tro izec nieco rzekę / a ona rzekla: Mow a ia
tobie zasie odpowiem. Rzekl stroj: mila pa-
ni tyś cudna / wrodzona / chwalebna / y bogata
lepieyby thobie mieścić w twym domu / iat
muzny dawaiac za dusę thwoiego meza / niz
tu mieścić trawiac swoy żywot w placu.
A ona rzekla: bych tho byla wiedziata izby mi
tho byt mial mowic / nie wszedlby tu byt / choć

A

mowie

mojcie / y com innym mowia. Dobrze wieś / iś
maż moy tak mie bāzro miltowat / iś dla tro-
chy krowie / kthora z mego pālca wyćietā / v-
mārt: ā dla iego miłości chce tu vmrzeć. Sły-
śac tho Rycerz / poźegnāwśy ia iāchat precz
do subienice / ā przyiāhawśy wyśrzat iś zło-
dziey kthorego strzeżt / byt ukrādziony / y zle-
kniat sie mowiac: biadaś myje inżem strācił
wśyśkto swoje imienie / coż mam czynić: ā-
bo go dzierādy mam szukać nā takowa škodę /
wiem co vczynię. Tu nā cmyntārzu mieśka
świetha niewiāstā od kthoreiem przyiāchat /
kthora dla miłości swoięgo meżā chce vmrzeć /
poyde do niey / ā od niey rādy bede szukał. A
przyiāhawśy do niey rzekł: Namileyśa pā-
ni / ia iesthem stroż ktorym thu drzewiey byt /
mam wam tāiemnice powiedzieć / ā przetho
mie puścicie dla Bogā / pāni mu otworzytā.
A gdy wśedł / rzekł: Nita pāni szukam od cie-
bie rādy: W kroleśtwie iest thāka vstāwā / iś
gdy złodziey bywa ieth y obieśon / thedy ieden
stroż z mieścżānow ma strzedz iedney nocy /
ā iestli bywa ukrādzion / thedy stroż trāci swe
imienie / y żywot ięgo iesth w mocy y w tāsce
Krolewśkiey / ā ia potim sie v was grzat / zło-
dziey ziet s subienice / ā przeto dla Bogā / po-
radźcie mi / boćtem sie inż ośtat vbogim. Rze-
kni

klāmu pāni
bro strācił
tāsce Krole-
rādy moiey
y śmierci si-
y omśem n-
rādy vczyn-
iśbych od-
miał wyni-
powiedz n-
rzekł: o n-
was wielk-
cie odehyś-
żā wśiac. A
ā żadnego
y ia they
Rzekł pā-
ści moiey
pogrzebio-
tego złod-
cerz: niech
worzyli g-
li. Rzekł
ktory byt i-
āborim
ie byt kām
nā subien-

Elámu páni: Żal mi cie iżes̃ wsystko twe do-
bro stracił dla wystawy / á y żywot̃h twoy iest w
tásce Krolenskiej / á wsakoz̃ thy uczyni podług
rády moiey / á nie straciś̃ thwoiego dobra
y śmierci sie nie bedziesz báł. On odpowiedział
y owsem miła páni wsystko podług wászey
rády uczynie / bom dla thego do was przyśedł
iżbych od was wziat poradenie / iákobych
miał wrniśc s̃ tey škody y wpádu. Oná rzekła:
powiedz mi iesli mie chceś̃ miec̃ zá żonę. On
rzekł : o namileyś̃á páni bárzo rad / bo iesłh w
was wielka iákáwość / iż̃ thy od grobu chce-
cie odeydz̃ / á mnie vbogiego Rycerzá zá me-
żá wziac̃. Oná rzekła : Ja tobie przyzwalam /
á żadnego innego niechce nád cie / á on rzekł :
y iá theż̃ żadney inney niechce pokis̃cie żywi.
Rzekła páni: Pan moy ktory vmárt dla miłos-
ści moiey iáko thy dobrze wiesz / wczorá iesłh
pogrzebion / wyćiągni go z grobu / á miáśłho
tego złodzieiá ná subienicy obieś. Rzekł Ry-
cerz: niechay bedzie wola twoia: Potym ot-
worzeli grob / á Rycerzá vmártęgo wyćiągne-
li. Rzekł Rycerz: bárzo sie boie bo złodziey
ktory był iet dwu zębów wirzchnich nie miał /
ábowim niektory gdy go imowano wybił mu
ie był kámieniem / iesli then bedzie záwieśon
ná subienicy z zębami / tedy poznáia iż̃ nie ten

Ona rzekła: Weźmi kamień a wybij mi zebrę.
On rzekł: O namileyśa pani odpusć mi / gdy
ten twoy maż był żyw / był mi dobrym przyja-
cielem y towarzyszem / a przetho sromotą jest
Nycerzowi żywemu izbyto miał czynić wmar-
temu. Ona rzekła: Ja dla twej miłości to v-
czynię / a wziawşy kamień wybita mu wrz-
ca.

chcie zeby / a wczyniwsi to rzekł : już go
obies na subieniec. A on rzekł : jeszcze sie boie
go obiesić / bo złożył krócy bratier / miał rą-
nę w głowie / w obojgu wchą niemił / a jeśli
ten nalezion będzie kromią rany a z wsmą /
rzekł iż nie then jest / a tak będzie mi wielka
stra

mu zebra-
mi / gdy
przysia-
nota jest
nie umar-
ści to v-
nu wirz-

inż go
sie bote
miał r-
t / a iesli
vstyma-
i wielka
froz-

Two między wami / a między Cesarzowa. Po-
tym mistrz pożegnawszy Cesarza / siedł do do-
mu / a potym wszyscy siedm mistrzow zešli sie
na iedno miejsce / y rádzili ktoreby godziny
syn miał począć mówić / a osmego dnia rádzi-
li sie syna Cesarzkiego iesliby mu inż czas mó-
wić. On rzekł: inż czas jest iżbych mówił / y
dzis siebie y was wybawie / nie trzebać wam
w tym wątpić ani sie o tho troskać iakobych
miał mówić. Potym go mistrzowie oblekli w
pawłoke y w płaszcz / dwa Mistrzowie przed
nim iechali / a drudzy dwa ieden z iedney stro-
ny / drugi z drugiey / a trzey za nim / a trebácze /
piseżkowie / sebennicy / strzypkowicze z rozma-
itymi muzyki y przed nim y za nim z wielkim
weselim / y z wielką chwałą y czcią iachali.

Jako Cesarz słysząc wielkie
wesle / trebácze / sebennicy / pytał dziwniac
sie coby to było.

Cesarz słysząc takie wesle / pytał od o-
koto stojacych coby tho było / oni odpo-
wiedzieli / Panie syn wasz miły iedzie /
ktory dzis przed wami y przed panietą waszą
go państwa będzie mówił. Rzekł Cesarz: tho
jest bärzo czysta nowina. A syn wsedłszy na
pälac / to pierwsze słowo przemówił: Bądź po-

R inż z dro-

zdrowion oycze y pánie natáskáwšy. A gdy
 tho óciec wstýřat / dla wielkiego wesela padł
 ná ziemię / á gdy zářie wstát / syn zářie chciał
 mówić / ále tak á ciřbá ludu byłá / iż go żadny
 nie mógł stýřeć. Cesarz widząc to / kázal stu-
 gom swoim mióřháć złoto y srebro po wlicy / iż
 by ludzie zbieráiąc odesłli / á thák iżby syn
 miał godnořć ku mówieniu / ále lud thák o
 sie weselił iżby syná Cesarřskiego mówiącego
 stýřał / iż wřyřcy o złoto y o srebro nie dbáli /
 ani żadny nie przemienił mieyscá ná křchorym
 stál. Cesarř sie z thęgo bárzo śmecił / y kázal
 wotáć iżby każdy pod gárdiem milczát / ářby
 syn mówił / tářkře wřyřcy wmiłknęli. A
 gdy sie sřtáto milczenie / rzekł syn: Pánie moy
 nauczyłwřy przed tym niř co powiem / proře
 iżby Cesarřzowa tu byłá wezwána przed obli-
 cinořć wářę / y inych křřażat y pániat pán-
 řwá wářęgo / á niechay z sobá wřyřtki pánie
 y pánny przywiedzie. Cesarř natřchmiářř
 przykázal iżby Cesarřzowa ze wřyřtkimi pán-
 nami řwego dworu ná ono mieysce przyřłá.
 Cesarřzowa z żátořćia y z boleřćia przyřłá / á
 syn kázal iey stáć przed wřyřtkim ludem / y
 wřyřtkim pánnám iey rzędem tak iżby ie lud
 widziát. Tedy rzekł syn Cesarřowi: pánie pod-
 nieřćie swoje oczy á pátrźćie ná thy pánny / á

na 2

nawiecy
 żeleni. O
 áowiem
 wa milu
 oycze prz
 zwleciona
 rzowey / á

Poty
 byłá nie p
 Cesarř

nawiecy na te cudnie vbrána / ktora s'hoi w
 zieleni. Odpowie mu Cesarz : dobrze ia widze
 aowiem jest iedną nad inše / ktora Cesarzo-
 wa miluje / a mnie ia zalecáta. Rzeki s'ni:
 oycze przykážcie żeby przed w'střimi bría
 zwlecioná / a thedyć sie w'ráže swiatosć Cesa-
 rzowej / a iáka pánne chowa w'swoiey tożnicy.

Wotym iáko one pánne ktora
 bytá nie pánná ále chtop / zwleciono s' ktorym
 Cesarzowa legatá / y w pániest'm go
 odzieniau nositá.

Cesarz słysząc to dziwując się rzekł: mi-
ły synu wielką jest fromość / by się nie-
zwolałbyś miłą zwoloczyć przed ludźmi.
Rzekł syn: kazać aby tak weźmiono iakom i-
a rzekł: bo jeśli tego nie weźmiesz / thedyć i-
a sam zwolocisz. Cesarz natychmiast kazał one p-
nie zwoloczyć. A gdy i-
a zwoloczono wyrzeli
wszyscy i-
nie dziwną byt-
ale chłop / k-
tho-
remu się wszyscy dziwowali. Rzekł syn: or-
thoż
Panie y oycze then miodzieniec w-
szyskhiego
czasu w w-
w-
s-
Cesarzowa cudzo-
tożył / a nie dziw i-
go mitow-
wał / bo Cesarz-
owa częściej snim złączenie miew-
wał niż swo-
mi. Cesarz widząc to / prawie odstąpił od ro-
zumu / y przykazał natychmiast i-
by Cesarz-
owa byt-
spalona z onym swoim cudzo-
żni-
ciem. Rzekł syn: Niedawcie natychmiast-
n-
nie skazania / a-
ści win-
ktora mie obwinia-
ł-
bedzie rozeznana. Kto-
remu rzekł Cesarz:
O synu dawam ci ten sad / i-
z-
w-
th-
ma-
drość
jest w tobie niż w innych. Rzekł syn: ani mnie
ani wam / ale y-
st-
wie-
sadu bedzie dano / jeśli
do-
wi-
d-
cz-
i-
z-
klam-
at-
przez ich własne wy-
zn-
anie / a d-
ta-
th-
ego-
m-
ity-
o-
ycze-
g-
d-
ro-
cie-
po-
mie-
post-
ali-
n-
a-
iey-
n-
a-
m-
o-
w-
ie-
nie-
U-
s-
t-
r-
z-
o-
w-
ie-
mo-
i-
po-
spo-
lu-
se-
m-
na-
n-
a-
g-
w-
iaz-
dy-
p-
a-
t-
r-
za-
li-
y-
po-
a-
z-
n-
a-
li-
s-
i-
ny-
i-
z-
by-
ch-
by-
t-
k-
th-
o-
re-
s-
lo-
wo-
w-
t-
hy-
sie-
d-
ni

dni przemo-
bna śmierć
ciał / a go-
chciał z-
gwa-
prz-
w-
o-
d-
ż-
i-
t-
a-
i-
z-
i-
e-
y-
pr-
zy-
z-
wo-
-
-
s-
t-
r-
w-
a-
m-
i-
ł-
a-
Cesarz sł-
o-
s-
t-
w-
i-
a-
c-
w-
i-
a-
c-
O-
n-
a-
-
-
mie-
by-
ł-
a-
po-
z-
-
s-
i-
n-
t-
a-
-
a-
le-
y-
t-
h-
a-
t-
i-
e-
m-
u-
g-
-
wa-
p-
a-
d-
t-
a-
n-
-
Rzekł Cesar-
-
-
s-
t-
-
s-
t-
-
i-
m-
i-
e-
w-
i-
-
s-
t-
u-
j-
e-
t-
-
a-
l-
e-
-
c-
u-
d-
z-
o-
ł-
o-
s-
t-
w-
-
pr-
z-
w-
o-
d-
ż-
i-
t-
a-
-
go-
f-
a-
l-
s-
e-
w-
i-
e-
-
pr-
z-
w-
o-
d-
ż-
i-
t-
a-
-
r-
z-
o-
w-
a-
z-
a-
s-
i-
e-
-
Cesarz: pr-
-
-
ie-
m-
i-
t-
o-
s-
i-
e-
r-
d-
-
w-
i-
e-
c-
i-
z-
d-
-
k-
a-
ż-
o-
y-
d-
z-
i-
e-
n-
-
s-
t-
r-
z-
e-
m-
o-
i-
e-
n-
-
d-
n-
i

zekt: mi
de sie nie
odzimi.
ia kom ia
ycia sam
one pan
o wyrzeli
pp / ktho
rn: otho
fshiego
a cudzo
Cesarzo
niż swa
bit od ro
Cesarzo
zotojnia
niafsh na
obwina
Cesarz:
madroś
ani mnie
no / iest
afne wy
ie po mie
wie moi
/ y po
chy siedn
bui

dni przemawil: thedy bych byl zdan na hanie-
bna śmierć / a tąc iest przyczyna czemu mil-
czat / á gdy żona wasza powiadała iżbych ja
chciał zgwałcić / w thymci kłamata / aleć mie
przywodziła ktemu grzechu ile mogła / á gdy
widziata iżem żadnym obyczaiem niechciał
iey przyzwolic / własnymi rekomá sobie tice
strawila / y odzienie aż do pepla podarta.
Cesarz słysząc / srogo ná nie wyrzecz mo-
wiac: O niedznico nie dosyćci byto iżes przez
mie była poznana / y od twoiego thego mitos-
finka / ále y syna mego chciałaś przywieść ku
thaiemu grzechu niesłusznemu. A Cesarzo-
wa pádła ná ziemię prosić miłosierdzia.

Rzekł Cesarz: O przekleta niewiasto ná d w-
sytki niewiasty / nie chylkoś iedne śmierć za-
służyła ále trzy: W pierwey iżes ty podemna
cudzostwo pełniła / Wtore iżes syna mego
przywodziła z sobą ku grzeszeniu / Trzecie iżes
go fałszywie obwiniła / A czwarthe iżes mie
przywodziła iżebych zabił syna swiego. Cesá-
rzowa zaśie rzekła: miłosierdzia prośe. Rzekł
Cesarz: prawo tego do każe iakie ma być two-
ie miłosierdzie. Tedy rzekł syn: pánie dobrze
wiećcie iż dla iej obwinienia wodzonom ná
kázdy dzień ná subienice / ále Bog przez mi-
strze moje wybawił mie aż do thego dnia / á
przeto

przeto teraz tego dnia wybawie sie y mistrze.
Madrzewiey izby to tak bylo / izby ta wola bo
za byla izbych ia krolowat / y panstwo trzymat
za twego żywota / iakoz Cesarzowa falszywie
mi to przywlaszczata / wszakze brch na tho nie
wiode izbych cie potlumit / ale bych cie zawse
miał za wietse y za starszego / a nad to ieszcze
bych wola twoie miał w roskoszach krom pra-
ce / boby ty mnie nauczał wednie y w nocy / iak
kobych miał panstwo rzadzić / abych to był o-
trzymat za twoiego żywota / tedy bych był wo-
la twa miał we wszystkim / iako rycerz on ktorej
syna swego wrzucił w morze / ktore Bog wy-
bawił / a wszakoz oycą swę y matkę choć go w
morze wrzucili / póki iedno żywi byli / z wese-
lim y ze czcią chował. Rzekł Cesarz: o namiley
synu / błogostawiona to godzina w ktoraś
sie narodził / iz cie słysze tak madrze mówiac:
ale to rozum wskazuje / iz iako siedm twych Mi-
strzow przez siedm dni swemi powieściami cu-
dnymi cie wybawili / takież thy powiedz nam
dus iaka znamienita powieść / ktoraby nam
datá nietak a ochłode. A on rzekł: Panie káz mil-
czeń aż dokonam. Wtórychmiał Cesarz przy-
kazat izby bylo milczenie pod winą gniewu
Cesarzkiego. Tedy syn iak taka powieść
bardzo cudna powiadać.

Powieść

Powi

B
sen
Bogo

niektore
uczaniu y
sie w leci
siedm lat
cheac syna
czedwysy l
oycu być p
ny przybie
sie tego ro
dre. Przy
bsiat za st
tem stato
śiadłszy na
Rzekł B
nigdy m
mu ktoryb
remu sen r
go spiero
rzekł / By
cerz rzekł
nia / a ced

Powieść Dwojlecpianá syná Cesárskiego.

Bł niěktoży rycerz ktoży tylko iednego
syná miał / iáko wy macie mnie / ktoż
go bázro miłował / á z mtodu dał go
niektoremu mistrzowi w dálekie strony ku ná
uczántu y wychowántu. Dziećcie tho mnożyło
sie w lećiech y w mądrości / á gdy mu było
siedm lat / będąc zámwż z Mistrzem. Oćiec
chcac syná ogledáć postat poń listy / iżby prze-
czedwży list przyszedł do oycá. Dziećcie chcac
oycu być posłusny / ná czás náznámionowá-
ny przysło do oycá / á z iego przysćia weselili
sie iego rodzicy / dla tego iż było cudne á ma-
dre. Przydát sie iednego czásu iże Rycerz sie
dřiat zá stólem s pániá / á dziećcie przed sto-
łem státo służac: Tedy przylećiat stówik / á
śiádł ná gántku iáł śpiewáć bázro rośkosńnie
Rzekł Rycerz: tháko stódkiego śpiewánia
nigdy nie słychar: Wiáćoby dobrze było te-
mu ktożyby rozumiał temu śpiewántu. Kto-
remu syn rzekł: iá dobrze wniem wykład te-
go śpiewánia / ále sie boie iesłubych prawde
rzekł / by wam nieprzykro było. Ktooremu ry-
cerz rzekł: powiedz mi wykład tego śpiewá-
nia / á tedy pobacże czemu bych sie ná cie miał
gnieć

gniewać. A on rzekł: Stowił w swoim
tym śpiewaniu mowi / iż bede tak ślachtetny
a bogathy / iż mie wszytcy beda czcić / a zwła-
szcza Ociec moy bedzie mi wode trzymat ku
wmywaniu / a matka moja recznik ku wćierá-
niu iesli thego dopuszcze. Kthoremu Ociec
rzekł: nie doczekaś tych dni bych ia tobie słu-
żyć miał dla twoiey dostojności / ani matka
twoia bedzie tobie reczniká trzymat / a prze-
to doświadczje fałszywego śpiewania słowis-
kowego / a teży twego kłamu / y rzekwşy to za-
wiazawşy syná wrzucił go w morze y rzekł:
otoż tobie wykładanie ptasze. Ale iż dziecie
wmiato pływać / plynęło aż do niektorego
wyspu / na którym był krom iedzenia dzieśiec
dni czekając takiego okretu. Dżiesiątého
dnia iáchat okreth imo wyssep / a dziecie wo-
tało ná żeglarze iżby go wybáwili s takiego
wpádu. A żeglarze widzac dziecie cudne a
mile / wzięli ie do okretu / y wiezli ie s soba
w dalekie strony / a przyiáchawşy do swey zie-
mie / przebáli ie iednemu káiażedi. Ono káia-
że mitowało dziecie iż wszytki rzeczy / Kthore
mu byty poleceny mądrze spráwiało. Krol
ownego krolestwa wywotać dat pospolitá Rá-
de / iżby wszytcy Ziemiánie y Panietá gotowi
byli do rady. Ono káiaże słyşac tho / widziat

iż miał bzi-
dy / a gdy s-
caka gabi-
mum was
pże / albo
de albo ide
ni zároşe
głosni / cá
trząc ná n-
nia tych k-
dy zámma
dżić odem
słyşat / a
mu zá jon-
ci bedzie r-
Krol rzekł
śmiał ná
nie wmiel
dżieli. Th
Krol wypp
gadka wypp
to przesp-
dziecie: po-
Potym K-
wiem teg-
dno iesli e-
Krol: słu-

iż miał bziecie matre wsiat go s soba do Rá-
dy / á gdy sie wsiatcy z iechali / Krol im zádá-
táka gadke: Namileyse / przyczyna tést cze-
mum was tu zebrał / ábowiem choć tem álbo
pije / álbo cokolwie inego dżiatam / álbo iá-
de álbo ide / przez przestania trzey krucy czar-
ni zároşe lataia zá mna wotáiac ofrutnym
glosem / ták iż mie ich téż stráśno sluchác y pá-
trzáć ná nie / áby kto wmiát przyczyné wotá-
nia tych krukow powiedziec / czemu ták wse-
dy zá mna lataia / áby ie téż kto wmiát odpe-
dzić odemnie / iżbych wiecey ich wotánia nie
slyśat / á téż iżbych ich nie widziat / ábych
mu zá žone dziewke swoje / á po moiey śmier-
ci bedzie rzadził wśytko Krolestwo. A gdy to
Krol rzekł: żadny z rády nie náleżon ktoryby
śmiat ná to odpowiedziec / Bowiem krukow
nie wmieli odpedzić / y wotánia ich nie wie-
dzieli. Thedy rzekło dziecie do Ksiażeciá / by
Krol wypelnił tho co obiecat / ia bych mu the
gadke wytożył. Rzekło Ksiaże / mogli bych ia
to przespiecznie powiedziec Krolowi. Rzekło
dziecie: pánie poloże w thym gárdlo moie.
Potym Ksiaże śto do Krolá y rzekło: Pánie
wiem tego ktory wam te gadke zgádnie / ye-
dno iesli tho spetnicie coście obiećáli. Rzekł
Krol: slubnie przez korone Krolestwa moiego
iż com

iż com obiecat tho wypetnie. Książę słysząc
to / wiodto dziecko przed Krolá. Krol widząc
dzieci rzekł: Mnie dziecko umieści na moie
gadkę odpowiedzieć. Ono dziecko rzekło/
bardzo dobrze / bo wykład gadki then jest cze-
mu was krucy naśladowia / a thako okrutnie
wotaia. Bo przydało sie iednego czasu iż
krak sámiec y sámica mieli s soba trzeciego
kraká / a tego czasu był głód wielki / thak iż lu-
dzie / brodo / yptacy marli od głodu. Trzeci
krak thedy był ná gniazdo / sámica mátká
iego opuściła go lathaiac po powietrzu / a
wiecey niechciała lecieć do kruczenia. Sá-
miec widząc to żywił ono krucze z wielkim vo-
dysiem lataiac po powietrzu / a tho co sobie
ieść nabierał / tho kruczeniu dawał / a tak o-
no kruczakó wyżywił aż mogło latać: a gdy
głód przeminął / mátká sámica wrociła sie
do kruczenia a chciała mieć thowarzystwo
s nim / ale sámiec niechciał dopuścić / wywo-
dzac iako go w potrzebizności opuściła / prze-
to sie s nim nie będzie wesełita. Sámica má-
tká zaśie żatuiac wrwodziła / iako przy iego
porodzeniu wiele cierpiała / przeto mowiła iż
by sie miata z iego thowarzystwá wesełić / a
nie sámiec / a dla tego za wami latáia / iżby-
ście ierzadzili ktory snich ma mieć towarzy-
stwo

stwo s Kruc-
lania / a pr-
ko snich m-
Kruczenia
cie. Rzekł
potrzebiza-
nie iż the-
rzyszwa / a
porodzeniu
w wesele /
dzone ná a
rodzenia
s thym kru-
sam mro-
iżby krucze-
cem a nie z-
cy z wielki-
tym ich ni-
dy rzekł K-
ie? Ono o-
der. Ktor-
ci przytá-
cem iedno-
za cie wyd-
iey ámier-
moim mie-
som s Kr-
mitowan-

stwo s Kruczećiem / á táč iest przyczyna wo-
tania / á przeto o Krolu day sprawiedliwy sad
któ snich ma sie weselić s towarzysztwá thego
Kruczećia / á wiecey tych Krukow nie wżrzy-
cie. Rzekł Krol: gdyż mátká Krucze w iego
potrzebizności opusćiła / tedyć to rozum wśá-
zuie iż theż ma być oddáloná od iego thowá-
rzystwá / á gdy mátká powiáda iż meke przy-
porodzeniu ćirpiátá / tá meká obroćiła sie iey
w wesele / gdy widziátá swoie Krucze náro-
dzone ná swiát. Ale iż sámiec iest przyczyna
rodzenia we wśelkim zwierzećiu / á theż iż
s thym Kruczećiem w iego potrzebie mieřkáł
sam mrac głod á ie żywiac / dla thego stázuie
iżby Krucze mieřkáto w towarzysztwie s sám-
cem á nie z mátká sámica. Usłyřawszy to Kru-
cy z wielkim wolaniem precz lećieli / táć iż po-
tym ich nie widziano w onym Kroleřtwie. Te-
dy rzekł Krol dziećiećiu / ktore iest imie two-
ie: Ono odpowiedziáto / iest mi imie Alexan-
der. Ktoremu rzekł Krol: o synu odtych miař-
ći przykázuie iżby nikogo inego nie zwal oys-
cem iedno mnie / dla thego iżćć moie dziećka
zá ćie wydam / á żona twoia bedzie / á po mo-
iey śmierći bedzieř Krolew w Egipthćie ná
moim mieyscu. Dziećie Alexander wiele czá-
sow s Krolew mieřkáto / á od káżdego było
mitowano. Potym bedac młodzińcem czy-
nił

nit walki / kolby / gon
zwyćieństwo / tchaj / i
świećie / ktoryby smin
żadny / ktoryby co za
drośćia nie zgadi. W
sarz imieniem Cyrus.
świątá w mądrosći y
á dla te° po wszytkim
tá / i / ktorykolwiek sie chciał dobrych obyczaiow
nauczyć / y też kto chciał wielkie á kosztowne o
krásy / służbe złotá srebrá dosć y kámenia dro
gie° / to wszytko wtęgo Cesarzá mogło być ná
leżono. Alexander słysząc to przyšedł do Kro
lá y rzekł: Oycze miły / wszytek świąt chwali
Cyrusa Cesarzá / i / jest táko vrodny y enotliwy
i / rostkoso jest ná ięgo dworze mieścić / á dla
tego iesli wásá wola i / żebych támiáchal á stu
żył iemu i / żebych mógł wietšej mądrosći ná
być. Któremu Krol rzekł: A to też mnie mity /
ale chce i / by dosć złotá y srebrá s soba nábrat /
bo to będzie moia część y twoy pożytek / á wśá
toż snadź słusniey i / by drzewiey moie dziew
kę poiał zá żone. A on odpowiedział: Mity pá
nie póćekáycie máto gdy sie zá sie wroce / the
dy dziewke wásę ze wszytká czćia poyme.
Rzekł Krol: gdy tobie ták mity iá też ná tcho
przyzwalam. Alexander pożegnałszy Krolá /
i / achal z weźciwá czeládzia ná dwor Cesarški.
A gdy

A gdy thán
Wrocnę g
rza pozdr
iował go y
á co tu v m
Alexander
y ięgo dzieł
wam służę
bowim wś
iastawość
synu Bog
Kódy dzieł
Alexander
gotowem
náznamio
in dwor.
džil / i / od
chło syn B
wig przy
enot náuc
pr / t / p
nie br
odwig
já Rzekł
i / óit prz
ty w kubel
miast 17
mieścił 2

A gdy thám przyiáchat / záfotátat w brone /
Wrotny go pusił / á on pokleknałszy Cesarza
rza pozdrowił. Cesarz wstawszy s stolca poca-
lował go y rzekł: Miły synu s ktoreśd ziemie /
á co tu y mnie masz za spráwe? Odpowiedział
Alexánder: Pánie iestem syn Krolá z Egiptu
y iego dziedzic / dla tegom tu przyiáchat iżbych
wam służył / iesli miło wáśey wielmożności /
bowim wśystek świat mowi o wáśey radości
iáskowości y dworności. Rzekł mu Cesarz:
synu Bog day sie dobrze miał / chce iżby mi ná
kożdy dzień obiad gothował. Odpowiedział
Alexánder: Pánie wola wáśe we wśystkim
gotowem nápełnić / Nátychmiast Máršatek
náznámionował mu podług swego obyczá =
iú dwor. A Alexánder tháko sie mądrze rza-
dził / iż od wśystkich był miłowan. Potym Rys-
cho syn Krolá Izráelskiego imieniem Roda-
wig przyiáchat do Cesarzá ná służbę iżby sie
cnot náuczył. Keorego Cesarz z wdzięcznością
przyjął / y pytał o imienia y wrody s ktoreyby
nie był. On odpowiedział: iest imie moje
Rodwig / syn Krolá Izráelskiego wáś stu-
żá. Rzekł Cesarz: Wstáwitem iżby Alexánder
iósł przed mie iedzenie y kráiat / chce iżby
ty wkubek picia przed mie nálewál. Nátych-
miast Máršatek dat mu thei on dwor / gdzie
mieszał Alexánder. Ci dwá Rodwig á Ale-
xánder

ránder tháko podobni sobie byli ná licu / w ru-
chániu / w mowie / y w inych rzeczách / iż s tru-
dnościa ieden od drugiego mogli być poznán /
á ci dwá spotem sie bázro miłowáli / á Ale-
xánder był bázro mocny á chuchki / ále Lodo-
wig mdy á nie mocny / á w thym tylko rozo-
nosć między nimi była. Cesarz thylko iedyna
dziewkę miał imieniem Florentyne / ktorá
po tego śmierci dziedzictwem miała Krole-
stwo otrzymać / ktorá bázro oćiec miłował /
dla tego iż była cudna á obyczajna. Tá pán-
ná miała osobny dwór s swoia osobna czela-
dzia / á ná każdy dzień ná końcu obiada nie-
która osobna potrawá Cesarzowi była noso-
ná / ná zámie iż wšyski Krole y Ksiażetá prze-
wysškal w bogactwie y w dostojności / á gdy
sie on tey potrawy náiadł / státiá thež dziew-
ce swey przez Alexándrá / á przeto pánná ir-
towała bázro Alexándrá / bo wšyshek b-
rodnyá mady. Przydało sie iednego z
Alexánder they godziny w obiad mi-
kie spráwy / á żadnego niebyło ktor-
iego miejsca Cesarzowi iedzenie goth-
ále Lodwig ná tego miejscu służył.
Cesarz náiadł sie ošlátniey potrawy.
Lodwigowi ktorego mniemáć by był 2
der / Wšity synu donies odemnie tho d-
moicy. Lodwig przedtym był nigdy

nie widział
knewsy po-
Cesarza. N-
nie Alexán-
Namleyssy
ieś ty syn i-
te iest Lodo-
elfkego / á
sie dobrze
dzietuy.
precz. A g-
dnego nie-
dawał / W-
przyszedł /
rzyś iemu-
legł ná toż-
śać to Ale-
mily Lud-
dział: B-
nie umá-
czyná tey-
śeki nie-
Przeczyn-
dzis zám-
dziewce o-
cżyná ci-
ce swoje-
twy. K-

nie widział / y wszedł na iey pátac / á pokle-
kawszy pozdrowił ja y dał iey pokarm od
Cesarza. Pánna gdy go wyjrzała / poznála iż
nie Alexander był / kthoremu rzekła pánna:
Nam:leyśy synu kthore jest imie twoie / á czy-
jesz ty syn jest? A on odpowiedział: Imie mo-
je jest Lodwig / Ktory jestem syn Krolá Izrá-
elskiego / á slugá Cesarzki. A ona rzekła: Nle-
pie dobrze á idź w pokóu / á oycu moiemu po-
dziekuj. Lodwig pokłoniwszy się wyszedł
precz. A gdy Lodwig tam był / czasu thego ja-
dnego nie było Ktoryś był u bek Cesarzowi po-
damat / Widzac tho Alexander Ktory tedy był
przyszedł / posłużył za towarzysza iáko y towa-
rzyś iemu był uczynił. Po obiedzie Lodwig
legł ná toż / ábowiem bázno niemogł. Sły-
šac to Alexander / wszedł do niego y rzekł: O
mily Ludwigu cóć siedzicie. A on odpowie-
dzał: Bázno niemoge chát iż niewiem bych
nie umárt. Rzekł Alexander: Ktora jest przy-
czyná tey niemocy twoiey? Ktoremu rzekł: ow-
śeki nie wiem. Odpowiedział Alexander:
Przyczyna twey niemocy dostatecznie wiem /
dłis za mnie nośites młsę pánnie CESarzkiej
dšiewce od Cesarza / á weyrzales ná iey obli-
czey ná cudność / tak bázno / iżś przez nie ser-
ce swoje zranit / á thác jest przyczyná niemocy
twoy. Rzekł Lodwig: o Alexander wsystchcy

Ielkárze tego świata tegoby niezgãbli coś thy
zgãdł / y owšem nie tylko iest przyczynã nie-
mocy ale y śmierci. Rzekł mu Alexander:
Bądź stały bo cie wspomoge iżby dla tey przy-
czyny nie umarł. A wšedwšy s komory siedł
do miãstha y za swoje własne pieniądze kupił
recznik iedwabny pełny drogiego kãmiennia
krom wiedzenia Lodwigowego / y od niego
dãrował im pãnnę. Pãnnã widząc to rzekłã:
O Alexandrze / gdzie mogli takie podãrże ku-
pić: a czemu mi iedał gdyż mie nie widział
iedno raz. Rzekł Alexander: Mita pãнно iest
ci Lodwig syn Krolã Izraelskiego ktory wšy-
stkiego ma dosyć / a gdy pytaće czemu wam
dał takie podãrże przez mie / wieǳcie iż ci dla
wãšey miłosći niemoże na śmierć / a iesli um-
rze tedy wy bedziecie winni / a przeto wãm rá-
dze iżbyście go troche poćiesyli. Onã rzekłã:
O Alexandrze chciałby thy mnie rádziej iżbych
ia dziewictwo moje strãciłã tym obyczãiem /
Boże nie day bych ia ná to przyzwolitã / a ia
s takiey rzeczy niechce zysku / odeyǳ odemnie
a odtychmiast mi o tho nie mow. Alexander
slyšac tho pokłoniwšy się tey / wyszedł precz /
a názáwtrz zãsie siedł do miãstha krom wie-
dzenia Lodwigowego / a za własne pienia-
dze podãrże dwoiãko droššie nišli pierwsze ku-
pił s peret / y drogiego kãmiennia / a wšedwšy

do pãnn /
ná widząc
iãciã / y mo-
mnie czeš-
mowił. A
no nie przy-
mu / a kto
wãciãko sa-
dopuszczaj-
rãk niedzi-
teraz precz
Alexander
stã / a podã-
wše / A trz-
pãnnie dał
gie rzekłã:
iuz kieby-
boć naydzi-
šac cho w-
wãrzyšã y
sol / boć i-
ny / kieby-
naydzieš.
wielkiego
gley nocy
na / a od-
wigowã z
miedzy ni

do panny / od Lodwiga podarował ja. Panna
na widząc podarze tak o drogie / iela mu przy-
iać / y mowita: Dziwnie sie tobie / iżeś ty
mnie częstho widat / a od siebieś nigdy nie nie
mowit. Ztorey rzekł Alexander: Wita pana
no nie przydała mi sie taka przygoda iako ie-
mu / a kto ma towarzysza powinien go mito-
wać iako sam siebie / a dla tego dla Boga nie
dopuszczajcie mu umrzeć y zginąć dla was
tak niedźnie. Panna wyszedłszy rzekła mu: idź
teraz precz: boć teraz na to nie odpowiem.
Alexander słysząc tho wyszedłszy siedł do mia-
sta / a podarze kupił troiako droższe niż pier-
wsze / A trzeciego dnia od towarzysza swojego
pannie dał. Panna widząc podarze tak o dro-
gie rzekła: gdyż tak rzecz jest Lodwigowi /
iż kiedykolwiek chce wtedy niechay przydzie /
boć naydzie drzwi otworzone. Alexander sły-
sząc tho weselił sie bardo / y siedł do swego to-
warzysza y rzekł: Namileyszy bracie bądź we-
sol / boćiem już nabył tobie miłości v tey pan-
ny / kiedykolwiek tham chcesz idź / gotowa ia
naydzieś. Wstąpiwszy tho Lodwig / iakoby z
wielkiego snu ocuńszy został zdrow / a dru-
giey nocy rośbedł do tey komory y spał s pana-
na / a od tych miast zlatczyła sie dusza Lod-
wigowa z Alexandrem / a iedną miłość była
miedzy nimi / a Lodwig tak o często chodził

do panny iż sie też tego dowiedzieli dworzanie / iże panna była y daley przez Lodwiga. Rycerze năsądzili sie vbrawſzy ſtrzedz / iżby Lodwiga w nocy zăbili nádrodze. Słyſzac to Alexander vbrat ſie też ſtowárzyſmi ſwoimi / á z drugiey ſtrony ſtat pogotowiu chcąc á będąc gotow vnrzec ză ſwego towarzysza. Nieprzyacięle Lodwigowi widzac Alexandrá vbránego s towarzysmi / dopuſćili wnidz y wynidz Lodwigowi krom obrażenia. A ten Alexander we wſytkim zaſtáwiał ſie ză ſwego towarzysza / O czym Lodwig máto wiedział tylko panna wiedziáta. Potym przyſty liſty o ſmierći Krolá Egipteſkiego / iżby Alexander rychley przyiáchat á kroleſtwo otrzymał / á nátychmiaſt pannie y towarzyszowi ſwemu Lodwigowi odiechánie ſwe powieſdział / ktorzybárzo ſie zăſmucili. A mowit pánu ſwoiemu Ceſarzowi : Pánie miłóſćiwy liſt do mnie przyſlano o ſmierći oycá mego / á prze tho proſie iżby z wola wáſza mogłbych iecháć do kroleſtwa oycá mego / á wſhákoż ieſlibych was rozgniewáć miał / wolalbych wſytko kroleſtwo ſtrácić. Ktoremu Ceſarz rzekł : twoje mi odiechánie niemito / dla tego iż żadnego niemam ktoryby ſie miał ták mądrze ku mnie y ku moim / á wſhákoż niechce ſpráwy twej nágábáć / ále iedz z miłym Bogié / á ieſlić po-
trze-

trzeba ſtár-
ley. Ktore
żegnał go y
táto iego o-
mitowáli.
chał prow-
ińz Alexan-
drá / tedy
panná rzek-
dewſzytko
od nas pre-
był moley
taſne pien-
gie kámi-
bie mi dár-
ſtat prze-
záćie vni-
iż od nas
rená ziem-
nioſt z zie-
ráko żáton
był koron-
to was B-
wiem L-
iáko ſyn K-
pracował
wie o mor-
przſzedzie

trzeba śkarbu / dam tobie podług twoiey wo-
ley. Ktoremu Alexander podziękował y po-
żegnał go y wszytki dworzany / a wiele ich płá-
kało iego odiechania / dla thego iż go wszytcy
miłowali. Lodwig s pánna y z częściá dzia ie-
chał prowadzac onego przez siedm mil / a im-
iuz Alexander niechciał dopuścić dálej iá-
chac / tedy oboie pádło ná ziemię płáczac / a
pánná rzekła Lodwigowi / O namileyśy ná-
dewśytko masz płákać gdy Alexander iedzie
od nas precz / ábowiem by był nie on / nigdy by
był moiey miłości nie miał / ábowiem on za w-
łasne pieniądze krom twego wiedzenia dro-
gie kámiennie po trzy razy kupował / y od cie-
bie mi dárował : On często kroc vbrałśy sie
stat przeciwo twym nieprzyjacielom gotow
zác cie vmrzeć / á przeto masz przyczynę płáczu
iż od nas iedzie precz / á rzekśy to pádli wto-
re ná ziemię y bázro płákáli. Alexander ie pod-
niósł z ziemię mówiac : Namileyśy niemacie
tako żáłować mego odiechania / bo iáde iż bych
był koronowan á krolestwo otrzymat / á prze-
to was Bogu polecam : áleć iedne rzecz po-
wiem Lodwigu / iuz wiecey niż czterzy lata
iako syn Krolá Hiszpáńskiego imieniem Srodo
pracował sie o służbę v Cesárzu / ieslić sie do-
wie o moim odiechaniu / thedyć nátychmiast
przyjedzie á słuźbec będzie miał v Cesárzu / a

przeto nic przed nim opánnie niepowiáday/
boć iesli co vsłyſy iżby ia przedziemczył / tedy
cie oſtárzy / á thák zta śmiercia zginieſ. A on
rzekł: o Alexándrze polowico duſe moiey / bede
ſie wyſtrzegal / ale przy tym twym odiáchaniu
o iedne cie rzecz proſe / y rzekł Alexánder: po-
wiedz mi czego żadaſ. Rzekł Łodwig: mam
tu ieden drogi pierścien / kthory mátká moia
dála mi / ten noſ proſe cie ná ſwym pálcu / á
ile kroć nań weſzryſ / wſpámietay ná mie. A-
lexánder rzekł: bárzo rad pierścien wezme / á
zá tym was bogu polecam. Potym Alexánder
iáchal do kroleſtwa Egiptſkie^o / á pánna z Ło-
dwigiem wrocili ſie do Ceſárzá. Potym rychlo
vsłyſawſy Sydo ſyn Krolá Hiſpáńſkie^o iż Ale-
xánder odiechat / oblicznie przed Ceſárzá przy-
ſzedł á ſłużby pokornie proſił: Ktoremu rzekł
Ceſarz: namileyſy ſynu tu przed toba był Ale-
xánder ktory iuż ieſt krol w Egypcie / kthory
mi bárzo mądze ſłużył y iedzenie mi gotował
iego mieyſce tobie dawá. Sydo podziekował
á márfátek mu dáł mieyſce Alexándrowo / iż
by legat z Łodwigiem w iedney komorze. Ło-
dwig ſłyſac to / iákó mogł takó ſie temu prze-
ciwić / ale nic temu niemogł uczynić / tak iże
múſiał vsłuchać márfátká. Sydo baczył ſem-
ránie / á tak wſiał nienawiſć naprzeciw Ło-
dwigowi / á Łodwig boiac ſie Sydoná / przez
długi

blugi cías-
oney pánny
iat chodząc
zo ſie weſel
dźwie don-
czóná prze-
wſpomóje
bit odiecha-
ſarz ſtoiac
wánie Alex-
Pánie nier-
wáſz zbray-
rym to oby-
iedyna dzie-
the Łodwi-
dawno prz-
kiedy chćia-
bárzo / á p-
rzem / Ło-
Ceſarz wír-
to ieſt co s-
śmiercia z-
dzie o co-
im ſkarżył-
przedziem-
tey prawd-
być ſie. Od-
gotowem

blugi czas wstrzymawał sie ob towarzyszwia
oney panny / a wstąpił potym iako y drzewiey
iat chodząc do iey Komory. Sudo słysząc to bār
zo sie weselił y dostrzegł sie te^o / tak iż sie praw
dziwie dowiedział iż panna była przedziem
czoną przez Lodwiga / a to przez przyczynę y
wspomożenie króla Alexandra Lipskie^o który
był odiechat. Przydało sie iednego dnia iż Ce
sarz stojąc na palacu chwalił dobroć y obec
wanie Alexandrowo. Słyszac to Sudo rzekł:
Panie niemacie go tak bārzo chwalić / boć był
wasi zbraycą. Rzekł Cesarz: powiedz mi kto
rym to obyczaiem. Odpowiedział Sudo / teko
iedyna dziemka macie która bedzie dziedzić
the Lodwig przez Alexandrowo zwiędzenie
dawno przedziemczył a chodził do iey Komory
kiedy chciał. Cesarz słyszac to rozgniewał sie
bārzo / a pości tak iefoże Sudo mówił z Cesa
rzem / Lodwig wstąpił na palac / którego gdy
Cesarz wżat / wezwał go do siebie y rzekł: co
to jest co słysze o tobie jestli prawda / tedy zła
śmierćia zginięś: rzekł Lodwig: panie powie
dźcie o co Sudo rzekł: iam przed panem mo
im staję / iżes ty tego dziemkę iedina dawno
przedziemczył y iefoże śnia legaj / a na znanie
tey prawdy gotowem tego a tego dnia s toba
być sie. Odpowiedział Lodwig / a ia tego dnia
gotowem sie bronić / y ten fałsz w two głowe
wbic

wbić. Pothym Cesarz nāznāmionował im
dzień bitwy: A gdy sie to s stāto / Lodwig w
śedwōy do panny rzekł: o miła panno iuzem
syn śmierci / iako Alexānder powiādat / tak ci
sie iuz spelnito / bowiēm Sydo oskārżył mie i
żem cie dawno przedśieweżł / ā przeto sie oćiec
twoy bārzo rozgniewał Sydo też nāznāmie
tey prawdy ā doświadczenia / perwego dnia
ma sie semna bić czego niemogł bronić / bom
sie iuz bārzo poddał / ā iako wy dobrze wiecie y
wszytcy wiedza iż niemoże być nalezion maż
mocniejszy wzbroi nād krolā Alexādrā / āle ia
jestem mdy / ā dla tego musie vmrzeć. Rzekłā
pānnā gdyż to iuz tak musi być ā nieināczej / v
czyn podług mey rādy ā niebedziec te^o žal / ry
chło idż do Cesarzā ā powiedz mu iż listy przy
sły do ciebie o twoim oycu iż iuz leży nā śmier
telney pościeli ā prośi iżby przedtym niż vm
rze / iżby cie ogladał / ā przeto proś oycā mego
iżec dopuści iāchāć / ā dzień bitwy iżby daley
przedlużył / iżby mogł iāchāć y przyiechāć nā nā
znāczony dzień: ā gdyć Cesarz dopuści iāchāć
tedy iedź co narychley do krolā Alex. potātem
nie ā prośigo dla bogā y miłości nāsey iżbycie
wtey oskārżeney potrzebie spomogł / ā niechay
przyedzie oblicznie ā żā cie sie bije / bowiēm
eście obā tak sobie podobni iż go żadny zdwo
ru niepozna ieno telko ia sāmā / ā iesli to wcz
niś

niś / tedy ś
możesz otrz
bra rāda
stwo ā tu d
nigdyć sie n
iż to wczym
prethto śe
prosił go i
sie sie rych
przystano
tu bitwy y
żność wāś
bych mogł
dlużył mu
prziāchā
wie cie nā
Lodwig:
ny bede / ā
dby nā pre
we dnie iā
drā przvia
prziāchā
ciw iemu.
tował go.
towārzyś
reku iest /
sie wypet
iżem prze

nisi / tedy śmierci możej wydzi y częśc swoa y mo
możej otrzymać. Rzekł Lodwig: toć jest do
bra rada / ale wątpię iesli Alex. opuści Krole
stwo a tu dla mnie przysiedzie. Rzekła panna
nigdyć sie nieodmawiał / dla teo mǎ nadzieie
iz to uczyni / dla teo izci o gárdto idzie. Lodwig
prethko siedł do Cesárza a padwshy przed nim
prosił go izby mogł oycá swego nawiedzić / a za
sie sie rychło wrocić / powiádać iz poñ listy
przystano: rzekł mu Cesarz: dopuśćamci iesli
tu bitwie przysiedzies. Rzekł Lod: by wielmo
żność waszą raczytá przedłużyć dnia walki iz
bych mogł przyiáchać na walkę. Cesarz prze
dłużył mu dnia walki mówiac: pátrza y izby
prziáchat / bo iesli nie przysiedzies / gdziekol
wie cie nayde / tedy głowe twoie stráciś: rzekł
Lodwig: Pro m wątpienia ná dzień náznácz
ny bede / a rzekshy to pożegnał Cesárza / a wsia
dshy ná pretki koń / iáchat do Egiptu w nocy y
we dnie iádac / áże ku Zamkowi Krolá Alexan
dra przziáchat. Krol Alexander słysiac o iego
prziáchaniu / bázno sie weselił y wysiáchat prze
ciw iemu / á gdy przziáchat do Lodwiga pocá
łował go / Ktoemu rzekł Lodwig: O pánie y
towárzyszu moy / żywot moy y śmierć w twych
reku jest / a iákos mi powiádał o Sydonie iuż
sie wypetnito / bowić mie oskárżył do Cesárza
izem przedziwczył iego dzieł / a náznámie
dod

doświadczenia mą sie bić snim dnia perwego
a iá o wam iáwno iesiſz iſz on ieſt mocny a iá
mdy. Florencia to ſłyſac: porádziła mi ábych
iáchał tu do was o wſpomózenie iákoſcie cze-
ſto róć czynili/ bowiem ieſli od was wſpomóże-
nia nie bede miał/ iá bede ſynem ſmierci/ rzekł
Alexander: Wieli kto o iáchaniu twym tu do-
mnie krom Florencyey on rzekł: niſt nie wie/
hom wziął odpuſzczenie v Ceſarzá/ iſzebych oy-
cá mego nawieſził bárzo niemocne^o a ták em
do was przyiáchał/ bowim Florentyná powie-
da iſz wiecie iſeſmy ták ſobie podobni / iſz ádny
was nie pozna/ iedno óná ſamá/ á rzekłſy tho-
padł przed nogami iego v iáł pták á / á Krol
Alexander: podniósł go z ſienie v rzekł: powiedz
mi namileyſy ktorego dnia mácie ſie bić: á Lo-
dwig rzekł mu: tego á tego dnia. Ktoremu A-
lexánder rzekł: iſci Ceſarz liczy dni / á dla te-
goć powiádam/ ieſli przez te noc áż do pierw-
godſziny iutrzeſzego dnia bede czekał/ ádny mi
obyczáiem nie bede mogli być wczás ná bitwę
á teſz oto námileyſy przygodá mi ſie przydatá
iſz iutro niam poiać dſiewkę tego Kroleſtwa/
przez ktora iá ieſtem Krol/ á wſyſcy pánowie
beda ſemna ná godziech/ á ieſli bede czekał te-
go ſlubu/ ty wiecznie bedzieſz ſtrácon/ ale rád-
niey wole opuſcić Kroleſtwo v żone niſz ciebie:
wzიაłay ták/ á iá ſie ſtáwie ná dſień walki / á

ty

ty ná moim
ſobie ták p
dno iſeſ
mieſi moie
krolá gdy
Arzetſy t
rzá miáſto
ko krol Al
iat żone A
wielkie go
dwig wſe
połoſoná.
żył miedzy
iego niedo
wa ſie ten
wiłá / á ty
li póki krol
lexánder g
nie Lodw
bárzo nie
chałem n
nieſ wcy
prſiechán
poſtátá /
mowiac
ſie nárob
wigá. Al
powieſdzi

ty na moim miejscu będziesz iako Krol / Boswa
sobie tak podobna / iże cie żadny nie pozna ie
ono iżes iest Alexander w moiey personie / poy
miesz moie żone a będziesz gody / sprawiat iako
Krol / a gdy przydziesz do toż / bądź mi wierzen
Arzetpy tho / wsiadł na kon y iechal do Cesar
rza miasta Lodwiga / a Lodwig nazaiutrz i
ko Krol Alexander / bowiż go nikt nie znal / po
iat żone Alexandrowe / dziewczke Krolewska y
wielkie gody uczynil. A gdy byto wonocy / Lo
dwig wsiadł na toż / a Krolowa podle iego
potożona. Lodwig wziawszy miecz goty poto
żył miedzy soba a miedzy Krolowa / tak iż ciato
iego nie dotykało sie ciata Krolewey / a Krol
wa sie temu bårzo dziwowała / ale nie nie mo
wił / a tym obyczaiem tak długo sfoba legł
li póki Krol Alexander nie przyjechał. Krol A
lexander gdy przyjechał do Cesarza w perso
nie Lodwigowey rzekł: pánie / oycám moiego
bårzo niemocne^o ostawił / ale na słowo przeje
chatem na dzień walki. Rzekł Cesarz: wier
nies uczynil ku czci twey. Pánna słysząc iego
przejechanie bårzo sie weseliła / y tajemnie posł
postała / kthorego gdy wsrzała / całowała go
mowiac: bogostawiona ta godzina w ktorą
sie národził / powiedz mi gdzieś zostawił Lod
wiga. Alexander wshytke rzecz iako sie miała
powiedziat / iako go zostawił Krolew w swym
Kro

Krolestwie / á podziekowawszy pannie siedl do
komory Lodwigowej / á niebyl ten ktorybygo
nie minimal byc Lodwigiem krom Florentiny
Názaiutrz niż przysita godzina bitwy / rzekł
Alexánder Sidonowi przed Cesarzem: Panie
ten Sybo fałszywie mnie oskarżył / bo dziewkã
wãszą nie iest przez mie przedsiweczónã / á teo
dzis ná iego cieie doświadczę y pomścę sie:
rzekł Sybo: á ia powiãdã iż przez cie iest prze
dziweczónã / y tego dzis ná tobie doświadczę.

Jako Alexánder zwyciężył
Sybonã y zabit w oney bitwie.

Rzekłszy tho obádwa wsiãdli ná konie / y
lieli sie cieřko bić / á tak sie bili až do wie
czorã / á ná koniec Krol Alexánder vciãł glos
we Sidonowi / j doniosl ia pannie / ktora zwiel
kim weselim donioslã ia oycu mowiac: Oycze
weźmi oto glowe tego ktory mnie fałszywie stro
moćit. Cesarz widzac zwyciestwo / wezwal do
siebie Alexándra / ktorego wierzył byc Lodwiga
y rzekł: O namileyszy Lodwigu / wybawi
tes dzis sam siebie y dziewkã moie / y zachowa
tes część moie / wlecznie od tychmiãst bedziesz
mi mił. On rzekł: Pan bog iest ná niebie ktory
wybawia ty ktorzy nádzieie mãia w nim / ale
iessi wam miło / bom oycã swego niemocnego
opuścił

opuszcit dla bitwy / izbych iechat rychto do nie
go / a ia zasje rychto przijade. Rzekł mu Ces
sarz / y mnie to mło / tylto zasje rychto przijedź
do mnie bedziesz miał na swa wola / y odiechat
Alexänder á przijechat do swego Krolestwa.
Slyšac to Lodwig bärzo sie weselit / y rzekł :
O namileyšy iakoš te rzecž tam spráwít. Ale
xänder rzekł : iedž do Cesarzá á služ mu iako
drzewíex / boćiem sie iemu obiecat wroćić / á
glowem twemu nieprzijaćielowi vćiat. Lod
wig dziekowat mowíac : nie iedenes raz moy
žywot wybáwít ále wiele kroć / iak ožci mam
to oddać. Alexänder rzekł : iedž s pánem Bo
giem / iestci Bog ná niebie ktory pláći wšyšm
kim podlug ich vczynkow : á Lodwig požegna
wšy go wroćit sie do Cesarzá w nocy / á Krol
Alexänder ostat tak izemít nie wiedział kie
dy iáchat y kiedy zasje przijáchat kromia Lod
wígá. A gdy była noc / Alexänder rzedwšy
ná tože skrolowa íal snia cudnie mowíć obla
piáiac ía y cáluíac : á ona rzekłá : iužćiby čás
tež vćázác niektore znamie miłosći / á on rzekł
czemu to mowíš : oná rzekłá : bo wiem od one
czásu kthoregoš mie porat / ná kóžda noc kła
dtes mieć nagi miedzy toba y miedzy mna /
kák iz ćiató twoie nie dotyćátó sie ćiatá mego.
Krol slyšac to myslit w sobie / iuž bacze iz to
wárzypš moy byt mi tu wierny / y rzekł : Namí
leyšá

leyſa żono nie uczynięm tego dla twego zle-
go / ale iż powiadaia że niewiaſta ieſt krewie^o
przyrodzenia / dla tegom cie chciał doſwiad-
czyć. Ona ſłyſac to myſlitá w ſobie / tyktoryś
mi czynił taká mierziaczkę pomſzcze ſie ná to-
ba / á nátychmiaſt niektore^o rycerzá ná onym
zamku ietá mitowác nierządna miłość / y w
rádzili między ſoba iákoby krolá zabili / ktore-
mu táiemnie iad dali pić / á Krol potym otrut
nie do śmierci iedno iż ſtredowáciat. Pánowie
widzac to iż ſtredowáły niema krolowác / wy-
pedzili go ſ kroleſtwá. Tego czáſu vmárt Ce-
ſarz / á nátychmiaſt Lodwig poiat dziewkę ie-
go / y potym też vmárt Krol Izraełſki / á tak rá-
zem otrzymał Lodwig Ceſárſtwo y kroleſtwo
Izraełſkie. Krol Alexander ſłyſac tho myſlit
ſam w ſobie / iuż towárzyſ moy Lodwig ieſt
Ceſárzem y krolem Izraełſkim / á do kogoż rá-
dniey mam iedno do niego / dla ktoregom cze-
ſtokroć żywoth ſwoy kładł w niebeſpieczno-
ſciách / á wſtawoſy ſam w nocy máiac w reku
kły ſiedł do Ceſárzá Lodwiga / á gdy przyſedł
do drzwi pałacowych przed brona z iedney ſtro-
ny ſiedzieli vbodzy / á z drugiey ſtrony ſtredowá-
ci iátmużny czekaiać. Krol Ale. ſiadł mie-
dzy ſtredowátami : Potym rychto Ceſarz ſedł
imo nie. Alexander proſił iátmużny z drugimi
ale mu nic nie dano : á gdy miáno obiedwác /
Ceſarz

Ceſarz ſiadł
we drzwi:
Potácał /
doſtáteczn
cie dla bog
ktoremu o
to od niego
mie on ka
przednim
wrocny: d
ná me / á
á ieſli wyſt
ſie jaſić i
dyta ciebi
Ceſárzá r
dowácy /
z Egiptu
ná ziemi
krolá Ale.
chay prze
wiodł y ſi
Jáko tr
ſkiego / y
Ql Go
zán
Tiamley

Cesarz siadł za stół / a król Alexan: iak kółatąc
we drzwi: y przyszedł wrotny petáiac czemuby
kółatł / Ktoremu rzekł: ia tak tredowátv nie-
dostátteczny á wżgardzony od wpsłstich / profe-
cie dla bogá izby rzecz moie zrazdót v Cesarzá
Ktoremu on rzekł: czegoż žádaš. On rzekł: tylá
ko od niego pros dla Bogá y królá Alexá. aby
mie on kázal pusć przed sie / izbych mogł
przednim siedzieć ná ziemi á tam iesć. Rzekł
wrotny: dzimwie sie tobie iz tego prosisz od pá-
ná meo / ábowiem dwor iego peten iesť pánow
á iesli wżrza tak tredowátého cżlowieká beda
sie žádieć iesć / ále izie mie prosisz dla bogá / te-
dy ia ciebie pánu memu opowiem. A sedšy do
Cesarzá rzekł: pánie w bronie iesť niektory tre-
dowátv / Ktory prosí dla bogá y dla królá Alex.
z Egiptu izby tu mogł wnidz / á przed wámi
ná ziemi siadšy iesć. Cesarz slyšac iz pomienil
królá Ale. z Egiptu rzekł: w wiedz go tu nie-
chay przedemná ie: wrotny go nátychmiasť w
wiadł / y siedziat ná ziemi przed Cesaržem.

Jako tredowátv piš s kubká Cesar-
skiego / y iako weń wpušćit pierścien Echorym
Był od Cesarzá dárowan.

A Gdy mu došć rostkofnych potraw dano
záwotát iednego slugi Cesarškeio y rzekł
Tiamilephy brácie dla bogá idz do Cesarzá á
rzecz

rzecz moje spraw tym obyczajem / mow: vbo
gi ten tredowachy prosi was dla Boga y dla
Krola Alex: izby sie mogli napić s tego kubka s
ktorego wy pijećie / rzekł sluga: mily bracie co
to mowisz: bo to iest nie słusno / bo iesli sie raz
napijiesz skubką pana mego tedy sniego wiecey
nie bedzie pit / a wszakoż to uczynie. A siedszy
do Cesarza rzekł: Mily panie odpuscćcie mi co
rzekł: On tredowaty ktory siedzi na ziemi pro
si dla Boga y dla Krola Alex: z Egiptu izby sie
mogł napić s kubką sktore^o wy pijećie. Cesarz
slyšac pomienienie Krola Ale. z wesółym obli
czym rzekł: dayćie mu czystego winá ktore iaz
sam pije z mego kubka dla Boga y dla mito
ści Krola Alex: Sluga wypelnit cho co Cesarz
przykazat / a nálawšy w kubek winá niost one
mu tredowátemu. Krol Alexander wysłstho
co byto w kubku wypit / a wypiwšy pierścien
ktory miał na palcu ziat / kthory mu Lodwig
był dat na znanie mitości / a włożwšy ij w
kubek / rzekł studze: Vlamileyszy bracie day ku
bek ten s pierścieniem pánu twemu / a sluga
wziawšy dat ij pánu. Cesarz widzac nátych
miał poznat pierścien iz był ten ktory dat na
znanie mitości Krolowi Alexandrowi / y poru
šyly sie w nim wnetrznosci ie^o / y myslil w ser
cu swym / álboć Krol Ale: vmárt / albo ten tres
dowaty vkradt ten pierścien. A przykazat Ce
sarz

sarz onem
pod żywot
wychodit
wil / a tre
Gotowem
biedzie Ce
rzekł: Já
On rzekł: p
Cesarz: bá
moy / ktory
wi memu
ty: Jáiste p
ktoremuś
ciem iest A
łości upad
odzienie K
mily Alexá
bo ktorym
tne ciáto. C
łości Ktora
miec: mie
mola / ona
wac niekto
pelnitá / a
tredowaty
swá. Cesa
go mowia
co uczynie

sarż onemu tredowátemu przez sluge swego
pod żywotem swoim iżby nigdzie z patacu nie
wychodził / ażby sie z Cesarzem pierwey rozmó-
wił / á tredowáty pokłonił swa głowe y rzekł:
Gotowem iego przykázanie wypełnić. A po o-
biedzie Cesarz poiat tredowátego ná stronie y
rzekł: Jákoś tu temu pierścieniowi przyszedł:
On rzekł: pánie á za znácie ten pierścien / rzekł
Cesarz: bázdo dobrze znam bo to pierścien był
moy / ktorým dat Krolowi Alerá. towárzyšo-
wi memu ná znánie mitosći / Rzekł tredowá-
ty: Jáiste powiádam wam iże tenże Aleránd.
ktoremusćie ij dáli tenże ij wam teraz dat / ia-
ciem iest Alexánders: á Cesarz słysząc to dla zá-
tosći wpał ná ziemię / á rozdawšy ná sobie
odzienie krolewskie plákal rzewno mówiac: O
mily Alexánders potowico duśe moiey iáko á-
bo ktorým obyczáiem zaráżono iest twe sláche-
tne ciáto. On rzekł: iżeście wy dla wielkiey mi-
tosći ktorasćie tu mnie mieli / wtożyliście nági-
miecż miedzy wámi á miedzy Krolowá żona
moia / oná sie otho rozgniewawšy ieta mito-
wác niektóre Kycerzá ktorým cudzotóstwo
pełnił / á tak obádwa mie otruli y sstatem sie
tredowáty / á potym mie wypędzono s Krole-
stwa. Cesarz słysząc to powstał y pocátował
go mówiac: žal mi cie potowico duśe moiey /
co veżynie iżbych vmárt z ácie / cierp stronnia

āia posle po naucejone lekārze iżby cie od tego
credu/iesli podobno iest/ vzdrowili: O mity A-
lexāder nikomu sie nie obławiaj / ā nawi-
cey Cesarzowej / bo byc wiedziāta / wielkacby
żalosć miāta. Wātychmiasť dat iemu patac
osobny y wszytki potrzeby do niego / ā posly po-
stat po rozmaitych stronach swiata / szukācie
mądrych lekārzo w iżby krom omiesťkania przy-
iāchali do Cesarza. Wātychmiasť w iednym
miesiacu przyiechāto trzydziści Lekārzo w nā-
uczonych do Cesarza / Ettore on widzac bārzo
sie weselił y rzekł: Wāmileyśy / mam przyiacie-
lā zārāżone / iesli go możecie vzdrowić od cre-
du / wielka zaplāte weźmiecie. A oni rzekli: pā-
nie co podobno iest toć weźnimy. A gdy iego
wode y puls ogladali / powiedzieli iż żadnym
obyczāiem on podług przyrodzenia nie mogt
byc vzdrowion. Cesarz to slyszac zāsmucił sie
bārzo / y kāzał wezwāć vbogich y zakonnikow
iżby sie modlili / āby mu od boga zdrowie vpro-
sili. Cesarz też dat sie nā modlitwe / poszczac
sie y pokornie prosiac iżby Pan bog raczył dać
zdrowie krolowi Alexāndrowi. A gdy nieko-
rey nocy krol Alex. był nā modlitwie / sstat sie
głos do niego z niebā mowiac: Cesarzowa ma
pieścioro dzieci cudnych / ktore porodziła Cesa-
rzowi / byś thy pieścioro dzieci wtaśnymi reko-
mā pobit / ā ciāto twoje krowa ich omył / thedy
ciāto

ciāto tu
śac to k
trzebā
iāwie /
by mie o
o piaci
slykat m
nocy wo
drowo.
dlitwie.
do mnie
droge k
sarz slyś
mity Ale
tem od b
nia / ā n
dam to
nie mia
A on rze
vzdrowi
niē beda
mināni
mu pow
byc. A
gdyby p
krowi ich
ciāto dzi
niestupr

ciąto twoje byłoby czyste iako dziecięce. Sły-
szac to król Alexándér / myślił w sobie: Niepo-
trzebá ani godno tego głosu Bożego komu ob-
iawić / kto jest taki ktoryby iedne^o syná zabit iż
by mnie oczyszcit od trefu / gdyż thu głos mówił
o piáci synow własnych / a tak^o o głosie kthory
slyszat nic nieopowiadał / a Cesarz we dnie y w
nocy wotat do Bogá o vztrowienie Alexána-
drowo. A gdy iednego cżásu był Cesarz ná mo-
dlitwie / vslyszat głos mówiac: Co tak báz-
do mnie wotaś / król Alexā. sam przez sie wie-
droge ktora może być vztrowion on trad. Ces-
sarz slyszac to sedit do króla Alexán: y rzekł: O
mily Alexándér potowico dusze moiey / slyszá-
łem od Bogá iż wieś obyczay twego vztrowie-
nia / a niepowiedziates mi / záprawde powiá-
dam tobie / wierzył^e ia iżes nicż^e przedemna
nie miał táic / powiedz iako możesz być zbrow.
A on rzekł: nie dżiwci iżemci obyczaiá moiego
vztrowienia nie powiedziat / bowiem to wcz-
nić będzie tobie báz-
do trudno. A Cesarz nápo-
minánim y poprzysiężenim przwiodł go iżeby
mu powiedziat ktorymby to obyczaiem miáto
być. A Alexándér rzekł: od Bogám slyszát / iż
gdyby pieć synow thwoich zabit / a mnie we-
krwi ich omył / ciáto moje byłoby czyste iako
ciáto dziecinne / a przetom ia milczat / bo tho
niesłusfno iżeby ty syny twoie dla zdrowia me-

go pobit. Cesarz rzekł: O mily Alexander má-
ta we mnie maś nadzieie / gdyż nie wierzyś iż
bych ja nie miał zabić pięci synow moich dla
twoiego zdrowia / y owsem nie pieć ale bych
też y druga pieć miał / wśstħkibych wtasny
mirekomá zabit dla zdrowia twoiego. Tedy
Cesarz pátrzał czasu kiedyby Cesarzowa stá
do kościotá s pánnami y z czeládzia / á sam w
siedł do komory w kthorey pieć synow iego ná
łozu spáli / á wśtawşy puniat wśstħkibych sy-
now pobit / á sad niektery krewia ich nápełnił
á taż krewia kázat sie omyć Krolowi Alexán-
drowi / á gdy sie iuż omył / čiáto iego oczysćcio-
no iest iáko čiáto dziećiece. A nátychmiasť Ces-
sarz Lodwig poznat go y pocátował go mo-
wias: O mily Alexander potowico duşe mo-
iey iuzem cie dobrze poznat / błogosláwiona to
godziná w ktoram pobit dzieći swoje dla twe-
go zdrowia. A gdy go Cesarz widział zupeł-
nie v zdrowionego / rzekł mu: O mily Alexán-
der prosze cie odiedz odemnie przez dwádzie-
ścía mil / á drugiego dnia przyšli przed soba
postá / kteryby przyiáchanie twoie iáwnie po-
wiádat / á ia z vćciwostíá wyiáde náprzeciw
thobie / á semna będzieś mieřkat áż cie PAŃ
Bog opátrzy iákim stádem / á on rzekł: dobra
to ráda. Nátychmiasť z wielkim Zastępem
potálemnie wyiáchat / á trzeciego dnia postá
poslat

poslat do
Alexander
selitá sie
nie wried
iemu / á i
ládza m
swoich dz
z wielka
li przecin
tápili go
go prom
biádu / A
Cesarzen
kázowát
moglá v
lá. Cesarz
mowit: C
czniş y o
A ona rz
wefelić z
boácie ná
sarz rzekł
dciátaś o
dnia sied
pit. Oná
bch kied
wielká wi
Krolci on

postat do Cesarzá powiadać przyście Krolá
Alerándra z Egiptu. Cesarzowa slyšac to we
selitá sie bázro / y mowitá Cesarzowi: mity pá-
nie wyiedźcie z wielka pocźciwošćia przeciw
iemu / á ia zá wami poiáde s pánnámi y s cze-
ládzia moia / á iešćie niewiedziatá o smierci
swoich dzieci. A Cesarz z wielkim zastepem y
z wielka wczćiwošćia / á páni zá nim / wyiechá-
li przeciw Krolowi. Przyiechawszy do niego ob-
tápili go / y z wielkim weselim przyieli / á ták
go prowadzili áž ná pátać. A gdy czas był o-
biádu / Krol Alerándor posádzon iešć miedzy
Cesarzem á miedzy Cesarzowa. Cesarzowa v-
kázowátá y czynitá iemu wesele Ktorekolwiek
mogtá / y własnými rešomá iedzenie gotowá-
tá. Cesarz to widzac / bázro sie s tego weselit y
mowit: O mity Florentyno radem temu / co
czyniŝy co wlázuieš Krolowi Alerándrowi.
A ona rzekttá: O mity pánie wiecey sie macie
weselić z iego przyiechánia á niž s tego inego /
bošćie ná dostoynošć te przezeń przyšli: á Ce-
sarz rzektt: Florentyno sluchay słow moich / wi-
dziátás onego tredowátého Który przešłego
dnia siedziat przed námi / á s kubtá moiego
pit. Oná rzekttá: widziátam: ále nie pámietam
bych kiedy špetnieyšého á mierzieńšého cito-
wieká widziátá / iáko onego. Rzektt iey Cesarz
Krolci ono był Alerándor: A ona rzekttá: Boie

tęgo nie daj / iżeby ono tak szpetna była osoba
Alexänder. Rzekł Cesarz / y owšemci ono była
persona Krola Alexan. Który między nami sie
dzi / a żadnym obyczaiem niemogi być vztro
wion / ażebych pieć synow moich ktoreś mi po
rodzić / i bil / a we krwi ich omyłbych go / a
przeto cie pytam gdyż go tak miłujesz / i esliby
też na to przyzwoliła / iżebych pobit dla iego
zdrowia dzieci nąsę: A ona rzekła / o miły pa
nie ożemuż tho mowisz / bych y druga pieć sy
now miała / wolatąbych wśystki pobić / niżli
bych miała widzieć Krola Alexándra takó tre
dem zaráżonego / A tho dla tego / iż kiebyby
Krol Alexänder raz umiart / tedyby żywot iego
niemogi być przywrocon: ale by dzieci moje po
marły / i eszczem iest młoda mieć drugie dzieci
Slyšac to Cesarz rzekł: ia tobie powiadam /
iż on tredowaty który przeszłego dnia na sie
mi siedział / był to Krol Alex. który żadnym o
byczaiem niemogi być vztrowion / aż sie omył
we krwi synow twoich / a dla tego mi pobit
własnyma rekoma / a Krola nąsęgo omył / a
tak od tredu iako widzisz oczyszcion iest. Sly
šac to mąmki z wielkim płaczem a zwołaním
wbiegły do komory / a gdy weszły wżrzwały dzie
ci śtaćzace / a śpiewające y chwalace Boga:
a widzac to Cesarzowi y wśytkim powiedzia
ły / iako synowie chwalac Boga śpiewali O
ni wśyte

ni wśyte
ktory tak
sarz zebr
Eiptu /
ktore ka
stre ktor
gdy inż
Krolest
Krol Al
syetki su
w swoie
mące
rzy mie
ślad do
do nich
poset na
ny g dzie
dzac by
Klonit o
moy Krol
Rzekł
biogost
Krol ną
a studz
rego w
dawno
wiedz p
nam ni

ni wszyscy wśedłszy do komory chwalili Boga
ktory takie cudo raczył uczynić. Potym Ce-
sarz zebrat zastęp / a s krolom Alex. iechal do
Egiptu / y iak krolowa z onym cudzołożnikiem
ktorekazał spalić. Potym Cesarz iedna sio-
stre ktora miał / dał za żonę Alexandrowi. A
gdy już Krol Alex. w pokoju trzymał wśrtek
Krolestwo Cesarz wrócił sie do Cesarstwa.
Krol Alex. mocno a mądrze sie rzadził / y w-
śytki swoje nieprzyjaciele pobit / ktory bedac
w swojej chwale / a w mocy myślał o oycu / y o
mátcie / od ktorych był wrzucon w morze / kto-
rzy mieszkali w dalekich stronach / y postal po-
sta do nich / powiedziac iż pewnego dnia krol
do nich miał przyiać / a s nimi obiedować.
Poset natychmiast iachal / y przyiachal w stro-
ny gdzie tam byli Krolewscy rodzice / niewie-
dzac by rodzice byli Krolewscy / ktorem nie po-
stomil od krola Alexā. y rzekł: Namilerfey pan
moy krol chce swāmi obiedować pewnego dnia
Rzekł Krcerz oćcie Krolewski: O namilerfey
biogostawionā tā godzinā w ktora pan moy
krol snāmi raczy ieść / gdyżelmy prosili ludzie:
a słudzy tego niewiedzac iż syn tego był / kto-
regu w morze wrzucił / a niniemat iżby był
dawno wtonał. Rzekła mátkā posłowi / po-
wiedz pānu memu Krolowi / iż wietfey czi-
nam niemoże uczynić / iedno snāmi obiedować
gdyżelmy

gdyżesmy prości á słudzy iego. Posel wrociw-
szy sie do krola / powiedział mu iako sie z iego
przyiechania weselili. Krol rychto potym do
swego oycá przyiechat z wielkiem zastępem / á
rycerz oćiec iego záiechat mu / á gdy sie do kro-
lá przybliżył sfiadł s koniá / á pośleknawszy
przywitał go / niewiedzac iżby Syn iego był /
ktorego w morze wrzucił / á Krol go podniósł
z ziemié y kazał mu wsiść ná kon / á obádwa
áż do zamku iecháli / á mátká mu też zábieża-
ła / y przyśledwszy przedeń / padła przywitać
go á Krol ia podniósł z ziemié y obćapił ia / á
On árzekłá: miłostíwy pánie / wielka sie nam
pocieszność dziś ośtáta / iż tak známienita per-
soná pan náš ma snámi obiedwáć. A gdy ry-
cerz baczył iż iuż wszystko gotowo ku obiadu /
powiedział Krolowi iż iuż był czás obiedwáć.
A gdy sie Krol gotował ku stolu / Rycerz trzy-
mał miednice z woda gotow bedac Krolowi
posłużyć / á páni iego mátká dzierżáta recznik
A gdy to Krol vjrzał / všimiechnął sie / á sám
w swoim sercu mówił: iuż śpiewanie Stowi-
kowo spełniło sie / iże oćiec moy y mátká mojá
gotowi sa wode y recznik ku vmywaniu mo-
ich rák dáć. A widzac slugi swoje rzekł: weź-
miecie wode z reki rycerzowej á mnie wy służ-
cie / á recznik z reki pániey. Rzekł rycerz: o mi-
ty pánie záżeśmy niedostojni wam służyć / do-
pusćcie

pusćcie iż
wieczna o
starczy / á
A gdy kro-
práwicy á
podwesele
komory / á
potym w
zámienac.
iżebyście
cieli ktore
ná áni d
dziećcie ob
Rycerz r
mu Krol k
przyrodz
ina ómjer
tego klan
czemu tá
Rzekł im
go chce
wiecie tel
ziemie m
leżące ná
cie mi iá
sie tego d
cerz: Pá
nego syna

puszczcie iżebyśmy wam posłużyli / a będzie nam
wieczna chwata. Rzekł Krol: siedźcie boście
starczy / a dla waszey starości przepuszczam wā
A gdy Krol siadł za stotem / posadził Dycā nā
prawicy a matkę nā lewicy / oni iako mogli
podweselali Krola. Po obiedzie Krol wszedł do
komory / a Rycerzowi kazał s sobą y s pāniā / a
potym wszytkim innym kazał wyniść a drzwi
zamknąć. Rzekł Krol: Namileyśy prośe was
iżebyście nā moie pytanie odpowiedzieli / ma-
cieli ktore dziecię? Oni rzekli niemamy ani sy
nā ani dziewczki. Rzekł Krol: a mieliście ktore
dzieciē od onego czasu ktoregoście sie poieli?
Rycerz rzekł: mieliśmy synā ale umiart. Rzekł
mu Krol: ktora śmierćia? A on rzekł: śmierćia
przyrodzona. Rzekł Krol: a iesli sie dowiem iż
ina śmierćia umiart / Tedy weźmiecie zapłatę
tego klamu. Rzekł rycerz: miłosćiwy Krolu
czemu takō bārzo pytaćie o nāszym synie?
Rzekł im Krol: nie przez przycynę / a dla te-
go chce widzieć iako umiart: Bo iesli nie po-
wiećie tedy pomrzecie. Oni słysząc opādli nā
ziemię miłosierdzia prosiac: a gdy ie widział
leżace nā ziemi / podniost ie y rzekł: powiedz-
cie mi iako sie sstało o wāszym synie / boćiem
sie tego dowiedział iżeście go zabili. Rzekł ry-
cerz: Pānie smiutuy sie nād nāmi: mieliśmy iedy
nego synā / a iż wykład śpiewānia mi powie-
dzał

dział Stowikowego / iżby miał być takó słá
 chetny á bogaty / iż ia y mátká tego mieliśmy
 mu służyć dzierżąc mu wodę y reżniąc iesliby
 nam dopuścić / á ia poruśon zazdrościa wrzu
 ciłem go w morze. Rzekł Krol: á cożby to zte
 go było / abowiem by sie tho było spełnito / by
 toby tu częci y chwale wáśey / wtymieście bár
 zo zgrzeszyli / boć głupia rzecz przeciwieć sie wo
 lew Bożey. Petrem rzekł Krol: Namileyby
 wiedzieć iżemci ia syn wáś / ktoregoście wrzu
 ciłi w morze / á Bog przez swoje miłosierdzie
 wybawił mie y ktemu stanu przywiódł. Oni
 słysząc to bárzo sie bali / y padli ná ziemię pro
 śąc miłosierdzia. A on rzekł nieboycie sie / nie
 ztego sie wam dla tego nie przyda: á nátych
 miast pocálowat Owcá y mátkę / á mátká dla
 wesela plátála. Rzekł Krol: niepláćcie ále
 bódzcie stali / bo w moim krolestwie beda wá
 wszytki rzeczy poddány potisćie żywi / y wiost
 ie s soba z chwata / ze częcia / y z moca: ktorzy
 iáko długo byli żywi / mieśkáli snim. Tedy
 rzekł syn Cesarzowi: O miły pánie porozumie
 liście com ia wam teraz powiedat: Rzekł mu
 Cesarz / bárzo dobrze porozumiat. Rzekł syn /
 takież áżkolwie by mi też p. Bog dat wietśa
 chwale y inadrość niż inemu / wśáćże od te
 go nie odiałbych wam byt krolestwa / ani bych
 was był miał w mnieyszey częci / niżli iáko on
 miał

miał rozb
 morze / á
 dobrze sie
 działos in
 ci spuszcza
 kat / dla t
 ná sad z C
 zal Sedz
 pánie ná
 ta / ne iey
 nie oneg
 ścim nále
 ia Konion

á ták / pa

miał rodzice swe / ob ktorych był wrzucon w
 morze / a wsakże pothym długo żyty s synem /
 dobrze sie mieli. Rzekł Cesarz: o synu powie-
 dziales mi powieść dosyć cudna / od tychmiasz-
 ci spuścizam Cesarstwo / a s toba bede mieś-
 kat / dla tego izem stary. Rzekł syn: podźmy
 nasad z Cesarzowa. Cesarz natychmiasz ka-
 zal Sedziam dać skazanie. Rzekli sedziowie /
 panie ná co mamy dać skazanie / ábowiem ro-
 tasne iey wyznanie potapia ia / y doświadcze-
 nie onego iey mitosnka w odzieniu niewie-
 ściu náleżonego. Natychmiasz wwiązawsy
 ia koniowi v ogoná ciagniono ia ná śmierć /

á tak spalono mitosnka iey w odzieniu niewie-
 ściu

ściem / á one w kęsy zdrápano : A dla tego wšy
 ſcy Boga chwali / chwalać takie ſkazanie
 dane naprzeciw Cefárzowey. Potym rychto
 Cefarz umiart / á Dyoklecyan ſyn ná miejscu
 iego królowat / á miſtrze ſwoie wšytkiego cza
 ſu s joba miał. A tak pańſtwo rządzit / iże w
 ſyſcy bázro iego mądrość chwali / y báz
 zo go mitowali / á potym w poſoui
 dokonał żywotá ſwoiego
 dobrze.

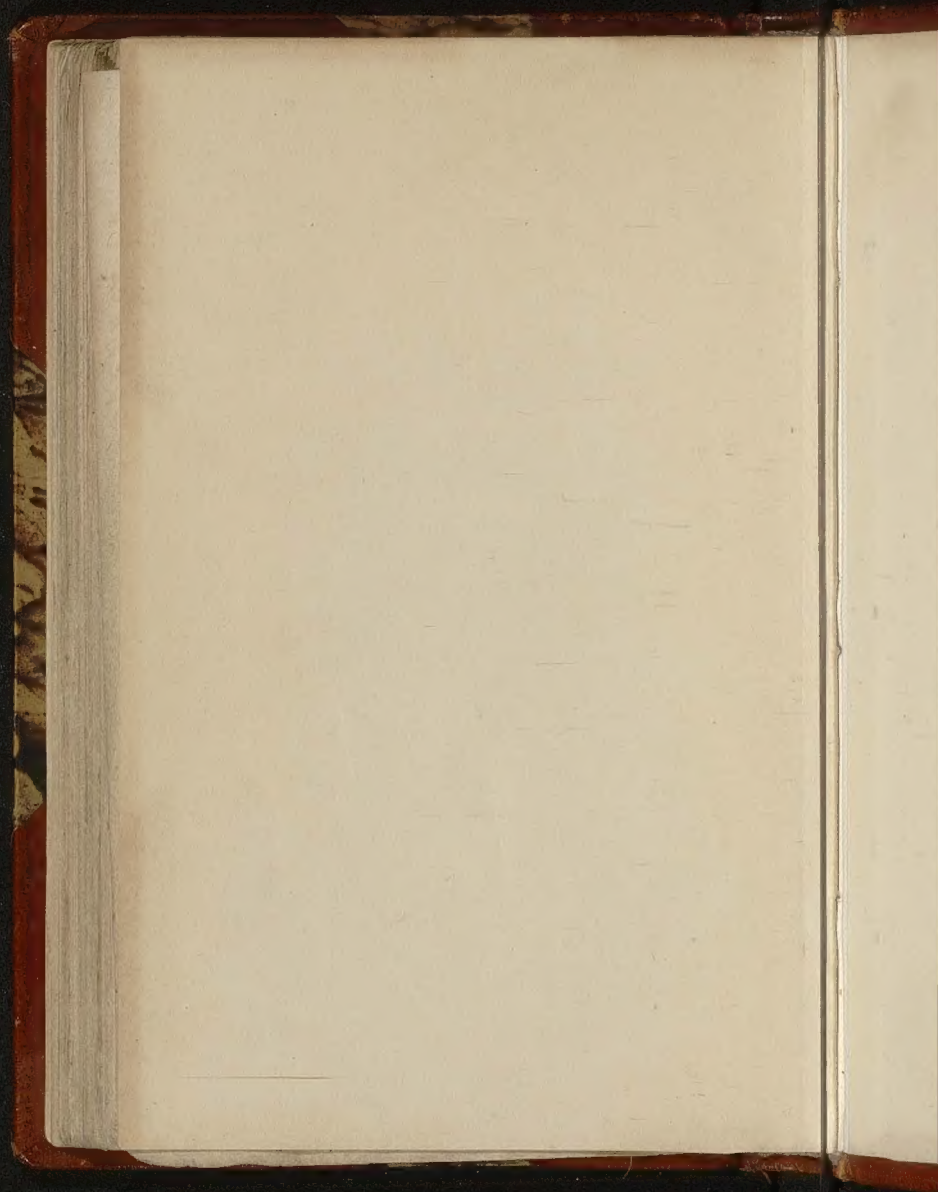

Drukowano W Krakowie
 W Drukárni Mikołaja Schárffenber
 giera. Roku od Urodzenia
 pańskiego 1566.

go wſy
żazanie
rychto
mieyscu
iego cza
/ iże w
y bār
du

wie
nbers
a

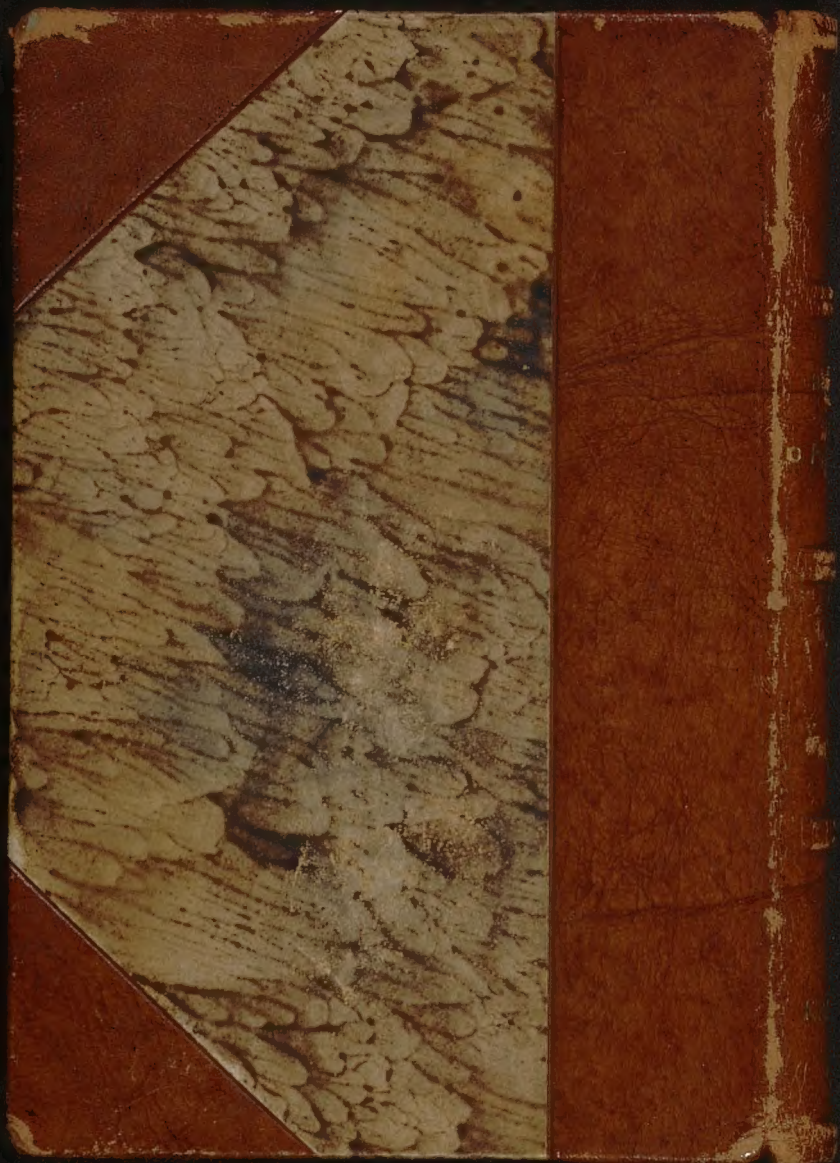

Biblioteka Jagiellońska

star0035500

HISTORIA
o Roncjani

KRAKÓV

1566